Jaarstukken 2021

gemeente Opsterland

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Inleiding 4
Programma 0 | Bestuur en ondersteuning 6
Thema Bestuur 7
Thema Dienstverlening en Organisatie 11
Programma 1 | Veiligheid 18
Thema Openbare orde en veiligheid 18
Programma 2 | Verkeer en vervoer 21
Thema Verkeer, vervoer en wegen 21
Programma 3 | Economie 25
Thema Werken 25
Thema Grondexploitatie - bedrijventerreinen 27
Programma 4 | Onderwijs 30
Thema Onderwijs 30
Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie 37
Thema Cultuur 37
Thema Toerisme en recreatie 38
Thema Openbaar groen 41
Thema Sport 43
Programma 6 | Sociaal domein 46
Thema Uitvoering sociale wetgeving 47
Thema Maatschappelijke ondersteuning 53
Thema Jeugdhulp 56
Thema Dorpenbeleid en dorpshuizen 59
Programma 7 | Volksgezondheid en milieu 66
Thema Milieu 66
Thema Gezonde samenleving 68
Thema Duurzaamheid 70
Programma 8 | Bouwen, wonen en gronden 78
Thema Ruimtelijke ordening 78
Thema Wonen 81
Thema Grondexploitatie - niet bedrijventerreinen 82
Paragrafen 86
Lokale heffingen 86
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 89
Onderhoud kapitaalgoederen 91

Financiering 97
Bedrijfsvoering 101
Toezicht en controle op de gemeente 102
Verbonden partijen 105
Grondbeleid 118
Projecten 122
OWO samenwerking 123
Corona 128
Jaarrekening 130
Grondslagen jaarrekening 130
Balans en toelichting 133
Overzicht van baten en lasten met toelichting 153
Uiteenzetting financiële positie 166
Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa) 168
Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld 189
Algemene dekkingsmiddelen 191
Kosten Overhead 191
Vennootschapsbelasting 191
Onvoorzien 191

Inleiding

Inleiding

Hierbij bieden wij u de jaarstukken met onze verantwoording van het gevoerde bestuur in het jaar 2021 aan.

De jaarstukken bestaan uit drie delen, namelijk:

- Het jaarverslag met de beleidsinhoudelijke verantwoording.
- De jaarrekening met de financiële verantwoording.
- De controleverklaring.

De jaarrekening is in overeenstemming met de daarvoor geldende voorschriften opgesteld.

Het in de begroting, inclusief wijzigingen, verwachte resultaat was € 0,6 miljoen voordelig. De jaarrekening geeft een voordelig resultaat van € 2,9 mln. Het verschil van € 2,3 mln. wordt voor € 4,5 mln. veroorzaakt door meevallende structurele baten en lasten en voor € 2,2 mln. tegenvallende incidentele baten en lasten.

Dit structurele voordeel is in belangrijke mate veroorzaakt in het sociaal domein. Het voordeel betreft 0,8 mln op inkomensregelingen, 0,8 mln op uitvoering WMO en beschermd wonen en 0,6 op Jeugd, met name Hoog Specialistische hulp. Dit zijn voordelen waarvan we verwachten dat die in 2022 niet weer terugkomen. Daarnaast zijn er ook voordelen behaald doordat bepaalde werkzaamheden niet uitgevoerd konden worden. Deze voordelen zullen met een resultaatbestemming overgezet worden naar 2022.

Per programma vindt u de nadere toelichting voor de totale baten en lasten. In de jaarrekening is een staat van incidentele baten en lasten opgenomen.

Financieel overzicht Jaarrekening 2021 (bedragen x € 1.000)				
Omschrijving	**Jaarrekening 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2021 incl. wijzigingen**	**Jaarrekening 2021**
Saldo baten en lasten	2.365	1.476	1.289	6.200
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-259	-1.745	-669	-3.265
Saldo	**2.106**	**-269**	**620**	**2.935**
Verdeeld in				
Incidenteel saldo	-616	866	-496	-2.716
Structureel saldo	2.722	-1.135	1.116	5.651

Toelichting gerealiseerd beleid

Het beleid wat wordt verantwoord in de jaarstukken 2021 is het beleid dat is gebaseerd op het “Coalitieakkoord 2018 – 2022”, aangevuld met de specifieke beleidskaders die de raad in het recente verleden heeft vastgesteld en de langetermijnvisie die is vastgelegd in “Romte en ferskaat 2013”.

Het jaar 2021 zal ook als een bijzonder jaar de geschiedenisboeken ingaan. Opnieuw heeft de Coronapandemie het jaar stevig in zijn greep gehouden. Daardoor is het een uitdaging geworden om de doelen zoals vastgesteld in de begroting 2021 te realiseren. Zeker voor die sectoren die door deze crisis het zwaarst zijn getroffen, zoals cultuur, recreatie en gezondheid, geldt dat een aantal doelen in 2021 niet zijn gehaald. In de betreffende programma's wordt daar dieper op ingegaan. Daarnaast leggen we in een

aparte "Coronaparagraaf" verantwoording af over het gevoerde beleid, de gemaakte kosten en de ontvangen compensatie in verband met de coronacrisis.

Toelichting resultaat

Het resultaat wordt per programma toegelicht. In deze analyse wordt op taakveldniveau benoemt wat de afwijkingen waren voor het programma in kwestie. Dat geldt voor de nadelen én de voordelen. Daarnaast is in het hoofdstuk Jaarrekening in de paragraaf "Overzicht van baten en lasten met toelichting" een algemene toelichting op het resultaat, een cijfermatig overzicht totaal, een cijfermatig overzicht per programma en een volledig overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen.

De controleverklaring

De jaarstukken 2021 zijn door de accountant gecontroleerd. Deze heeft voor de getrouwheid en rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Wij verwachten dat wij met de beleidsmatige en financiële inhoud van dit document opnieuw een transparante verantwoording hebben afgelegd.

Beetsterzwaag, 4 juli 2022.

de secretaris	de burgemeester
Marjan van der Weij	Ellen van Selm

Financieel resultaat

Programma 0 | Bestuur en ondersteuning

Programma 0 | Bestuur en ondersteuning

In 2018 is de coalitie van Opsterlands Belang, PvdA en ChristenUnie gestart. In het coalitieakkoord is gekozen voor een nieuwe manier van besturen: modern besturen. Juist in de gemeente staat de overheid dichtbij mensen en moet duidelijk zijn wat je wel of niet van die overheid kan verwachten. Ook moet duidelijk zijn hoe besluiten tot stand komen en hoe en wanneer je daar invloed op kan hebben. De gemeenteraad komt meer aan bod aan de voorkant van het proces. Daarnaast gaan we door met het integriteitsbeleid van de afgelopen jaren. De kernwaarden van modern bestuur zijn transparantie, openbaarheid en resultaatgerichtheid.

Opsterland is een zelfstandige gemeente in Zuidoost-Friesland en wil die zelfstandigheid behouden. De gemeente Opsterland zoekt naast de samenwerking in OWO-verband ook de verbinding met andere gemeenten, zoals met Heerenveen en Smallingerland, maar ook breder. Wij maken deel uit van de P10, momenteel als voorzitter, het snelgroeiende samenwerkingsverband van inmiddels 30 grote plattelandsgemeenten. Burgemeester Van Selm is voorzitter. Vanuit deze positie brengen wij onze ambities en uitdagingen onder de aandacht van de landelijke en Europese politiek. Dit doen wij bijvoorbeeld via de VNG en de VFG.

Adequate en persoonlijke dienstverlening is belangrijk. Naast de dienstverlening in het gemeentehuis zullen steeds meer producten digitaal beschikbaar zijn voor inwoners en bedrijven. Over onze dienstverlening en andere onderwerpen communiceren we actief en professioneel. We zijn een professionele organisatie, met aandacht voor modern werkgever- en werknemerschap. De strategische personeelsplanning (juiste persoon op de juiste plaats op het juiste moment) is hier een belangrijk onderdeel van. Maar we kijken ook naar de beschikbare kantoorruimte en de (digitale) werkprocessen. Hierbij hebben we de ervaringen die we in 2020 en 2021 hebben opgedaan met thuiswerken meegenomen.

Kaderstellende documenten

Coalitieakkoord 2018-2022 - Brêge nei de takomst
Informatiebeleidsplan OWO-gemeenten 2017-2020
Raadsbesluit samenwerken met andere gemeenten
Standpuntbepaling voortgang OWO-samenwerking (2016)
OWO-Visie (2021)
Romte en ferskaat 2013

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren	Eenheid	2019	2020	2021
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	7,3	7,4	7,6
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	7,1	7,0	7,1
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	692	688	735
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	11,0%	10,3%	14,4%
Overhead	% van totale lasten	9,0%	11,4%	13,0%

Bron: eigen gegevens

De berekening van deze indicatoren is gebaseerd op het document van de VNG ´Definities beleidsindicatoren 'bestuur en organisatie´.

Toelichting beleidsindicatoren

De formatie is in 2021 gestegen met 13 fte. Deze stijging kent twee oorzaken. De eerste oorzaak is dat inhuur die een structureel karakter blijkt te hebben in de perspectiefbrief 2021 is omgezet in formatie. Deze omzetting is op de langere termijn voordeliger omdat dezelfde capaciteit minder kost.

Waar formatie voor de maximale omvang van de organisatie staat is bezetting de feitelijke omvang van de organisatie. Voor de jaarstukken 2021 is het gepresenteerde cijfer de realisatie. Hieruit is ook af te leiden dat de ophoging van de formatie met 13 fte nauwelijks tot een hogere bezetting heeft geleid. Dit komt omdat de arbeidsmarkt krap is waardoor werving moeizaam is. Ook is het een gemiddeld cijfer over het hele jaar terwijl de besluitvorming over de uitbreiding pas halverwege het jaar heeft plaats gevonden.

De stijging van de apparaatskosten komt vooral doordat de loonsom is toegenomen. Die stijging wordt gedeeltelijk veroorzaakt doordat budget ingezet voor inhuur is overgezet naar de loonsom. Daarnaast zijn de loonkosten gestegen door de nieuwe CAO-afspraken.

De externe inhuur is gestegen omdat niet alle formatieplaatsen kunnen worden ingevuld door de krapte op de arbeidsmarkt. Omdat een aantal taken (en daarmee dus functies) uitgevoerd moeten worden is er meer ingehuurd dan in 2020. Ook het hogere ziekteverzuim door Corona heeft aan de hogere inhuur bijgedragen.

De kosten door Corona zoals ziekteverzuim en inhuur zijn hoger uitgevallen dan begroot. Ook waren er tegenvallers in de overige bedrijfsvoeringskosten, zoals loonkosten en OWO-kosten, die onder de overhead vallen. Het effect hiervan is dat het aandeel overhead van de totale lasten met 1,6% is gestegen t.o.v. 2020. Voor verdere details zie de financiële toelichting van programma 0.

Thema Bestuur

Thema Bestuur

Doelstellingen

We werken samen met inwoners aan een duurzame, sociale en leefbare gemeente

Maatregelen

Wij dragen met de Regiodeal Zuidoost-Friesland bij aan de brede welvaart

Wat wilden we bereiken

In 2020 is de aanvraag Regio Deal Zuidoost-Friesland (vijf gemeenten samen met Provincie en Wetterskip) gehonoreerd met een rijksbijdrage van €15.000.000,- voor de periode 2020 - 2023. De cofinanciering van de rijksbijdrage is gevonden binnen bestaande projecten en middelen In Zuidoost-Friesland die bijdragen aan de doelen van de Regio Deal. Nadien is een en ander verder uitgewerkt tot de Regio Deal Zuidoost-Friesland. Opsterland is op grond van de samenwerkingsovereenkomst penvoerder / regiokassier. Het kabinet sluit met de regionale partners Regio Deals af ter versterking van de regio's en daarmee de samenleving. Uitgangspunt is de eigen regionale kracht. In de deals werken Rijk en regio samen aan meervoudige opgaven die bijdragen aan de Brede Welvaart.

Wat hebben we er voor gedaan

De eerste projecten Regio Deal Zuidoost Friesland zijn uit de startblokken. Met de rijksbijdrage Regio Deal investeren we in Opsterland vanaf 2021 in het nog verder uit te werken programma Geweldig Gorredijk en in vernieuwing van de Brink in Bakkeveen. Hiervoor ontvangt de gemeente een rijksbijdrage van €1.600.000,-.

In 2021 zijn we begonnen met de zogeheten quick wins in Gorredijk. Deze betreffen bijdragen voor 1) de pilot tweerichtingsverkeer Hoofdstraat, 2) Vitale netwerken Gorredijk (Preventie-agenda) en voor 3) het bewonersinitiatief Gordykster Túntsjes.

De Regio Deal omvat meer dan het uitvoeren van een waaier aan samenhangende projecten. Er is ook extra aandacht voor uitwisseling van kennis en expertise tussen de verschillende overheden (gemeenten,

Provincie, Wetterskip en Rijk). In dat kader staat de regionale samenwerking prominent op de agenda van het Regiobestuur, waarvan onze burgemeester voorzitter is.

Daarnaast zijn er in de periode van de Regio Deal meerdere regiobrede projecten die ook hun uitwerking krijgen in Opsterland:
- het regionale project Natuur & Landschap, (herstel landschapselementen);
- een extra impuls op het gebied van duurzaamheid/energietransitie;
- een nadere uitwerking van het programma van het regionale team Recreatie &Toerisme;
- in de regiodealperiode kunnen lokale initiatieven een aanvraag indienen bij het Regiofonds waarin een Rijksbijdrage van €1.000.000,- is opgenomen. De eerste tranche van het Regiofonds is in het laatste kwartaal 2021 opengesteld.
- er is een Regiobudget Dorpsontwikkelingsmaatschappijen van 10 x €25.000,-;
- de provincie zet een plus op de gebiedsontwikkeling Koningsdiep (€500.000,-);
- het Wetterskip is aan de slag met projecten om bij droogte water langer vast te houden met regelbare stuwen en duikers;
- en met het thema Zorgeconomie zetten we in op een leefbare- en betaalbare regio waar onze inwoners prettig kunnen (blijven) wonen en werken (rijksbijdrage €400.000,-).

Wij voeren de ontwikkelagenda's uit

Wat wilden we bereiken

Op basis van het coalitieakkoord 2018-2022 zijn in 2019 drie ontwikkelagenda's vastgesteld door de raad. Voor de thema's Inclusieve samenleving, Leefbaarheid en Duurzaamheid zijn tien ambities geformuleerd. In de ontwikkelagenda's staat hoe tot 2022 aan het realiseren van deze ambities wordt gewerkt.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is in de *midterm review* 2018-2020 uitgebreid verslag gedaan van de realisatie van de ontwikkelagenda's. Het grootste deel van de afspraken is inmiddels gerealiseerd.

Doelstellingen

Wij bewaken en bevorderen rechtsstatelijke en democratische waarden en burgerschap in de samenleving en we hebben een modern bestuur met als kernwaarden transparantie, openbaarheid en resultaatgerichtheid.

Maatregelen

Wij betrekken de samenleving meer bij de besluitvorming

Wat wilden we bereiken

De *krêft fan de mienskip* blijft belangrijk. Wij zoeken waar mogelijk actief de samenwerking met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties.

Wat hebben we er voor gedaan

Door de coronacrisis is het in 2021 vaak lastig gebleken om bijeenkomsten te organiseren om in gesprek te gaan met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. In sommige gevallen konden bijeenkomsten gelukkig digitaal worden georganiseerd. Wij hebben de lopende samenwerking in projecten als MFA Tijnje en het mienskipsinitiatief in Gorredijk voortgezet. De gemeente(raad) is ook vanuit de mienskip actief benaderd om in dialoog te gaan, bijvoorbeeld over het mienskipsinitiatief Gorredijk. Er zijn ook veel kleinere initiatieven door inwoners gestart. Inwoners hebben bijvoorbeeld samen speeltuinen verbeterd, initiatieven voor woningbouw gestart of bermen mooier gemaakt. Inwoners zijn daarnaast uitgedaagd om taken van de gemeente over te nemen via *right to challenge*. Dit heeft in 2021 nog niet tot overname van taken geleid.

Wij organiseren verkiezingen

Wat wilden we bereiken

Een belangrijke activiteit is het organiseren van de verkiezingen. Dit kunnen verkiezingen zijn voor de tweede kamer, provinciale staten, waterschappen, gemeenteraad of voor het Europese parlement.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 hebben de Tweede Kamerverkiezingen plaatsgevonden. Tijdens deze verkiezingen zijn er drie ‘vroegstembureaus’ (Beetsterzwaag, Gorredijk en Ureterp) ingericht en is er tijdens de verkiezingsdag (17 maart) een mobiel stembureau ingezet.
Dit mobiele stembureau is succesvol ingezet bij een aantal woonvormen voor ouderen. Zowel het stem- als het telproces is in de gemeente Opsterland goed verlopen.
Opsterland nam deel aan de pilot centraal stemmen tellen, waarbij in MFC de Wier daags na de verkiezingen op 1 dag alle uitgebrachte stemmen van Opsterland zijn geteld door een groep uitgeruste tellers. Er waren voldoende vrijwilligers uit de gemeente voor bemensing van de stembureaus en het telproces, onder wie een groot aantal nieuwe vrijwilligers. Tot slot zijn in 2021 de voorbereidingen voor de Gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 gestart.

Doelstellingen

Wij zorgen dat onze organisatie voldoet aan de AVG, zodat de privacy van burgers gewaarborgd is

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) stelt strengere eisen aan de verwerking van persoonsgegevens door onze gemeente van haar inwoners en haar medewerkers. Ook zijn de rechten voor betrokkenen verbeterd.

Maatregelen

Wij hanteren een stappenplan om te voldoen aan de AVG

Wat wilden we bereiken

De gemeente Opsterland heeft gekozen om een stappenplan te volgen om de voortgang van de invoering van de nieuwe privacywetgeving te monitoren en werkbaar uit te voeren. Doel hiervan is om ons te kunnen verantwoorden over waar we staan met betrekking tot privacy en gegevensbescherming. Als gemeente hebben we de eigen verwerkingen in kaart gebracht (via het model van de VNG) en maken we de afspraken met ketenpartners op het gebied van uitwisselen van (persoonsgegevens) inzichtelijk.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 wordt er verder gewerkt aan het bevorderen van het bewustzijn rondom informatiebeveiliging

Doelstellingen

Opsterland is bestuurlijk zelfstandig en in staat om toekomstige opgaven uit te voeren, zelf of in samenwerking met (keten)partners

Maatregelen

De raad houdt sturing op verbonden partijen

Wat wilden we bereiken

Het is efficiënt en soms verplicht gemeentelijke taken samen met andere gemeenten uit te voeren. De gemeenteraad wil grip houden op wat verbonden partijen doen en wat dat kost.

Wat hebben we er voor gedaan

De raad is geïnformeerd over begrotingen en jaarstukken van de verbonden partijen. Daarnaast zijn er informatiebijeenkomsten georganiseerd door bijvoorbeeld SDF en Bedrijvenpark A7. De raad is ook actief geïnformeerd over actuele kwesties bij verbonden partijen, bijvoorbeeld over de situatie bij Caparis of Veiligheidsregio Fryslân.

In OWO-verband werken wij samen op ambtelijk niveau en trekken wij samen op in regionale verbanden

Wat wilden we bereiken

De gemeente zet de samenwerking met Ooststellingwerf en Weststellingwerf voort. OWO heeft de volgende gezamenlijke afdelingen:

- Bedrijfsvoering (financiële administratie, personeels- en salarisadministratie, inkoop en aanbesteding, ICT, documentaire informatievoorziening en verzekeringen); gehuisvest te Wolvega.
- Beheer en Registratie (belastingen, vastgoedinformatie en backoffice Werk, inkomen en zorg); gehuisvest te Oosterwolde;
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving; gehuisvest te Gorredijk.

De resultaten van deze samenwerking vloeien voort uit de afspraken in de Bestuursovereenkomst 2015. Voor meer inhoudelijke informatie over het OWO-verband wordt u verwezen naar de OWO-paragraaf verderop in de jaarstukken.

Wat hebben we er voor gedaan

De OWO-samenwerking is in 2021 voortgezet. Naast de gezamenlijke afdelingen is er ook afstemming over beleid en voorbereiding van bijvoorbeeld bestuurlijke overleggen van FUMO en SDF.

Verder is in 2021 de OWO-visie vastgesteld door de drie gemeenteraden. De OWO-visie is een bevestiging van de huidige samenwerking en de uitgangspunten. Daarnaast bevat het een aantal prioriteiten en opgaven om de samengevoegde OWO-afdelingen verder te ontwikkelen en de samenwerking op (beleids)thema’s nog beter te benutten. De raden gaan de visie nog verder uitwerken. Meer informatie staat in de aparte paragraaf over de OWO-samenwerking.

Via het voorzitterschap van de P10 dragen wij bij aan verbetering van de leefbaarheid van het platteland

Wat wilden we bereiken

De gemeente Opsterland is voorzitter van de P10, het netwerk van dertig grote plattelandsgemeenten. De P10 werkt vanuit verschillende thema's aan de verbetering van de leefbaarheid van het platteland. P10 lobbyt bijvoorbeeld voor meer aandacht van het Rijk voor de specifieke problemen van plattelandsgemeenten, maar laat ook zien dat het platteland ruimte biedt voor oplossingen voor problemen die in heel Nederland spelen. Dit biedt ook kansen en voordelen aan Opsterland.

Wat hebben we er voor gedaan

De P10 is in 2021 gegroeid tot dertig deelnemende gemeenten. Samen behartigen zij de belangen van grote plattelandsgemeenten, bijvoorbeeld met de in 2020 gelanceerde Agenda Platteland. Deze agenda is in 2021 aangeboden aan de nieuwe Tweede Kamer en de formateur van de nieuwe coalitie. In 2021 heeft de P10 daarnaast voor meerdere specifieke thema's gelobbyd. De belangrijkste thema's waren de tekorten op de middelen voor de uitvoering van Wmo en Jeugdzorg en de herverdeling van het Gemeentefonds. Daarnaast laat de P10 zijn stem horen over onderwerpen als energietransitie, stikstof,

wonen en onderwijs. Burgemeester Van Selm is, als voorzitter van de P10, lid van het bestuur van de VNG en van de Corona klankbordgroep VNG.

Thema Dienstverlening en Organisatie

Thema Dienstverlening en Organisatie

Doelstellingen

De gemeente heeft de bedrijfsvoering op orde

Maatregelen

Invoeren van Anders werken daar waar het past

Wat wilden we bereiken

Medewerkers worden zo veel mogelijk gefaciliteerd om ‘anders te werken’ in de nieuwe netwerksamenleving.

Wat hebben we er voor gedaan

Om hybride werken mogelijk te maken zijn in 2021 verschillende aanpassingen gedaan. Zo zijn er vergaderruimtes ingericht met een videovergadersysteem en zijn er kleine kantoren vrijgespeeld en belcellen aangeschaft om te kunnen *zoomen* (wanneer je alleen bent). Daarnaast zijn bijna alle medewerkers voorzien van een laptop en is het merendeel van de werkplekken op kantoor uitgerust met een docking station (ter vervanging van een fat/thin client).

Visie strategisch vastgoed

Wat wilden we bereiken

Wij zijn bezig met het analyseren van het vastgoedbeleid om zorg te dragen voor een toekomstbestendige vastgoedportefeuille.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is de nieuwe kadernota vastgoedbeleid opgesteld en deze is door de gemeenteraad vastgesteld.

Wij versterken het opdrachtgeverschap

Wat wilden we bereiken

Sturen op resultaat in plaats van op inspanning betekent dat we onze rol als opdrachtgever willen versterken. Als we als gemeente niet tevreden zijn over geleverde diensten, gaan we op zoek naar andere aanbieders of oplossingen. Het gaat zowel om het versterken van intern opdrachtgeverschap via programma gestuurd werken, als om de manier waarop we omgaan met onze partners buiten het gemeentehuis.

Wat hebben we er voor gedaan

In de nieuw afgesloten contracten is, daar waar van toepassing, duidelijk geformuleerd wat de te leveren prestatie is. Hierdoor is tijdens de looptijd van het contract de feitelijke levering goed af te zetten tegen de te leveren prestatie en worden discussies met de toeleverancier zoveel mogelijk beperkt.

Doelstellingen

Dienstverlening is adequaat en persoonlijk

Maatregelen

In 2024 voldoen we aan de Digitale Agenda 2024

Wat wilden we bereiken

De Digitale Agenda Gemeenten 2024 is de opvolger van de eerste gemeente brede Digitale Agenda (2015-2020) en vormt de invulling van de meerjarige agenda voor de opgave 'Informatiesamenleving'. Digitalisering is niet meer alleen een onderwerp van de ICT-afdeling, maar verschuift naar de kern van de samenleving en het functioneren van de overheid. Dat leidt tot een aantal veranderingen ten opzichte van de Digitale Agenda 2020.
De nadruk komt meer te liggen op ‘(digitale) samenleving’ en ‘overheid’, in plaats van op digitale infrastructuur en overheid.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is de nieuwe website van de gemeente Opsterland ‘live’ gegaan. Met deze nieuwe website is wederom een stap gezet om de dienstverlening voor onze inwoners zo soepel mogelijk te laten verlopen. Er is een onafhankelijk onderzoek gedaan naar de toegankelijkheid van deze nieuwe website. Met de implementatie van deze website zijn hier stappen in gezet door bijvoorbeeld de implementatie van een goede 'lees voor'-functie en een functie voor het voorlezen van PDF-documenten.
De website is beoordeeld op niveau B en daarmee wordt gedeeltelijk voldaan aan de toegankelijkheidseisen (WCAG 2.1 niveau AA). Er is gestart met de totstandkoming van een verbeterplan met als doel te komen tot niveau A.

Tevens is het aantal producten dat digitaal beschikbaar is het afgelopen jaar uitgebreid met de volgende producten: bezwaar maken, aangifte toeristenbelasting, aanvraag stookhout, aanvraag tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK-regeling), aanvraag subsidieregeling compensatie OZB, overige aanvraag subsidie en het aanvragen van tegemoetkoming leerlingenvervoer.

Waardering van de dienstverlening

Wat wilden we bereiken

Voor het bepalen van waar de dienstverlening kan worden verbeterd is het belangrijk om te weten wat wel en wat niet wordt gewaardeerd.

Wat hebben we er voor gedaan

Door de coronacrisis in 2021 hebben we onze dienstverlening moeten aanpassen. Het onderzoek naar de waardering van onze dienstverlening pakken we op zodra onze dienstverlening weer “normaal” is. We hopen dit onderzoek het 2e kwartaal van 2022 te kunnen starten.

Verbonden partijen

- CSV Amsterdam B.V. (voormalig Claim Staat Vennootschap B.V.) voortgekomen uit de verkoop van Essent.
- NV Bank Nederlandse Gemeenten.

Vennootschapsbelasting

In de begroting 2021 is voor vennootschapsbelasting geen last opgenomen. De belastingaangifte over 2021 is nog niet definitief, we zijn nog in overleg met de belastingdienst. Er is geen voorlopige aanslag over 2021 opgelegd.

Onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven was in 2021 € 37.500 beschikbaar (€ 1,26 per inwoner). Hiervan is € 15.000 gebruikt voor het door Synarchis opgestelde rapport voor de MFA de Tynje. Daardoor resteerde er €22.500.

Wat heeft het gekost? ->Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	17.617	15.652	16.004	17.332	1.327
Baten	59.272	58.566	60.994	62.443	1.448
Saldo voor bestemming	**41.656**	**42.914**	**44.990**	**45.111**	**121**
Mutaties reserves					
Lasten	1.906	1.900	2.249	3.402	1.153
Baten	1.197	269	688	423	-265
Saldo na bestemming	**40.946**	**41.283**	**43.429**	**42.132**	**-1.297**

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2021	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Saldo per taakveld			
0.1 Bestuur	-1.278	-1.083	195
0.10 Mutaties reserves	-669	-3.263	-2.594
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-621	-2.936	-2.316
0.2 Burgerzaken	-980	-1.015	-36
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	751	-568	-1.320
0.4 Overhead	-10.633	-11.738	-1.104
0.5 Treasury	-102	59	161
0.61 OZB woningen	2.322	2.321	-2
0.62 OZB niet-woningen	1.545	1.473	-72
0.64 Belastingen overig	1.998	2.387	389
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	51.392	53.264	1.872
0.8 Overige baten en lasten	-25	12	37
Saldo voor bestemming	**43.701**	**38.912**	**-4.789**
Stortingen reserves			
Algemene reserve precariorechten	-1.900	-1.900	-
Corona egalisatiereserve 2020	-349	-349	-
Corona egalisatiereserve 2021	-	-1.153	-1.153
Organisatiedoelstellingenfonds	-	-	-
Totaal stortingen reserves	**-2.249**	**-3.402**	**-1.153**
Onttrekkingen reserves			
AR vrije deel resultaat begroting en perspectiefbrief	269		-269
Onttrekking AR OWO-bedrijfsvoering	30	30	-
Onttrekking AR Juridische kosten sportgebouw Kortezwaag	40	40	-
Organisatiedoelstellingenfonds	-	4	4

Onttrekking AR tbv Corona egalisatiereserve 2020	349	349	-
Totaal onttrekkingen reserves	**688**	**423**	**-265**
Saldo na bestemming	**42.140**	**35.933**	**-6.207**

Tussen het hoofdoverzicht en de specificatie per taakveld vor bestemming zit een verschil van -6.199 (-1.289 begroting). Dit ontstaat door dat alle mutaties reserves op taakveld 0.10 geboekt zijn. In de specificatie laten we deze echter zien in het programma waar de reserve betrekking op heeft. Daarnaast is in de specificatie het resultaat opgenomen op taakveld 0.11.

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2021 € 1.297.000 nadeliger dan geraamd.
Dit saldo kan als volgt worden gespecificeerd:

Taakveld 0.1 Bestuur geeft in 2021 een voordeel van € 195.000 ten opzichte van de raming.
In 2021 is een bedrag van € 90.000 vrijgevallen aan de voorziening wethouderpensioenen. Per balansdatum 31 december 2021 zijn de actuariële berekeningen van toekomstige pensioenverplichtingen voor wethouderpensioenen geactualiseerd. Door een stijging van de wettelijk verplichte rekenrente was deze onttrekking mogelijk. De voorziening is per balansdatum toereikend om de toekomstige pensioenverplichtingen te dekken. Bij de begroting was rekening gehouden met een storting van € 25.000. Dus per saldo een voordeel van € 115.000 ten opzichte van de raming. Daarnaast waren de wachtgeldverplichtingen € 45.000 lager dan waar in de begroting rekening mee was gehouden. Verder waren de kosten van de bestuurlijke samenwerking (€ 12.000) en voor de Friese projectenmachine (€ 5.000) lager dan geraamd. De overige voordelen op dit taakveld waren per saldo € 18.000.

Taakveld 0.10 Reserves geeft in 2021 een nadeel van € 1.418.000 ten opzichte van de raming
De mutaties in de reserves worden steeds bij het desbetreffende programma toegelicht. Het resultaat van de reserves binnen programma 0 geeft per saldo een nadeel van € 1.418.000. Hier is een storting in de egalisatiereserve corona van € 1.153.000 verwerkt. Voor een totaaloverzicht van de uitgaven en inkomsten op het gebied van corona wordt verwezen naar de paragraaf Corona. Daarnaast was er een onttrekking uit de algemene reserve van € 269.000 geraamd vanwege een verwacht nadelig saldo over 2021 van € 269.000. In afwachting van besluitvorming door de raad is de mutatie in de reserve van het werkelijke resultaat over 2021 nog niet geboekt. Verder is een onttrekking van € 4.000 uit de reserve organisatiedoelstellingenfonds verantwoord.

Taakveld 0.11 Resultaat van de rekening baten en lasten.
Hier is het resultaat van de Verantwoording 2021 verwerkt.

Taakveld 0.2 Burgerzaken geeft in 2021 een nadeel van € 36.000 ten opzichte van de raming.
In 2021 is er € 58.000 uitgegeven aan coronakosten. Dit waren de extra kosten die gemaakt werden om de Tweede kamer verkiezingen volgens de toen geldende richtlijnen van de landelijke overheid te laten verlopen. Voor een totaaloverzicht van de coronakosten kan verwezen worden naar de paragraaf corona. Verder waren in 2021 de kosten voor de dienstverlening € 11.000 hoger dan geraamd. Hier staat tegenover dat de opbrengsten voor leges burgerzaken en reisdocumenten dit jaar € 33.000 hoger waren dan geraamd.

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden geeft in 2021 een nadeel van € 1.320.000 ten opzichte van de raming.
In de begroting 2021 is als een bezuiniging een incidentele opbrengst van € 1.450.000 opgevoerd in verband met de verkoop van gemeentelijke gebouwen (niet voor openbare dienst). Deze bezuiniging is in 2021 niet gerealiseerd, er zijn geen gemeentelijke gebouwen verkocht omdat aan aantal gebouwen die op de nominatie stonden om verkocht te worden inmiddels een andere bestemming is toegewezen. Dus een incidenteel nadeel van € 1.450.000 ten opzichte van de raming. Daarnaast waren er niet geraamde kosten voor externe ondersteuning bij het ontwikkelen van zowel dorpshuizen- als vastgoedbeleid (€ 80.000). De exploitatiekosten voor de overige gebouwen en landerijen waren per saldo € 18.000 lager.

Tenslotte was er een niet geraamde opbrengst van € 192.000 door verkopen van gemeentelijke groenstroken en -gronden.

Taakveld 0.4 Overhead geeft in 2021 een nadeel van € 1.059.000 ten opzichte van de raming
Het totaal van de personeelskosten geeft nadeel van € 293.000 (ongeveer 2% van het totale budget). Het budget wat beschikbaar was voor inhuur bij ziekte (€115.000) was lang niet toereikend en is met € 195.000 overschreden. Het ziekteverzuim was in 2021 hoger dan verwacht mede door de coronacrisis. Daarnaast is er eind 2021 een nieuwe CAO afgesloten. Het effect hiervan was voor 2021 € 60.000 nadeliger dan vooraf werd ingeschat. Verder moet volgens de verslaggevingsrichtlijnen jaarlijks het verlofstuwmeer van het personeel als schuld op de balans worden opgenomen. Deze was eind 2021 hoger dan eind 2020. Dit gaf in 2021 een nadeel van € 107.000 op de exploitatie. Hier staat tegenover dat op reis- en verblijfkosten er een voordeel was van € 60.000, dit vanwege het vele thuiswerken. De overige personeelskosten gaven per saldo een voordeel van € 9.000.
De kosten voor bedrijfsvoering (niet zijnde personeelskosten) geven een nadeel van € 161.000. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat dit jaar een storting van € 181.000 in de voorziening dubieuze debiteuren noodzakelijk was (raming € 40.000) door o.a. een failliete debiteur. Verder waren er hogere kosten voor juridische inhuur en hogere onderhoudskosten, daartegenover staat lagere kosten voor anders werken, huishoudelijke dienst, repro etc. (dit i.v.m. meer thuiswerken als gevolg van de coronacrisis). Voorgesteld wordt het voordeel op het budget voor anders werken (€ 30.000) via resultaatbestemming over te hevelen naar 2022. Zodat dit budget ingezet kan worden om de transitie naar het hybride werken zo snel mogelijk te realiseren.
Ook was er in 2021 sprake van een nadeel op de kosten voor het derde deel van de OWO-afdelingen van € 182.000. Dit heeft te maken doordat er meer inhuur van personeel nodig was door ziekte en langdurige vacatures. Ook was er extra capaciteit nodig vanwege de invoering van de omgevingswet en een grote toename van de omgevingsvergunningen. De extra opbrengsten hiervan zijn in programma 8 verantwoord.
Op het gebied van bedrijfsvoering is aan coronakosten een bedrag van € 155.000 uitgegeven. Voor een totaaloverzicht van de uitgaven en inkomsten op het gebied van corona kan worden verwezen naar de paragraaf Corona.
Verder was er een nadeel in dit taakveld van € 254.000 als gevolg van minder doorberekende uren naar andere programma's. Dit betreft met name een lagere doorberekening naar de bouwgrondexploitatie.
De overige kosten op dit taakveld waren per saldo € 14.000 nadeliger.

Taakveld 0.5 Treasury geeft in 2021 een voordeel van € 116.000 ten opzichte van de raming.
In 2021 waren de werkelijke dividendopbrengst hoger dan geraamd (€50.000). Enerzijds werd meer dividend ontvangen van Omrin (€ 120.000), anderzijds was er een lagere dividendopbrengst Bank Nederlandse Gemeenten (€ 69.000). Verder waren de rentekosten voor de gemeente in 2021 € 65.000 lager dan geraamd (langlopende leningen en bouwgrondexploitatie).

Taakvelden 0.61 OZB woningen en 0.62 OZB niet woningen geven in 2021 een nadeel van € 74.000 ten opzichte van de raming.
De OZB-opbrengst is in 2021 € 74.000 lager dan geraamd. Voor een toelichting kan verwezen worden naar de paragraaf lokale heffingen.

Taakveld 0.64 Belastingen overig geeft in 2021 een voordeel van € 389.000 ten opzichte van de raming.
De Precariobelasting is in 2021 voor het laatst geraamd en opgelegd. De totale incidentele opbrengst bedroeg € 2.327.000, een incidenteel voordeel van € 427.000. Daarnaast was er nog een nadeel van € 38.000, dit met name doordat er minder aanmaningskosten in rekening zijn gebracht dan geraamd.

Taakveld 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds geeft in 2021 een voordeel van € 1.872.000 ten opzichte van de raming.
De uitkering uit het gemeentefonds was per saldo € 1.872.000 voordeliger dan geraamd. Dit hoofdzakelijk doordat er in 2021 via het gemeentefonds een extra uitkering van € 1.674.000 voor coronacompensatie. Voor een totaaloverzicht van de uitgaven en inkomsten op het gebied van corona kan worden verwezen naar de paragraaf coronakosten.

Over voorgaande jaren was er een voordelig afwikkelingsverschil van € 84.000. Verder was er over 2021 via het gemeentefonds € 114.000 meer ontvangen dan geraamd, met name door wat aanpassingen in de hoeveelheden bij de maatstaven.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten geeft in 2021 een voordeel van € 37.000 ten opzichte van de raming.
In de begroting is een structurele raming opgenomen van € 37.500 voor onvoorzien. In 2021 is hiervan € 15.000 besteed aan advisering ontwikkeling MFA de Tynje. Dit geeft een voordeel van € 22.500.
Daarnaast was hier nog een voordeel van € 14.500 door een nagekomen specifieke uitkering van het rijk over 2019. Deze was niet geraamd.

Programma 1 | Veiligheid

Programma 1 | Veiligheid
Doel

Opsterland is een veilige en gezonde leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Het gemeentelijk veiligheidsbeleid omvat een groot aantal onderwerpen, variërend van personen met verward gedrag tot georganiseerde criminaliteit. Veiligheid dient integraal te worden benaderd. Het strekt zich namelijk uit tot alle schakels van de veiligheidsketen, benut de mogelijkheden van alle partijen en bewaakt en benut de dwarsverbanden tussen de diverse beleidsterreinen. De gemeente Opsterland ziet het als haar taak om eigen initiatieven van inwoners, maatschappelijke organisaties in het kader van veiligheid te stimuleren en om omstandigheden te creëren die het mogelijk maken dat burgers deze initiatieven ook daadwerkelijk kunnen oppakken en waarmaken.

Kaderstellende documenten
Integraal Veiligheidsbeleid Opsterland 2019-2022
Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2019-2022
Veiligheidsagenda 2020-2022

Thema Openbare orde en veiligheid

Thema Openbare orde en veiligheid
Opsterland is een veilige en gezonde leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Doelstellingen

Wij vergroten het veiligheidsbewustzijn en de zelfredzaamheid van inwoners, ondernemers en bezoekers

Maatregelen

We willen het aantal woninginbraken laten dalen of minimaal gelijk houden

Wat wilden we bereiken

Vanwege de coronacrisis is het aantal woninginbraken in ons gebied heel laag. Deze trend zien wij ook op landelijk niveau. Voor 2022 is onze ambitie om het aantal woninginbraken op gelijk niveau te houden als in 2021.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 was het doel het Digitaal Opkopers Register (DOR) te implementeren in risicovolle branches waar gehandeld wordt in tweedehandsgoederen. De concept beleidsregels (DOR) zijn opgesteld maar nog niet vastgesteld. Dit gebeurt in 2022 en dan zal ook uitvoering worden gegeven aan de beleidsregels.

Doelstellingen

Wij pakken vormen van ondermijnende criminaliteit transparant en consequent aan

Maatregelen

Het creëren van bewustwording rondom het thema ondermijnende criminaliteit

Wat wilden we bereiken

Wij creëren bewustwording omtrent ondermijning om inwoners, ondernemers, medewerkers en bestuurders weerbaarder te maken tegen ondermijnende criminaliteit en daarmee de kans op

ondermijning te verkleinen in onze gemeente. Daarnaast vergroten we de meldingsbereidheid onder inwoners, ondernemers, medewerkers en bestuurders.

Wat hebben we er voor gedaan

Start aanpak ondermijning

In 2021 hebben we een start gemaakt met de aanpak van ondermijning. In het loop van het jaar hebben we dat in het OWO samenwerkingsverband verder aangepakt. Zo heeft er een bewustwordingssessie met het college plaatsgevonden. De resterende bewustwordingssessies vinden in 2022 plaats.

In 2021 hebben we een start gemaakt met een communicatiecampagne om de verschillende doelgroepen bewuster te maken van ondermijning. Deze wordt in 2022 gecontinueerd.

In 2021 is het digitale meldpunt ondermijning voor medewerkers en bestuurders gereed gemaakt. Daarnaast is er gewerkt aan het digitale meldpunt voor inwoners en ondernemers. Deze treedt 2022 in werking.

Doelstellingen

Wij voorkomen en verminderen overlast

Maatregelen

Het realiseren van een daling van het aantal overlastmeldingen

Wat wilden we bereiken

Wij realiseren een daling van het aantal overlastmeldingen. Dit kan betrekking hebben op huiselijk geweld, zorgmijders, personen met verward gedrag en (jeugd)criminaliteit.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 hebben we samen met onze ketenpartners gewerkt aan de aanpak van overlast. Daarnaast hebben wij bij complexe casuïstiek procesregie gevoerd. Ook hebben wij buurtbemiddeling ingezet bij burenruzies, zijn de beleidsregels Wet aanpak woonoverlast geïmplementeerd en hebben we een integrale en persoonsgerichte aanpak gevoerd in de aanpak van overlast gevende jeugd(groepen).

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Winkeldiefstallen	Per 1.000 inwoners	0,3	0,5	0,5	0,3	2,2	2,3	2,0	*
Diefstallen uit woning	Per 1.000 inwoners	1,8	1,7	0,8	0,2	2,5	2,3	1,8	0,4
Geweldsmisdrijven	Per 1.000 inwoners	2,9	3,0	1,8	*	4,8	4,8	4,5	*
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Per 1.000 inwoners	2,9	3,4	3,4	*	5,4	5,9	6,2	*
Verwijzingen Halt	Per 1.000 jongeren	2,0	8,0	3,0	*	12,0	13,0	11,0	*

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 24 maart 2022

Verbonden partijen

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân voert voor ons taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg, publieke gezondheidszorg rondom crises en rampen, de brandweerzorg, de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR), de rampenbestrijding en crisisbeheersing en het in stand houden van een gemeenschappelijke meldkamer uit. Ook verzorgt de Veiligheidsregio het uitvoeren van brandveiligheidscontroles in het kader van de vergunningverlening.

De gemeente werkt met de andere Friese gemeenten en partners als politie en reclassering samen in het Veiligheidshuis Fryslân. Het Veiligheidshuis Fryslân houdt zich voor de gehele provincie Friesland bezig met de persoonsgerichte aanpak van onder andere huiselijk geweld, overlast gevende personen en ex-gedetineerden (nazorg). De samenwerking is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

Wat heeft het gekost?->Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	1.919	2.073	2.073	2.049	-24
Baten	8	25	25	6	-19
Saldo voor bestemming	**-1.911**	**-2.048**	**-2.049**	**-2.044**	**5**
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	**-1.911**	**-2.048**	**-2.049**	**-2.044**	**5**

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2021	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Saldo per taakveld			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.826	-1.826	-1
1.2 Openbare orde en veiligheid	-223	-218	6
Saldo voor bestemming	**-2.049**	**-2.044**	**5**
Stortingen reserves			
Totaal stortingen reserves	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen reserves			
Totaal onttrekkingen reserves	**-**	**-**	**-**
Saldo na bestemming	**-2.049**	**-2.044**	**5**

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2021 € 5.000 voordeliger dan geraamd.

Dit saldo kan als volgt worden gespecificeerd:

De kosten in dit programma zijn nagenoeg in overeenstemming met de raming.

Programma 2 | Verkeer en vervoer

Programma 2 | Verkeer en vervoer

Door de ligging aan de A7 en de aanwezigheid van meerdere provinciale wegen is Opsterland goed bereikbaar en worden de woon- en werkfunctie goed uitgewisseld met het omliggende stedelijke gebied. Het gemeentelijke wegenstelsel is van groot belang voor de bereikbaarheid en leefbaarheid in onze gemeente. Het in stand houden van het wegennet (en waterwegen) vraagt om aandacht. De verschillende arealen zoals wegen, bruggen, duikers, kades worden onderhouden zoals vastgesteld in het beeldkwaliteitsplan openbare ruimte. Hierin zoeken we naar een verantwoorde balans in de kwaliteitsniveaus van deze kapitaalgoederen. Veiligheid en bereikbaarheid staan hierin centraal.

Het netwerk van fiets- en voetpaden heeft in het kader van bereikbaarheid (binnen de gemeente) een belangrijke fijnmazige functie. Ook heeft dit netwerk een toegevoegde waarde voor recreatie & toerisme in de gemeente. Fiets- en voetpaden moeten goed onderhouden worden en uitnodigen tot gebruik.

Gelet op de leefbaarheid en vitaliteit van het platteland is het openbaar vervoer een belangrijke voorziening voor onze inwoners. De vergrijzing van de bevolking zal de vraag naar (passend) openbaar vervoer vergroten. Er wordt voortdurend naar maatwerk gezocht om het aanbod bereikbaar en betaalbaar te houden en aan te laten sluiten op de vraag.

Kaderstellende documenten

Gemeentelijk verkeer en vervoerplan 2010 Bereikbaar zijn en blijven (GVVP)
Evaluatie Gemeentelijk verkeer en vervoerplan 2010
Meerjaren uitvoerend beleidsplan gladheidsbestrijding (2011)
Beeldkwaliteitsplan openbare ruimte 2021 - 2025 (2021)
Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland 2014
Fietsagenda Zuidoost-Fryslân 2019

Thema Verkeer, vervoer en wegen

Thema Verkeer, vervoer en wegen

Dit jaar zijn de wegen die door droogte schade hebben opgelopen in kaart gebracht en zijn de wegen geprioriteerd naar urgentie van onderhoud.

Doelstellingen

De 16 dorpen moeten goed toegankelijk zijn.

Maatregelen

Wij onderzoeken de mogelijkheid van een fietssnelweg tussen Drachten en Heerenveen

Wat wilden we bereiken

Met de doorontwikkeling van de e-bike en speed pedelec is de actieradius van de fiets vergroot. Het is een duurzaam alternatief geworden voor de auto op de langere afstanden. Door het aanleggen van fietssnelwegen wordt ingespeeld op deze ontwikkeling.

Wat hebben we er voor gedaan

Vanuit de ambities van de Fietsagenda Zuidoost-Fryslân is een snelfietspad Drachten – Heerenveen als concreet fietsproject aangedragen. Deze snelfietsverbinding is door de provincie aangemerkt als één van de vijf kansrijke routes. Hierover is bestuurlijk overleg gevoerd. In 2021 zijn er geen concrete plannen uitgewerkt.

Wij realiseren een fietssnelweg tussen Ureterp en Drachten

Wat wilden we bereiken

Wij willen de verkeersveiligheid van de kwetsbare verkeersdeelnemers verbeteren. Met name voor fietsers. Met de doorontwikkeling van de e-bike en speed pedelec is de actieradius van de fiets vergroot. Met de aanleg van de fietssnelweg Drachten – Ureterp wordt ingespeeld op deze ontwikkeling.

Wat hebben we er voor gedaan

Voor de fietssnelweg Drachten – Ureterp is het proces van aanbesteding doorlopen. De werkzaamheden zijn inmiddels gegund.

Doelstellingen

Wij dragen bij aan de provinciale ambitie om 20% minder ongevallen te hebben in 2025

Daarvoor zijn de onderstaande toegezegde maatregelen uitgevoerd:
• Bij regulier onderhoud zijn waar mogelijk maatregelen genomen die de verkeersveiligheid vergroten, zoals maatregelen in de bestaande 60 km gebieden aan de westzijde van de gemeente;
• Bij kap en herplant is rekening gehouden met de verkeersveiligheid;
• Samen met het ROF integraal inzet gepleegd voor verkeerseducatie.
• Bij de herinrichting van De Vlecke in Gorredijk is de rijbaan ingericht als verblijfsgebied;
• Bij de herinrichting van de Mjumsterwei in Bakkeveen is de rijbaan ingericht als verblijfsgebied;
• Een deel van de Sweachtsterwei en een deel van de Gordyksterwei zijn ingericht als erftoegangsweg en hierbij is de maximumsnelheid teruggebracht naar 60 km/uur.

Maatregelen

Wij richten de Sinneblom in Gorredijk kind- en fietsvriendelijk in

Wat wilden we bereiken

We gaan de weg duurzaam veilig inrichten naar zijn eindfunctie (verzamelweg) volgens eisen van het Gemeentelijk Verkeer en VervoersPlan (GVVP) met als bijkomende doel de snelheid voor het gemotoriseerd verkeer te verlagen.

Wat hebben we er voor gedaan

De Sinneblom is ingericht naar zijn eindfunctie (verzamelweg) volgens de eisen van het Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan (GVVP) en de principes van Duurzaam Veilig Verkeer. Er zijn snelheid remmende maatregelen getroffen in de vorm van verkeersdrempels en schijngoten, waardoor de weg visueel smaller lijkt.

Verbonden partijen
Het vegen van goten is uitbesteed aan de NV Fryslân Miljeu– OMRIN.

Het beheren en onderhouden van de openbare verlichting wordt in samenwerking met andere Friese gemeenten en de provincie opgepakt en gecoördineerd vanuit de Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân UA. Formeel is dit geen verbonden partij.

Wat heeft het gekost? ->Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	3.410	3.278	3.494	3.175	-318
Baten	190	188	247	236	-10
Saldo voor bestemming	**-3.219**	**-3.090**	**-3.247**	**-2.939**	**308**
Mutaties reserves					
Lasten	248	248	248	545	297
Baten	348	248	521	521	-
Saldo na bestemming	**-3.119**	**-3.090**	**-2.974**	**-2.963**	**11**

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2021	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Saldo per taakveld			
2.1 Verkeer en vervoer	-3.234	-2.934	300
2.5 Openbaar vervoer	-13	-4	9
Saldo voor bestemming	**-3.247**	**-2.939**	**308**
Stortingen reserves			
Onderhoud verharding	-248	-248	-
Onderhoud wegen	-	-297	-297
Totaal stortingen reserves	**-248**	**-545**	**-297**
Onttrekkingen reserves			
Onderhoud verharding	248	248	-
Onttrekking AR GVVP Snelfietsroute Drachten-Ureterp	173	173	-
Onttrekking AR GVVP Sweachsterwei	100	100	-
Totaal onttrekkingen reserves	**521**	**521**	**-**
Saldo na bestemming	**-2.974**	**-2.963**	**11**

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2021 € 11.000 voordeliger dan geraamd.

Dit saldo kan als volgt worden gespecificeerd:

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer geeft in 2021 een voordeel van € 300.000 ten opzichte van de raming.

Het voordeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het uitstellen van projecten. Het snelfietspad Hegebrechsterleane Drachten-Ureterp is uitgesteld door hoge criteria eisen in het bestek. Het beton fietspad Wijnjewoude-Bakkeveen is niet aangelegd vanwege het natte najaar. Als gevolg van corona-effecten heeft de aannemer de verkeersmaatregelen Wyngaerden Luxwoude niet uit kunnen voeren. Het niet bestede budget voor het onderhoud is toegevoegd aan de egalisatiereserve Onderhoud wegen (€ 297.000).

Het saldo van de overige posten binnen dit taakveld bedraagt € 3.000 voordelig.

Taakveld 2.5 Openbaar vervoer geeft in 2021 een voordeel van € 9.000 ten opzichte van de raming.

De kosten van dit taakveld komen nagenoeg overeen met de raming.

De mutatie in de reserves wordt toegelicht in taakveld 2.1.

Programma 3 | Economie

Programma 3 | Economie
Doelstelling

Opsterland heeft een gezonde lokale economie.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen
Met ons economisch beleid werken we aan een duurzame en evenwichtige groei van de Opsterlandse economie. Dat is van belang voor het behoud van bestaande en het creëren van nieuwe werkgelegenheid. De zorgsector, de agrarische sector, het MKB, de detailhandel en Recreatie en Toerisme zijn belangrijke pijlers van de Opsterlandse economie. Zij zorgen niet alleen voor werk maar ook voor bestedingen en leveren een bijdrage aan de instandhouding van het voorzieningenniveau.

De Opsterlandse economie is steeds in beweging, omdat de omgeving verandert. Goed en structureel overleg tussen gemeente en bedrijfsleven is van groot belang voor de vitaliteit van de Opsterlandse economie. Ons economisch beleid willen we gestalte geven in nauwe samenspraak met ondernemers in de gemeente. Samen met het bedrijfsleven werken wij aan behoud van duurzame werkgelegenheid en het bevorderen daarvan.

De gevolgen van de coronacrisis zijn nog niet geheel duidelijk. Waar dat binnen onze mogelijkheden ligt bieden we informatie, advies en ondersteuning.

Op basis van een adviesrapport is de Lelylijn op de noordelijke en landelijke agenda gekomen. Met de provinciale lobby voor de Lelylijn komt ook de economische potentie van de A7-as nadrukkelijker naar voren. In dit verband kunnen we verwijzen naar het Deltaplan voor Noord-Nederland dat wordt opgesteld door de provincie na een in de 2e Kamer aangenomen motie (december 2020).

Kaderstellende documenten
Bedrijventerreinplan 2019- 2026 voor de regio Zuidoost Fryslân
Detailhandelsvisie 2015
Beleidsnota economische zaken 2013-2014

Thema Werken

Thema Werken
De huidige lokale en regionale werkgelegenheid is stabiel gebleven.

Doelstellingen

Ondernemers waarderen het ondernemingsklimaat in Opsterland hoger dan het Friese gemiddelde

Maatregelen

Werkbezoeken bij bedrijven en ondernemers

Wat wilden we bereiken

Wij vinden persoonlijk contact met ondernemers belangrijk. Om een helder beeld te krijgen van wat er leeft bij bedrijven en hoe we onze dienstverlening kunnen verbeteren, bezoekt het college van B&W bedrijven. Ook ambtelijk zijn er bedrijfsbezoeken. In geval van personele en werkgelegenheidsvraagstukken treden we, indien gewenst en nuttig, in overleg.

Wat hebben we er voor gedaan

In een raadsbrief van 26 oktober 2021 is de raad geïnformeerd over bedrijfsbezoeken, hoe we toewerken naar een integraal “ondernemersloket” en de positieve uitkomsten van het onderzoek MKB-vriendelijkste gemeente. De bedrijfsbezoeken van het college zijn waar mogelijk binnen de coronarichtlijnen voortgezet.

Ze leveren veel nuttige bedrijfscontacten op; ze zijn wederzijds informatief. Ook zijn ze van belang voor de zichtbaarheid van de gemeente en dragen ze bij aan extra aandacht voor de inzet van de gemeente.

Wij verbeteren de dienstverlening aan ondernemers.

Wat wilden we bereiken

In een onderzoek (2018) naar de MKB-vriendelijkste gemeente scoorde de dienstverlening van de gemeente minder gunstig. Daarom is in 2020 een project gestart om onze dienstverlening te verbeteren. De uitkomsten van het volgende onderzoek MKB-vriendelijkste gemeente gebruiken we om de resultaten en effecten van het project te monitoren.

Wat hebben we er voor gedaan

In een raadsbrief van 26 oktober 2021 is de raad geïnformeerd over bedrijfsbezoeken, hoe we toewerken naar een integraal “ondernemersloket” en de positieve uitkomsten van het onderzoek MKB-vriendelijkste gemeente.

Ten opzichte van de vorige editie van het onderzoek MKB-vriendelijkste gemeente kan in zijn algemeenheid gesteld worden dat er voor Opsterland een duidelijke stijgende lijn is te zien. Waar we in 2018 nog een onvoldoende scoorden is er gemiddeld genomen nu een voldoende gehaald.

Een belangrijk gegeven bij de verbetering van onze dienstverlening is dat economie meer is dan enkel EZ; het raakt de manieren waarop ondernemers ondernemen en waarop mensen hun salaris, inkomen en werk hebben, houden, kwijtraken en verdienen. Vanuit dat perspectief zijn we aan de slag met het volgende:

- Het verder toewerken naar een integraal “ondernemersloket”; d.w.z. verbeterde interne samenwerking en afstemming tussen medewerkers die contact hebben met ondernemers.
- Regelmatige communicatie naar ondernemers, bijvoorbeeld via periodieke nieuwsbrieven of voorlichtingscampagnes. Zo is de website van de gemeente geactualiseerd en verbeterd.
- Daarnaast adviseert EZ de ondernemers en ondernemersorganisaties.

Doelstellingen

Wij hebben een goed functionerende arbeidsmarkt

Doelstellingen

Wij stimuleren duurzame (circulaire) economie

Maatregelen

Transformatie bedrijventerreinen

Wat wilden we bereiken

In het overleg met de respectievelijke ondernemersverenigingen is de toekomstbestendigheid en duurzaamheid van bedrijventerreinen een vast agendapunt. Expertise en knowhow worden uitgewisseld.

Wat hebben we er voor gedaan

We houden voor de locaties Overtoom en Drachten-A7 rekening met de vraag naar bedrijfskavels op regionaal niveau en met de strategische ligging in de nabijheid van de A7. Ondanks de coronaperiode is de belangstelling voor kavels nog groot. We brengen daarbij de mogelijkheden in beeld die ondernemers en wij als gemeente hebben om de kwaliteit te verhogen. Initiatieven van ondernemers, die bijdragen aan kwaliteitsverbetering op de bedrijventerreinen, zoals het beheer van glasvezel, ondersteunen we. In juni 2021 heeft een informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor de raadsleden van Opsterland.

Wij steunen, waar mogelijk binnen bestaande kaders, slimme initiatieven om te komen tot een circulaire economie

Wat wilden we bereiken

We streven naar een circulaire economie. Hiervoor moeten we met het bedrijfsleven structureel stappen zetten. Als gemeente zijn we hierin niet leidend maar we geven wel het goede voorbeeld en stimuleren waar mogelijk.

Wat hebben we er voor gedaan

Het Energietransitieteam en Economische Zaken bieden voor bedrijven een duurzaamheidsscan aan.

Verbonden partijen

Voor het ontwikkelen en exploiteren van het bedrijvenpark Azeven werken we samen met de gemeente Smallingerland in de gemeenschappelijke regeling Exploitatiemaatschappij Bedrijvenpark Drachten.

Thema Grondexploitatie - bedrijventerreinen

Thema Grondexploitatie - bedrijventerreinen

De doelstelling van het grondbeleid is om op verantwoorde wijze het grondgebruik te beheren en op actieve of passieve (faciliterende) wijze gebruik te maken van grond voor ruimtelijke ontwikkelingen zoals de aanleg en verkoop van bedrijventerreinen. Dit gebeurt binnen de daarvoor gestelde termijnen, tegen maatschappelijk aanvaardbare offers en passend binnen de door de raad geformuleerde doelstellingen op het gebied van ruimtelijk en maatschappelijk beleid.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Functiemenging	%	46,5%	46,8%	47,3%	*	52,9%	53,3%	53,2%	*
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners (tussen 15 t/m 64 jaar)	155,1	158,2	160,7	*	145,3	151,3	158,4	*

De functievermengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 8 maart 2022

Wat heeft het gekost? ->Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	1.001	904	874	1.223	349
Baten	875	617	583	1.407	824
Saldo voor bestemming	**-126**	**-287**	**-291**	**184**	**475**
Mutaties reserves					
Lasten	205	125	155	180	25
Baten	40	-	34	34	-
Saldo na bestemming	**-292**	**-412**	**-412**	**38**	**450**

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2021	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Saldo per taakveld			
3.1 Economische ontwikkeling	-151	-116	35
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-159	219	377
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-72	-32	40
3.4 Economische promotie	90	113	23
Saldo voor bestemming	**-291**	**184**	**475**
Stortingen reserves			
Recreatie en toerisme	-155	-180	-25
Totaal stortingen reserves	**-155**	**-180**	**-25**
Onttrekkingen reserves			
Onttrekking AR Transformatiebedrijventerrein	27	27	-
Onttrekking AR Samenwerking onderwijs bedrijfsleven	7	7	-
Totaal onttrekkingen reserves	**34**	**34**	**-**
Saldo na bestemming	**-412**	**38**	**450**

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2021 € 450.000 voordeliger dan geraamd.

Dit saldo kan als volgt worden gespecificeerd:

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling geeft in 2021 een voordeel van €35.000 ten opzichte van de raming.

Als gevolg van personele knelpunten zijn niet alle activiteiten uitgevoerd (€17.000) daarnaast was er een niet geraamde inkomst van €18.000.

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur geeft in 2021 een voordeel van €377.000 ten opzichte van de raming.

In de paragraaf Grondbeleid wordt dit taakveld toegelicht.

Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen geeft in 2021 een voordeel van € 40.000 ten opzichte van de raming.

Het voordeel op dit taakveld bestaat uit niet uitgevoerde resultaatbestemmingen voor de Transformatiebedrijventerreinen € 27.000 en de Samenwerking onderwijs bedrijfsleven € 7.000. Als gevolg van personele knelpunten is dit niet afgerond. Voorgesteld wordt om voor de Transformatiebedrijventerreinen € 27.000 en de Samenwerking onderwijs bedrijfsleven € 7.000 een resultaatsbestemming aan te vragen.

De bijdrage aan het ondernemersfonds is €5.000 lager dan geraamd doordat ook de inkomsten van de reclamebelasting € 5.000 lager waren.

Taakveld 3.4 Economische promotie geeft in 2021 een voordeel van €23.000 ten opzichte van de raming.

Het voordeel bestaat hoofdzakelijk uit € 23.000 minder uitgaven in het kader van recreatie en toerisme. De opbrengst van de toeristenbelasting (€180.000) is €2.000 hoger dan geraamd. De lagere uitgave en de opbrengst is gestort in de reserve Recreatie en Toerisme. Daarnaast bevat dit taakveld een overig nadeel van €2.000.

De mutatie in de reserves wordt toegelicht in taakveld 3.3 en 3.4.

Programma 4 | Onderwijs

Programma 4 | Onderwijs
Doelstelling

Elk kind ontwikkelt zich optimaal.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Het is belangrijk dat vanuit elk dorp goed onderwijs bereikbaar is. Kwalitatief goed onderwijs is onontbeerlijk, want het is de basis voor een maatschappij waarin burgers verantwoordelijkheid willen en kunnen nemen voor zichzelf en hun omgeving. De kwaliteit van het onderwijs heeft daarom een hogere prioriteit dan de nabijheid van een school. We bieden basisonderwijs aan in doelmatige schoolgebouwen. Wij zijn er voorstander van om, daar waar mogelijk, van onderop te komen tot kind centra waarin zoveel mogelijk kindvoorzieningen (onderwijs en kinderopvang) zijn ondergebracht.

Elk kind heeft recht op onderwijs. Door de preventieve inzet van de leerplichtambtenaar zal het thuiszitten worden voorkomen. We zetten de samenwerking met RMC Regio Friese Wouden voort, om kinderen die dreigen uit te vallen vroegtijdig te signaleren en zo nodig te ondersteunen vanuit het gebiedsteam. Wanneer een kind niet in staat is om het onderwijs in de eigen gemeente te volgen, bestaat de mogelijkheid van leerlingenvervoer. Onderwijs moet kansen bieden aan alle kinderen en daarbij is ook een goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt van belang.

Kaderstellende documenten
Ontwikkelagenda Inclusieve samenleving
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2015-2030

Thema Onderwijs

Thema Onderwijs
In Opsterland is een open, veilige en constante leeromgeving waarin ieder kind, van welk niveau dan ook, gestimuleerd wordt om zijn of haar individuele talenten volledig te ontwikkelen.

Doelstellingen

We bieden kinderen een goede startpositie voor het primair onderwijs

De gemeente Opsterland wil kinderen in onze gemeente ondersteunen en ze hiermee een betere start geven in het basisonderwijs en daarmee op een goede schoolloopbaan. We willen deze kinderen stimuleren in hun ontwikkelingsgebieden taal, rekenen, sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling. Kinderen krijgen hierdoor meer kans op succesvolle levensloop-, school en arbeidsloopbanen. We doen dit op verschillende manieren:

1. We ondersteunen ouders met behoefte aan opvoedingsondersteuning, zodat zij handvatten krijgen om hun kind in de thuisomgeving te stimuleren
2. We stimuleren ouders in onze gemeente om gebruik te maken van voorschoolse voorzieningen
3. We stimuleren ouders van geïndiceerde doelgroepkinderen om gebruik te maken van het VVE-aanbod
4. We voorzien samen met onze ketenpartners (JGZ, aanbieders van voorschoolse voorzieningen en educatie en het primair onderwijs) in passend aanbod voor jonge kinderen in onze gemeente.

Maatregelen

Wij herijken het VVE-beleid om een dekkend aanbod voor- en vroegschoolse educatie te kunnen realiseren

Wat wilden we bereiken

De gemeente Opsterland heeft een wettelijke verplichting om te voorzien in een aanbod VVE (voor- en vroegschoolse educatie) voor geïndiceerde doelgroepkinderen in de gemeente. Uit onderzoek blijkt dat

deelname aan voorschoolse educatie in de voorschoolse fase een bewezen positief effect heeft op de ontwikkeling van jonge kinderen. Vooral kinderen uit achterstandssituaties profiteren van de positieve effecten op de cognitieve, taal en sociaal-emotionele ontwikkeling, de gezondheid en het welbevinden van kinderen. We willen daarom zoveel mogelijk kinderen laten deelnemen aan een intensief en kwalitatief hoogwaardig VVE-aanbod. We voorzien in een dekkend aanbod voor- en vroegschoolse educatie in zoveel mogelijk kernen en dorpen in onze gemeente.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2020 is een nieuw VVE beleidskader vastgesteld. Op basis van dit beleidskader is in 2021 gestart met het opstellen van een uitvoeringsplan, in samenwerking met gemeenten Ooststellingwerf en Weststellingwerf en betrokkenen uit het werkveld. Per thema uit het beleidskader is een werkgroep samengesteld die input levert voor het uitvoeringsplan. We hebben een groot aanbod van VVE-locaties zodat alle kinderen dicht bij huis VVE kunnen volgen. In 2022 wordt dit vervolgd.

Doelstellingen

We zorgen dat onderwijs bereikbaar is

Maatregelen

We organiseren leerlingenvervoer voor leerlingen in het speciaal (basis)onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

Wat wilden we bereiken

Leerlingenvervoer is beschikbaar voor leerlingen die het speciaal (basis)onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs bezoeken. Samen met ouders, de leerling en zo nodig andere betrokkenen of deskundigen wordt bekeken welke vorm van vervoer passend is. Dit is situatieafhankelijk en wordt mede bepaald door de mogelijkheden van de leerling, de verbinding met het openbaar vervoer en de afstand tot de school.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 was het doel om stijging van de kosten van het leerlingenvervoer ten opzichte van 2020 te voorkomen. Er heeft een kleine stijging plaatsgevonden. Jaarlijks kan uitgegaan worden van een stijging, omdat de kosten van het vervoer geïndexeerd worden op basis van de NEA-index. Het is lastig invloed uit te oefenen op deze kosten. Als een kind volgens de verordening recht heeft op leerlingenvervoer zijn gemeenten wettelijk verplicht om leerlingenvervoer te betalen. We hebben in 2021 voldaan aan onze wettelijke taken op het gebied van leerlingenvervoer.

Wij organiseren het vervoer van leerlingen in het basisonderwijs naar gymzalen

Wat wilden we bereiken

De gemeente organiseert dit vervoer omdat wij het belangrijk vinden dat de leerlingen zich op een veilige manier verplaatsen tussen school en gymzaal.

Wat hebben we er voor gedaan

Als gevolg van het gevoerde aanbestedingsbeleid zijn er voor 2020 - 2024 nieuwe afspraken gemaakt waarmee de gemeentelijke kosten met € 50.000 zijn verlaagd.

Doelstellingen

Wij dringen laaggeletterdheid terug

Maatregelen

We voeren het actieplan laaggeletterdheid uit

Wat wilden we bereiken

In het actieplan laaggeletterdheid staat beschreven hoe er binnen Opsterland aan de doelstelling uit het aanvalsplan laaggeletterdheid gewerkt wordt. Dit gebeurt enerzijds door het vergroten van het bewustzijn over laaggeletterdheid en het beter kunnen signaleren. Anderzijds door laaggeletterden te motiveren om mee te doen aan het taalaanbod onder het motto 'Wat wil jij leren?' Hiervoor worden intern en extern bijeenkomsten georganiseerd voor mogelijke vindplaatsen van laaggeletterden. Daarbij wordt de kennis van ervaringsdeskundigen gebruikt om een beter beeld te krijgen van de doelgroep. Tevens wordt ingezet op individuele vragen van laaggeletterden.

Wat hebben we er voor gedaan

In verband met Corona heeft het aanbod laaggeletterdheid in 2021 stilgelegen. Ook andere acties uit het actieplan laaggeletterdheid zijn niet opgepakt. In 2021 is wel deelgenomen aan provinciale overleggen met betrekking tot laaggeletterdheid. Uitkomst daarvan is onder andere een subsidie die beschikbaar komt voor gemeenten, waarmee een eigen invulling gericht op de aanpak van laaggeletterdheid gerealiseerd kan worden.

In 2022 evalueren we het actieplan laaggeletterdheid.

Doelstellingen

Wij voorkomen verzuim en voortijdig schoolverlaten

Doelstellingen

Wij zorgen ervoor dat elk kind toegang heeft tot een veilige speelplaats

Doelstellingen

Wij zorgen voor een dekkend aanbod van toegankelijke onderwijsgebouwen

Maatregelen

Kindcentrum De Finne - Beetsterzwaag

Wat wilden we bereiken

In Beetsterzwaag wordt Kindcentrum De Finne gerealiseerd. In dit gebouw krijgen samenwerkingsschool De Finne en kinderopvang onderdak. Ook werken we met VV De Sweach samen met als doel in het gebouw kantine en kleedruimtes te realiseren. Wij richten het openbaar gebied in.

Wat hebben we er voor gedaan

De gemeente heeft een krediet beschikbaar gesteld waardoor de accommodatie van vv De Sweach onderdeel uit gaat maken van MFC De Finne. Het uitwerken van de financiële dekking van het plan van VV De Sweach heeft veel tijd gekost. Daarom wordt het uitvoeringskrediet voor de bouw van het kindcentrum en de inrichting van het openbaar gebied niet in 2021 maar in 2022 aangevraagd. De basis voor berekening van dit krediet is het ontwerp van het gebouw en de bouwkosten.
De gemeente heeft samen met Comprix, vv de Sweach en Kinderwoud inmiddels wel een intentieverklaring ondertekend als opstap naar uitwerking van overeenkomsten over eigendom, exploitatie en gebruik van het gebouw. Voor meer informatie, zie paragraaf projecten.

Kindcentrum De Treffer - Gorredijk

Wat wilden we bereiken

We bouwen een nieuw kindcentrum in Gorredijk. Hierin worden obs de Treffer en kinderopvang gehuisvest.

Wat hebben we er voor gedaan

De realisatie van kindcentrum De Treffer is in volle gang en verloopt voorspoedig. De oplevering is gepland in het derde kwartaal 2022.

Multifunctionele accommodatie de Tynje

Wat wilden we bereiken

In de MFA De Tynje worden verschillende (basis)voorzieningen gecombineerd, waaronder onderwijs, ontmoeting en sport

Wat hebben we er voor gedaan

De projectpartners hadden de bedoeling om in 2021 het definitieve ontwerp van het MFA af te ronden en de raad te vragen om het deel van het benodigde uitvoeringskrediet voor de daadwerkelijke bouw vrij te geven. Het project heeft echter vertraging opgelopen. Hierover is de raad in december 2021 door de stuurgroep MFA De Tynje per brief geïnformeerd.

Verkenning huisvestingsscenario's Ureterp

Wat wilden we bereiken

Ureterp telt drie basisscholen, namelijk de protestants-christelijke basisschool De Opdracht, de gereformeerde basisschool Eben Haëzer en de openbare basisschool De Twirre. Er zijn drie afzonderlijke huisvestingsaanvragen ingediend bij de gemeente.

Wat hebben we er voor gedaan

De gemeente bekijkt deze aanvragen in samenhang met elkaar, om hiermee tot een toekomstbestendige situatie te komen voor het onderwijs en aanverwante voorzieningen in Ureterp.

Wij voeren het integraal huisvestingsplan uit

Wat wilden we bereiken

Het doel van dit Integraal Huisvestingsplan (IHP) is om een zo compleet mogelijk beeld te geven van de stand van zaken en ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting van het basis- en voortgezet onderwijs in Opsterland.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is gestart met het opstellen van het nieuwe IHP. De schoolbesturen zijn nauw betrokken bij dit proces met als doel om tot een breed gedragen plan te komen. Hierover zijn individuele en collectieve gesprekken gevoerd met de schoolbesturen. Het nieuwe IHP wordt in 2022 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	0	0	0	*	2	2	3	*
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	8	28	*	*	23	26	*	*
Voortijdige schoolverlaters	% deelnemers aan het VO en MBO-onderwijs	1,4%	1,3%	1,2%	*	1,9%	2,0%	1,7%	*

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 8 maart 2022

Wat heeft het gekost? ->Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	2.960	3.307	3.476	2.921	-555
Baten	350	464	614	346	-268
Saldo voor bestemming	**-2.609**	**-2.843**	**-2.862**	**-2.575**	**287**
Mutaties reserves					
Lasten	9	61	61	28	-33
Baten	5	188	188	-	-188
Saldo na bestemming	**-2.614**	**-2.716**	**-2.735**	**-2.603**	**132**

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2021	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Saldo per taakveld			
4.1 Openbaar basisonderwijs	-224	-236	-12
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.560	-1.352	208
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.078	-987	91
Saldo voor bestemming	**-2.862**	**-2.575**	**287**
Stortingen reserves			
Huisvesting basisonderwijs	-	-26	-26
Huisvesting speciaal onderwijs	-61	-2	59
Totaal stortingen reserves	**-61**	**-28**	**33**
Onttrekkingen reserves			
Huisvesting basisonderwijs	188	-	-188
Huisvesting speciaal onderwijs	-	-	-
Totaal onttrekkingen reserves	**188**	**-**	**-188**
Saldo na bestemming	**-2.735**	**-2.603**	**132**

Toelichting op de financiën

Het saldo van dit programma is in 2021 € 132.000 voordeliger dan geraamd.
Dit saldo kan als volgt worden gespecificeerd:

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs geeft in 2021 een nadeel van € 11.000 ten opzichte van de raming.
In 2021 is er € 8.000 uitgegeven aan coronakosten. Voor een totaaloverzicht van de coronakosten kan worden verwezen naar de paragraaf Corona. De overige kosten binnen dit taakveld waren € 3.000 nadeliger.

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting geeft in 2021 een voordeel van € 208.000 ten opzichte van de raming.
Er is een voordeel op de kosten onderwijshuisvesting van € 166.000. Dit betreft met name lagere

onderhoudskosten. Hier staat ook een lagere onttrekking uit de reserve onderwijshuisvesting tegenover. Daarnaast was er nog een incidentele ontvangst van € 37.000 (rijksdienst voor ondernemend Nederland). De overige posten gaven per saldo een voordeel van € 5.000.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken geeft in 2021 een voordeel van € 90.000 ten opzichte van de raming.
Voor de kosten van het leerlingenvervoer was in 2021 € 505.000 geraamd. De werkelijke uitgaven waren € 591.000. Dit budget is dus met € 86.000 overschreden. De reden hiervoor is dat de tarieven fors gestegen zijn en dat het aantal kinderen wat gebruikt maakt van het leerlingenvervoer ook een stijging laat zien.
De kosten van onderwijsbeleid waren in 2021 € 176.000 voordeliger dan geraamd. Zo zijn de rijksinkomsten voor verbreding VVE (vroeg- en voorschoolse educatie) in 2021 verder gestegen, maar de intensivering van het beleid treedt pas in de loop van 2022 in werking (voordeel € 134.000). Op het gebied van LOAB (lokaal onderwijs en achterstandenbeleid) waren de uitgaven € 48.000 lager dan begroot. De overige posten binnen onderwijsbeleid waren per saldo € 6.000 nadeliger.

Mutatie in reserves
De mutaties in de reserves geven een nadeel van € 155.000 ten opzichte van de raming. 2021. Door de lagere kosten voor onderwijshuisvesting was ook de onttrekking uit de reserves huisvesting onderwijs lager.

Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie

Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie

Dit programma gaat over vrijetijdsbesteding, zowel door inwoners als recreanten. Er is een goede culturele infrastructuur met verschillende musea en bibliotheken en evenementen. Voor de leefbaarheid van de dorpen is het bestaan van verenigingen essentieel. Sportbeoefening en vrijetijdsbesteding in verenigingsverband zijn daarom wezenlijke onderdelen van gemeentelijk beleid. Het accent ligt op gezondheid, sociale cohesie en participatie.

Kaderstellende documenten

Puur Cultuur – Kadernota cultuurbeleid 2012-2022
Notitie Beleidskeuzes Cultuurnota 2012-2022
Aktualisaasje Frysk Taalbelied – Frysk en Fierder 2014-2018
Subsidieregeling Cultuurpromotie Opsterland 2016
Kadernota sport en bewegen in Zuidoost Friesland 2017-2021
Nota Kansen Benutten 2016-2020
Ontwikkelagenda Leefbaarheid en inclusieve samenleving

Thema Cultuur

Thema Cultuur

Cultuur draagt bij aan de verbetering van de leefbaarheid van Opsterland, en aan de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners. Dit is uitgevoerd door de verlening van subsidies in het kader van de regelingen Cultuur Promotie en Cultuur Educatie.

Doelstellingen

Het cultureel klimaat draagt bij aan de leefbaarheid van Opsterland

Maatregelen

Openbare bibliotheken dragen bij aan de participatie van onze inwoners aan de samenleving

Wat wilden we bereiken

Wij nodigen de bibliotheek uit om bij te dragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van onze inwoners van jong tot oud. De focus van bibliotheken wordt steeds meer verlegd van het uitlenen van boeken naar het vergroten van de zelfredzaamheid van kwetsbare groepen en het ondersteunen van en bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling van mensen. Met activiteiten als het Digitaal-huis en de Bibliotheek op School draagt de bibliotheek bij aan het bevorderen van taalvaardigheid van kinderen en volwassenen.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 zijn procesafspraken gemaakt met de Bibliotheken Zuid-Oost Fryslân over hoe te komen tot een nieuwe subsidieovereenkomst. Samen met de bibliotheek werken we de beleidsuitgangspunten voor de komende jaren uit. In de nieuwe subsidieovereenkomst maken we vervolgens afspraken over de activiteiten van de bibliotheek die daaruit voortvloeien.

Samen met de museum-besturen willen we onderzoeken op welke wijze we de musea toekomstbestendig kunnen maken.

Wat wilden we bereiken

Voor inwoners en bezoekers van Opsterland is cultuur-toerisme een belangrijke invulling van het toeristisch product dat we aan willen bieden. De musea in de gemeente dragen in belangrijke mate bij aan het verhaal over Opsterland, dat we willen vertellen.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 zijn verkennende gesprekken gevoerd met de museumbesturen over de toekomst van de musea in Opsterland. Dit zal in 2022 een vervolg krijgen, waarbij ook de samenwerking in de regio aandacht zal krijgen. We onderzoeken op welke wijze de organisaties van de musea versterkt kunnen worden en welke rol de musea daarbij zelf hebben en wat verwacht mag worden van de gemeente.
We gaan met de toeristische organisaties in de gemeente en de musea het verhaal van Opsterland als cultuur-toeristisch product verder uitwerken.

Wij stimuleren en faciliteren culturele initiatieven

Wat wilden we bereiken

Wij evalueren en herzien de subsidieregeling Cultuurpromotie.

Wat hebben we er voor gedaan

De regeling Cultuur Promotie 2016 is in 2021 geëvalueerd. Er komt in 2022 een nieuwe subsidieregeling Cultuur Evenementen Opsterland, waarin de aanbevelingen van de Rekenkamer Opsterland zijn verwerkt.

Doelstellingen

Wy wolle de Fryske taal werkenber en tagonklik hâlde

Maatregelen

Wy stimulearje dat ús ynwenners en de meiwurkers fan de gemeente Opsterlân it Frysk sprekke en brûke

Wat wilden we bereiken

Wy stimulearje dat ús ynwenners en de meiwurkers fan de gemeente Opsterlân it Frysk sprekke en brûke.

Wat hebben we er voor gedaan

Ynwenners wurde útnoege om by kontakten mei de gemeente Opsterlân as se dat wolle safolle mooglik it Frysk te brûken.
De beliedsnota “Frysk en fierder” is yn 2021 aktualisearre. Wy meitsje op basis dêrfan in nij útfieringsplan, wêryn ûnder oare yn gearwurking meit it primair ûnderwiis it fergrutsjen fan de oandacht foar it Frysk in plak krije moat.

De gemeenteried hat yn novimber 2021 it nije Frysk taalbelied "Romte foar taal" fêststeld. De útfiering dêrfan sil yn 2022 oppakt wurde.

Thema Toerisme en recreatie

Thema Toerisme en recreatie

Opsterland is een aantrekkelijke groene gemeente waar het goed toeven is. Toerisme en Recreatie vormen een belangrijke economische factor voor Opsterland. We willen het economisch recreatief potentieel van ons landschap optimaal en duurzaam benutten door toeristen te verleiden tot een meerdaags verblijf in Opsterland. Daartoe moeten we ruimte bieden voor de ontwikkeling van de toeristische sector. In de voorwaardenscheppende sfeer dragen we actief bij aan het optimaliseren van de toeristische mogelijkheden binnen Opsterland.

Doelstellingen

We optimaliseren de toeristische mogelijkheden ter versterking van de lokale economie

Maatregelen

Impuls openluchtzwembad Dundelle in Bakkeveen

Wat wilden we bereiken

Wij investeren extra in dit zwembad om het aantrekkelijker te maken. Deze eenmalige extra investering wordt bekostigd uit het budget (incl. reserve) voor recreatie en toerisme, Kansen Benutten.

Wat hebben we er voor gedaan

De investeringsimpuls voor het inrichten van een toeristisch informatiepunt (TIP) bij Dúndelle is gerealiseerd.

Toeristen worden uitgenodigd om naar Opsterland te komen en om langer te verblijven in onze gemeente

Wat wilden we bereiken

De vijf gemeenten in Zuidoost-Friesland participeren in de Toerisme Regiomarketing Zuidoost-Friesland (TRZF) om zo de toeristische mogelijkheden binnen de regio Zuidoost-Friesland, en dus ook Opsterland, te versterken. Het plan van aanpak van de TRZF geeft een nieuwe positionering aan van Zuidoost Friesland als Het Andere Friesland. De toeristische ondernemers, bewoners, gemeenten en organisaties van Zuidoost-Friesland dragen de regio uit als een fantastische en aantrekkelijke bestemming. Toerisme en recreatie is in de Regiodeal Zuidoost Friesland een belangrijk verbindend thema.

Wat hebben we er voor gedaan

De Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland heeft zich, ondanks de aanwezigheid van corona, volop ingezet op marketing van de regio Zuidoost Friesland. Zo werd er een regionale persreis voor 6 outdoor bloggers georganiseerd, werden er diverse printmaterialen ontwikkeld (inspiratiekaart Zuidoost Friesland, beleefposter en –flyers, Turfroutekaart) en vonden er verschillende onlinecampagnes plaats (Google & Social Ads). Daarnaast werd een grote reviewcampagne gestart, waarin ondernemers hebben geleerd hun reviews te managen en verbeteren en waarin bezoekers en toeristen actief zijn benaderd om een review achter te laten.
Verder zijn er binnen de regio tien Beleefroutes ontwikkeld en gelanceerd. Het betreft wandel- en fietsroutes en één autoroute waarin via een digitale audiobeleving de verhalen van Zuidoost Friesland tot hun recht komen. Ook hiervoor is printmateriaal ontwikkeld.

Varen in de Friese wouden: we gaan de faciliteiten aan de wal verbeteren in regionaal verband

Wat wilden we bereiken

In samenwerking met de Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost-Friesland verbeteren we het gastheerschap rond de Turfroute.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 werd in het kader van verbetering van de faciliteiten aan de wal, het Toeristisch Overstappunt in Nij Beets geopend. Dit werd gedaan in samenwerking met Museum It Damshûs en Recreatieschap de Marrekrite. Ook werd er een pilot gestart voor de verruiming van brug- en sluistijden in het Polderhoofdkanaal. Deze pilot loopt tot eind 2022.

Ook de Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland zette in op de Turfroute. Zij vernieuwden o.a. de Turfroute kaart en er werden Turfroute tasjes met informatiemateriaal ontwikkeld om uit te delen bij sluizen langs de turfroute.

Daarnaast werd met Museum Opsterlân de planvorming van een toeristisch informatiepunt in Gorredijk voorbereid. De realisatie daarvan staat gepland in 2022.

We stimuleren de samenwerking in de toeristische regio De Friese Wouden

Wat wilden we bereiken

De vijf gemeenten in Zuidoost-Friesland dragen bij aan de Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost-Friesland met als doel de bestemming Zuidoost-Friesland, Het Andere Friesland, met al haar kwaliteiten op de kaart te zetten (marketing) en de gasten in het gebied van goede informatie te voorzien (gastheerschap).

Wat hebben we er voor gedaan

De stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland (TRZF, voorheen stichting Toeristisch Netwerk Friese Wouden) heeft volop ingezet op gastheerschap en informatievoorziening. Zo werden er webinars en bijeenkomsten (online en fysiek) voor ondernemers georganiseerd, ondersteunden de ondernemers elkaar tijdens de reviewcampagne en zijn er gesprekken gestart om te kijken hoe de samenwerking tussen TRZF en de Toeristische Informatiepunten (TIPs) geoptimaliseerd kan worden. Ook wordt er gekeken naar verdere professionalisering van de TIPs. In 2022 wordt hier verdere actie op ondernomen. Daarnaast is ingezet op een nog betere samenwerking tussen de gemeenten in Zuidoost Friesland binnen recreatie en toerisme. Vanuit de regiodeal werd en wordt gewerkt aan een toeristische regionale ontwikkelstrategie. Het rapport rondom de ontwikkelstrategie wordt in 2022 afgerond.

We verbeteren de fiets-, ruiter- en MTB-netwerken in regionaal verband

Wat wilden we bereiken

Voor inwoners en toeristen van de toeristische regio Zuidoost-Friesland moet het aantrekkelijk zijn om gebruik te maken van onze routenetwerken.
In regionaal verband gaan we verder met het ontwikkelen en realiseren van een ATB-routenetwerk en een men- en ruiterroutenetwerk in Het Andere Friesland.

Wat hebben we er voor gedaan

In regionaal verband vonden er gesprekken plaats met terreinbeheerorganisaties (TBO's). Samen met hen onderzoeken we op welke manier er een ATB-routenetwerk en een men- en ruiterroutenetwerk in "Het Andere Friesland" ontwikkeld en gerealiseerd kan worden. Dit wordt naar verwachting in 2022 afgerond.

We zetten ons in voor het verbeteren van de staat van de fietspaden.

Wat wilden we bereiken

Voor inwoners en toeristen moet het aantrekkelijk zijn om gebruik te maken van de fietspaden in Opsterland.

Wat hebben we er voor gedaan

De gemeente heeft samen met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, de Provincie Fryslân en de Verenigingen van Plaatselijk Belang gewerkt aan een plan van aanpak voor de fietspaden in de omgeving Bakkeveen/Wijnjewoude. Samen willen we daar de staat van de fietspaden duurzaam verbeteren. In 2022 wordt met de realisatie begonnen.

Verbonden partijen

De gemeenschappelijke regeling Recreatieschap De Marrekrite voert taken uit op het gebied van waterrecreatie en landrecreatie.

Thema Openbaar groen

Thema Openbaar groen

In de ruimtelijke omgeving zijn gezichtsbepalende kenmerken en de landschappelijke en cultuurhistorische elementen op juiste waarde geschat en worden deze behouden voor toekomstige generaties. De openbare ruimte is netjes en uitnodigend. Er wordt ingezet op de bescherming en de verrijking van de biodiversiteit.

Doelstellingen

De openbare ruimte is schoon, netjes, heel en uitnodigend

Maatregelen

De openbare ruimte wordt onderhouden conform het beeldkwaliteitsplan

Wat wilden we bereiken

In 2021 wordt een nieuw Beeldkwaliteitsplan (2021-2026) vastgesteld.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is het nieuwe Beeldkwaliteitsplan vastgesteld. Uit de kwaliteitsmeting van 2021 blijkt dat het kwaliteitsniveau voor het groenonderhoud is gehaald.

Wateroverlast wordt zoveel mogelijk voorkomen

Wat wilden we bereiken

De waterberging en afvoer van overtollig water moet op orde zijn conform de vereisten in het Beeldkwaliteitsplan en reguliere afspraken met het Wetterskip.

Wat hebben we er voor gedaan

De reguliere afspraken met het Wetterskip zijn nagekomen en de eisen uit het Beeldkwaliteitsplan zijn gehaald.

We faciliteren himmelploegen die vrijwillig zwerfafval opruimen

Wat wilden we bereiken

De gemeente krijgt €1,16 per inwoner per jaar (ruim €34.000) om aan het verwijderen van zwerfafval te besteden, volgens vastgestelde doelstellingen. Het budget wordt voor een deel besteed aan het faciliteren van de himmelploegen en andere vrijwilligers en aan educatie bij de (basis)scholen.

Wat hebben we er voor gedaan

Het doel is om in alle dorpen actieve himmelploegen te hebben en te faciliteren. Sinds 2021 wordt er ook in Terwispel en Langezwaag actief zwerfafval opgeruimd door een himmelploeg. In Terwispel en in Langezwaag ook door de basisschool. Ook in 2022 benaderen we actief de dorpen, via de plaatselijk belangen, waar nog geen himmelploeg aanwezig is.

Doelstellingen

In Opsterland worden de landschappelijke en cultuurhistorische elementen op juiste waarde geschat

Maatregelen

We inventariseren en beschermen gebiedsdekkend de groene en cultuurhistorische structuren

Wat wilden we bereiken

We gebruiken ter bescherming van landschappelijke en groene elementen/structuren de in 2020 opgestelde overzichtskaart.

Wat hebben we er voor gedaan

De overzichtskaart is beschikbaar en wordt betrokken bij het opstellen van de Omgevingsvisie en - na invoering van de Omgevingswet - bij Omgevingsplannen.

Doelstellingen

We zetten ons in voor de bescherming en de verrijking van de biodiversiteit

Maatregelen

Bij noodzakelijke bomenkap planten wij waar mogelijk en wenselijk nieuwe bomen terug

Wat wilden we bereiken

Wanneer de boven- en ondergrondse ruimte voor het planten van nieuwe bomen in voldoende mate aanwezig is, worden bij noodzakelijke kap een of meer nieuwe bomen terug geplant. Dit betekent niet dat er altijd 1-op-1 wordt terug geplant, het kan ook minder of meer zijn. Daarbij wordt gekeken naar ziekteresistente soorten en soorten die de biodiversiteit bevorderen.

Wat hebben we er voor gedaan

Dit uitgangspunt is geborgd in het in 2020 vastgestelde Bomenbeleidsplan. Bij projecten en beheerwerkzaamheden is het behoud van de aanwezige bomen het uitgangspunt. Bij noodzakelijke kap is herplant van nieuwe bomen aan de orde.

We beheren ons openbaar groen zodanig dat de biodiversiteit toeneemt

Wat wilden we bereiken

In de openbare ruimte worden potentierijke (groen)gebieden in kaart gebracht. Hierbij kan het gaan om bermen, watergangen, groengebieden en kleine, mogelijk geïsoleerde groengebieden die als ‘steppingstone’ kunnen dienen. Dit wordt in overleg met de dorpen uitgewerkt.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is het beeldkwaliteitsplan beheer openbare ruimte 2021-2025 vastgesteld. Hierin is specifiek aandacht gevraagd voor het stimuleren van de biodiversiteit. De kwaliteitsniveaus van de groene arealen (bomen, natuurlijke beplanting, grasvelden, bermen, watergangen en watervlakte) hebben een ‘bio-label’ gekregen. Dit houdt in dat deze arealen voor het overgrote deel (ambitie >75%) op een dusdanige manier worden beheerd en onderhouden dat de biodiversiteit wordt gestimuleerd (extensief beheer). Het klepelen wordt uitgefaseerd.

In verschillende dorpen zijn op basis van de insektenkansenkaart van de provincie de eerste stappen gezet om ook de biodiversiteit locatiegericht te stimuleren. De ervaringen zijn positief.

Verbonden partijen
Een deel van het onderhoud van het openbaar groen wordt uitgevoerd door medewerkers van de verbonden partij NV Caparis.

Thema Sport

Thema Sport
Sportief bewegen draagt bij aan een vitale samenleving.

Doelstellingen

Wij zorgen voor kwalitatief goede sportaccommodaties die bereikbaar zijn voor iedereen

Maatregelen

Wij ontwikkelen een nieuwe sportaccommodatie in Gorredijk/Kortezwaag met ruimte voor topsport

Wat wilden we bereiken

De raad heeft positief besloten over de renovatie en uitbreiding van het sportcomplex Kortezwaag. Het raadsbesluit van 3 juni 2019 tot het stopzetten van de bouw van de MFA Gorredijk en het initiatief hiervoor terug te leggen in het dorp, maakt dat het besluit over het sportcomplex ook in een ander daglicht komt te staan. Omdat er een relatie is tussen de ontwikkelingen voor De Skâns en SOC Kortezwaag wordt met het Mienskipsinitiatief nu ook gekeken naar nieuwe mogelijkheden van het sportcomplex. Eerst moet er meer duidelijkheid komen over de plannen van de initiatiefnemers voordat er verder kan worden gewerkt aan de eventuele uitbreiding en upgrading van het gebouw.

Wat hebben we er voor gedaan

Op 18 mei 2021 heeft De Skâns aangegeven uit het mienskips initiatief te stappen en separaat verder te gaan met hun plannen. Het mienskips initiatief heeft op 14 september 2021 hun voorstel voor de toekomst van SOC Kortezwaag ingediend bij de gemeenteraad. Hierover is gesproken in de raadsbijeenkomst van 29 november 2021. Er is een motie vreemd aan de orde van de dag aangenomen waarin het college is opgedragen een externe deskundige het voorgestelde stichtingsmodel nader in beeld te brengen. Deze heeft hiervoor een memo met analyse op het stichtingsmodel opgeleverd. Mede op basis van dat memo heeft het college een raadsvoorstel opgesteld. Planning eind 2021 was om dit voorstel te behandelen in de oriënterende raadsvergadering van 31 januari 2022 en besluitvormend 14 februari 2022.

Wij verduurzamen sportaccommodaties in samenwerking met Sport Fryslân en Provincie Fryslân

Wat wilden we bereiken

Voor een groot aantal sportaccommodaties in Opsterland zijn samen met Sport Fryslân een aantal energierapporten opgesteld.

Wat hebben we er voor gedaan

In dit kader zijn in 2021 energiescans uitgevoerd en is besparingsadvies gegeven bij MFC De Wier en zwembad De Delte.

Beleidsindicatoren

		Opsterland		Nederland	
Beleidsindicatoren	Eenheid	2016	2020	2016	2020
Niet sporters	% Niet sporters	50,9%	53,3%	48,7%	49,3%

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Deze tabel wordt elke vier jaar geactualiseerd.

Wat heeft het gekost? ->Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	6.321	5.707	6.110	6.269	159
Baten	436	197	544	749	205
Saldo voor bestemming	**-5.885**	**-5.510**	**-5.566**	**-5.521**	**46**
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	55	125	146	154	8
Saldo na bestemming	**-5.830**	**-5.385**	**-5.420**	**-5.367**	**54**

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2021	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Saldo per taakveld			
5.1 Sportbeleid en activering	-100	-141	-41
5.2 Sportaccommodaties	-1.034	-1.080	-45
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-345	-381	-36
5.4 Musea	-68	-66	2
5.5 Cultureel erfgoed	-4	1	5
5.6 Media	-599	-599	-0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.416	-3.255	161
Saldo voor bestemming	**-5.566**	**-5.521**	**46**
Stortingen reserves	-	-	-
Totaal stortingen reserves	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen reserves			
Recreatie en toerisme	125	133	8
Onttrekking AR Essentaksterfte	21	21	-
Totaal onttrekkingen reserves	**146**	**154**	**8**
Saldo na bestemming	**-5.420**	**-5.367**	**54**

Toelichting op de financiën

Het saldo op dit programma is € 54.000 voordeliger.

Dit saldo kan als volgt worden gespecificeerd:

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering geeft in 2021 een nadeel van € 41.000 ten opzichte van de raming.

In 2021 is een bezuiniging verwerkt van € 100.000. Deze bezuiniging wordt gerealiseerd door het onderwijs jaarlijks € 100.000 meer te laten betalen voor de inzet van buurtsportcoaches.
De afspraken voor het meebetalen lopen echter pas vanaf schooljaar 2021/2022. Daarom wordt in 2021 niet de volledige bezuiniging gerealiseerd.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties geeft in 2021 een nadeel van € 45.000 ten opzichte van de raming.

Het nadeel bestaat voor € 39.000 uit Coronakosten. De rest van het nadeel €6.000 bestaat uit overige kosten.

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie geeft in 2021 een nadeel van € 36.000 ten opzichte van de raming.

Het nadeel bestaat voor €38.000 uit Coronasteunverzoeken. De overige posten geven een voordeel van €2.000.

Taakveld 5.4 Musea geeft in 2021 een voordeel van €2.000 ten opzichte van de raming.

Het voordeel bestaat uit overige posten van totaal €2.000

T**aakveld 5.5 Cultureel erfgoed geeft in 2021 een voordeel van € 5.000 ten opzichte van de raming.**

Het voordeel bestaat uit overige posten van totaal €5.000

Taakveld 5.6 Media (Bibliotheken) is in 2021 budgetneutraal ten opzichte van de raming.

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie geeft in 2021 een voordeel van € 161.000 ten opzichte van de raming.

In 2021 zijn kosten voor de kap en herplant van zieke essen geraamd op € 91.000, bestaande uit een incidenteel budget uit de begroting 2019 € 70.000 en een resultaatsbestemming van € 21.000. De essenkap, als gevolg van de essentaksterfte, is getemporiseerd. Elk jaar wordt bepaald welke essen, volgens het essenkapprotocol, gekapt worden en waar een jaar later herplant nodig is. Het ziektebeeld van de essentaksterfte varieert per jaar. Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer de essenkap is afgerond. Theoretisch kan dit door het essenkapprotocol nog wel enkele jaren doorlopen. Per saldo geven de lagere kosten in 2021 een voordeel van € 77.000.

Het hekkelen van watergangen geeft een voordeel van € 79.000. Het hekkelen is voor een groter deel dan voorgaande jaren uitgevoerd door eigen personeel met eigen materieel. Dit geef lagere kosten in dit taakveld.

De kosten voor recreatie en toerisme binnen dit taakveld zijn € 8.000 hoger dan geraamd. Dit is verwerkt in de reserve Recreatie en Toerisme.

De Coronakosten van dit taakveld geven een nadeel van €14.000.

De overige posten geven een voordeel van €27.000.

De mutatie in de reserves wordt toegelicht in taakveld 5.7.

Programma 6 | Sociaal domein

Programma 6 | Sociaal domein

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Opsterland staat, net als veel andere gemeenten, voor grote uitdagingen in het sociaal domein. In de afgelopen jaren is er daarom gewerkt een omvangrijk pakket van bezuinigingsvoorstellen door te voeren, om zo de zorg voor de inwoners van Opsterland ook in de toekomst bereikbaar en betaalbaar te houden. Om de bezuinigingen te realiseren is ingezet op een transformatie van het sociaal domein. Daarbij ligt het accent op preventie, het voorkomen en verminderen van zwaardere zorg, het versterken van zelfredzaamheid en eigen kracht van de inwoners en ruimte voor eigen initiatieven van inwoners. Die inzet laat nu zijn eerste resultaten zien.

Wij zetten in op:
• lichte en algemene zorg waar mogelijk, complexe en gespecialiseerde zorg waar nodig;
• ondersteuning zo veel mogelijk dichtbij, op maat en passend bij de behoefte;
• vraag- en resultaatgericht;
• gericht op mogelijkheden, niet op onmogelijkheden

Ook wordt ingezet op het beter gebruikmaken van de voorliggende voorzieningen: hoe kan de zorg samen met de inzet van de dorpen en professionals dichter bij de mens worden gebracht, waardoor zwaardere zorg mogelijkerwijs voorkomen kan worden.

Landelijk gezien heeft tussen de 60% en 70% van de inwoners, die zich melden bij wijk- of gebiedsteams, financiële problemen. Werk kan helpen om het inkomen te verhogen, maar ook om meer structuur te ervaren, en kan bijdragen aan verbetering van de gezondheid. Om de transformatie verder vorm te geven moeten vervolgstappen gezet worden om de integrale dienstverlening aan inwoners op het gebied van werk, inkomen, (jeugd)zorg en ondersteuning verder te verbeteren, zodat de inwoners (nog) beter worden ondersteund.

Jeugd

Binnen de jeugdzorg wordt om de kosten te beheersen door de gemeente ingezet op:
1. vergroten van de grip op instroom;
2. vergroten van de invloed op intensiteit en duur van behandeltrajecten;
3. vergroten van het kostenbewustzijn;
4. toetsen van de ingezette zorg aan de financiële vergoeding;
5. verbeteren van de inzet van de eigen hulpverlening door het gebiedsteam.

Het gebiedsteam ondersteunt kinderen en ouders bij lichte vragen over opvoeden en opgroeien tot het bieden van samenhangende zorg in de breedte. Kinderen zijn het meest geholpen wanneer de inzet in verbinding staat met het brede veld (integrale hulp, inzetten eigen mogelijkheden van ouders, en jongeren).
Het gebiedsteam is slechts verantwoordelijk voor ongeveer 40% van de verwijzingen. 60% wordt verwezen via de huisarts, medisch specialist of GI (gecertificeerde instelling). Binnen het SDF zijn maatregelen ontwikkeld die meer grip bieden op het verlagen van de kosten, het beperken van directe verwijzingen en het vergroten van het aantal intensiteiten van zorg. Deze maatregelen worden meegenomen in de (voorbereiding op) het nieuwe inkoopmodel 2022 en de daarmee samenhangende brede evaluatie over SDF. Dit moet leiden tot beheersing van de kosten.

Daarnaast werkt het gebiedsteam van Opsterland aan een verdere versterking van de samenwerking met de huisartsen en de GI’s.

Op dit moment loopt in opdracht van het ministerie een onderzoek naar de noodzaak om structureel extra middelen beschikbaar te stellen voor de jeugdzorg. Zowel in VNG- als in P10-verband wordt gelobbyd voor die extra middelen.

WMO

Bij alle gebruikers van huishoudelijke hulp wordt een herindicatie uitgevoerd. Dit betekent dat er met 720 inwoners gesproken moet worden over de benodigde huishoudelijke hulp. Daarbij wordt gewerkt met het vastgestelde normenkader waarbij we uitgaan van een gemiddelde van 2,1 uur per week.

Het door het Rijk ingevoerde abonnementstarief in de WMO heeft een aanzuigende werking en leidt tot meer aanvragen en uiteindelijk tot hogere kosten. Er wordt op dit moment door het ministerie onderzoek gedaan naar de consequenties van de invoering van het abonnementstarief. Door alle partijen (VNG, steden en P10) wordt een lobby gevoerd voor compensatie van de extra kosten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief.

Kaderstellende documenten
Ontwikkelagenda Inclusieve samenleving

Thema Uitvoering sociale wetgeving

Thema Uitvoering sociale wetgeving
Iedereen doet mee.

Doelstellingen

We willen een afname van 10% van het aantal doorverwijzingen naar de Kredietbank en 20% toename van de inzet van vrijwilligers binnen de schuldhulpverlening

Door het inzetten op goede en slimme preventie en vroeg signalering kan voorkomen worden dat mensen doorverwezen moeten worden naar de financiële schuldhulpverlening door de Kredietbank. Enerzijds zorgt dit voor de gemeente voor minder uitgaven aan de Kredietbank. Anderzijds is het vanuit maatschappelijk oogpunt belangrijk om met mensen in contact te komen voordat de betalingsproblemen tot problematische schulden leiden.

Maatregelen

Op basis van de armoedemonitor en de behoeftepeiling actualiseren wij het armoedebeleid, met een focus op kinderen

Wat wilden we bereiken

Wij willen het bestaande armoedebeleid herijken en (nog) beter laten aansluiten bij de uitgangspunten die in het sociaal domein gehanteerd worden. Idealiter draagt ons armoedebeleid bij aan het in beweging komen en blijven. Hierbij passen we nieuwe inzichten toe. Het sociaal domein kent een grote bezuinigingsopgave en er moeten op diverse terreinen keuzes gemaakt worden die van invloed zijn op de ondersteuning die mensen van de gemeente mogen/kunnen verwachten. Dit is medebepalend voor de herijking van het armoedebeleid.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 hebben wij, in samenwerking met Sport Fryslân, een pilot Volwassenenfonds opgezet. Dit draagt ertoe bij dat mensen met een laag inkomen kunnen deelnemen aan sportieve en culturele activiteiten. De pilot is mede gefinancierd met behulp van externe partijen. Afhankelijk van de uitkomsten van de pilot zal besluitvorming moeten plaatsvinden over het vervolg.

We zetten een pilot op voor een Geldloket, waar mensen terecht kunnen met vragen over financiën

Wat wilden we bereiken

Wij zorgen dat inwoners met vragen het Geldloket weten te vinden. Dit doen we door bij die gesprekken met mensen waarbij een financieel aandachtspunt naar boven komt te wijzen op het bestaan van het Geldloket voor specifieke ondersteuning.

Wat hebben we er voor gedaan

De essentie van het Geldloket is laagdrempelig persoonlijk contact met onze inwoners (in de bibliotheek). Door de lange coronalockdown van 2021 is dit lange tijd niet mogelijk geweest en hebben we het Geldloket dus niet uit kunnen voeren zoals beoogd. Eind 2021 is de dienstverlening van het Geldloket zoals we die als gemeente beogen wel weer opgestart.

Wij zetten een netwerkoverleg op met (vrijwilligers)organisaties die betrokken zij bij mensen met financiële problemen

Wat wilden we bereiken

Door gewijzigde wetgeving hebben we meer mogelijkheden gekregen voor het organiseren van vroeg signalering. In goede afstemming met onze netwerkpartners maken we actief gebruik van deze mogelijkheden.

Wat hebben we er voor gedaan

Door corona heeft het beoogde fysieke halfjaarlijkse overleg in 2021 niet plaats kunnen vinden. Wel zijn er met alle netwerkpartners gesprekken geweest en zijn er goede afspraken gemaakt over het organiseren van vroeg signalering. In 2022 streven we weer naar een halfjaarlijks overleg met de betrokken netwerkorganisaties.

Doelstellingen

We willen het aantal personen dat onder bewind staat laten afnemen met 20%

Maatregelen

We ontwikkelen andere (meer integrale en informele) vormen van ondersteuning op maat

Wat wilden we bereiken

Door de vroeg signalering van schuldensituaties te verbeteren kan de inzet van externe bewindvoering verlaagd worden en kan de budgetcoach worden ingezet. Blijvend aandachtspunt is de inzet van vrijwilligers bij ondersteuning van financiële problemen; niet elke situatie leent zich voor inzet van een vrijwilliger.

Wat hebben we er voor gedaan

Er is een systeem van vroeg signalering van schulden opgezet in samenwerking met het Bureau Kredietregistratie. Ook is er met betrokken vrijwilligersorganisaties overleg geweest. Er zijn afspraken gemaakt over de inzet van vrijwilligers en wanneer er tot inzet van een professional overgegaan moet worden.

Doelstellingen

Wij verhogen de uitstroom uit de bijstandsuitkering en verminderen de instroom ten opzichte van de benchmarkgemiddelden

Maatregelen

Met de andere gemeenten in Zuidoost-Fryslân stellen we een marktbewerkingsplan op

Wat wilden we bereiken

In dit marktbewerkingsplan staan concrete acties met als centrale doel om in samenwerking met werkgevers uitkeringsgerechtigden te plaatsen op een betaalde baan. Dit gaat onder andere over regionale opleidingstrajecten, matching events, social return on investment (SROI) en het regionaal inzichtelijk maken van het klantenbestand.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is er uiteindelijk geen nieuw marktbewerkingsplan geschreven, maar is wel gewerkt aan gezamenlijke acties op het gebied van bijvoorbeeld matching events. Deze hebben hoofdzakelijk online plaatsgevonden, omdat fysieke bijeenkomsten vanwege Covid niet plaats konden vinden. Daarnaast is er eind 2021 een nauwere samenwerking opgestart met de gemeenten in Zuid-Oost Fryslan, die zich gaat richten op kwetsbare jongeren en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In het verlengde daarvan wordt in 2022 een jaarplan 'van Mismatch naar Match' opgesteld.

We brengen voor de werkgeversbenadering in samenwerking met de afdeling Economische Zaken de kansrijke sectoren en bedrijven opnieuw in kaart

Wat wilden we bereiken

We brengen de kansrijke sectoren en bedrijven opnieuw in kaart. Hierdoor kunnen we gerichter met werkgevers in gesprek gaan over mogelijkheden voor het plaatsen van uitkeringsgerechtigden op betaalde banen en/of werkervaringsplaatsen. Ook krijgen we dan inzichtelijk waar een kloof zit tussen vraag en aanbod, en kunnen we hierop anticiperen.

Wat hebben we er voor gedaan

Vanuit team Werk en Inkomen is een goed inzicht op kansrijke sectoren en liggen korte lijnen met bedrijven, waar we meerdere kandidaten hebben kunnen plaatsen. Met de afdeling Economische Zaken is informatie gedeeld over leads bij bedrijven, bijvoorbeeld op het gebied van personeelsvraagstukken. Contacten met ondernemers vinden gezamenlijk plaats wanneer dit relevant is.

We meten onze prestaties op het gebied van werk en inkomen

Wat wilden we bereiken

De gemeente Opsterland is deelnemer aan de landelijke Divosa Benchmark, een instrument waarmee gemeenten hun prestaties op het gebied van werk & inkomen kunnen meten en vergelijken met andere gemeenten.

Wat hebben we er voor gedaan

Ook in 2021 hebben wij deelgenomen aan de Divosa Benchmark en is er een managementgesprek geweest. In dit managementgesprek zijn conclusies en aanbevelingen gedeeld. Een van de aanbevelingen is om een nadere analyse te doen van de doelgroep jongeren.

Wij analyseren wat werkt bij de groep mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en ontwikkelen op basis daarvan een gerichte aanpak

Wat wilden we bereiken

Deze groep uitkeringsgerechtigden wordt in verhouding groter, doordat uitkeringsgerechtigden die aan het werk kunnen ook daadwerkelijk aan het werk zijn. Bij de aanpak voor mensen met een grote afstand tot

de arbeidsmarkt denken wij aan een combinatie van sociale activering, welzijnsbevordering en sport en bewegen.

Wat hebben we er voor gedaan

Door de coronamaatregelen zijn in 2021 geen nieuwe projecten opgestart. Een aantal medewerkers hebben een aanvullende scholing voor gerichte aanpak van deze doelgroep gehad.

Wij continueren onze inzet 'aan de voorkant' met de aanpak " Meteen in Beweging" en poortwachter

Wat wilden we bereiken

Het is belangrijk de re-integratie vanaf dag één te starten. Hier beginnen wij al mee bij het eerste contact via de poortwachter en met de aanpak 'Meteen in Beweging'. Het doel is de uitkeringsgerechtigde zo snel mogelijk op te roepen, het recht op uitkering zo snel mogelijk vast te stellen en zo snel mogelijk een re-integratieplan te maken.

Wat hebben we er voor gedaan

De werkwijze 'Meteen in Beweging' is gecontinueerd. In 2021 is, om de aanpak te verstevigen, een inkooptraject re-integratiedienstverlening afgerond. Met dit traject hebben wij diverse re-integratiepartijen gecontracteerd, die dienstverlening bieden voor een brede doelgroep. Daarnaast hebben wij onze samenwerking met Caparis geïntensiveerd op het gebied van baanafspraakbanen, Nieuw Beschut Werk plekken en het gezamenlijke diagnosetraject.

Wij zetten voor uitkeringsgerechtigden leer-werktrajecten op in kansrijke branches als zorg, groen en techniek

Wat wilden we bereiken

Leer-werktrajecten zijn een belangrijk voorschakeltraject voor mensen die in een kansrijke branche willen werken, maar niet de juiste achtergrond hebben. Door in samenwerking met scholen en werkgevers leer-werktrajecten op te zetten dichten wij dit gat zoveel mogelijk.

Wat hebben we er voor gedaan

Leer-werktrajecten zijn een onderdeel van ons instrumentarium. Vanwege Covid hebben deze in 2021 niet altijd plaats kunnen vinden. Daar waar dit mogelijk was, is het gecontinueerd. Zo werken wij samen met Caparis NV in de Caparis Academy, waar uitkeringsgerechtigden worden opgeleid richting techniek. Daarnaast is eind 2021 gewerkt aan een pilot 'Taal op de werkvloer' in samenwerking met Caparis, gericht op nieuwkomers. Deze gaat in januari 2022 van start.

Doelstellingen

Wij willen dat in 2022 30% van de nieuwkomers met een bijstandsuitkering is uitgestroomd naar werk en 60% participeert

Maatregelen

Wij verhogen de inzet op een activerend weekvullend programma om te voorkomen dat nieuwkomers langer dan nodig gebruik maken van een uitkering

Wat wilden we bereiken

In de uitgevoerde evaluatie van het activeringsplan nieuwkomers is geconcludeerd dat het leren spreken van het Nederlands de belangrijkste sleutel is voor participatie (meedoen). Naast de inzet op het vinden van taal- en werkstages, werken wij aan het samenstellen van een week vullend programma waar taalonderwijs een belangrijke rol gaat spelen. We zoeken hierbij ook de aansluiting bij de verdere vormgeving van het Taalplein. Dit sluit goed aan bij de rol die wij als gemeente krijgen als per 1 juli 2021 de nieuwe wet Inburgering wordt ingevoerd.

Wat hebben we er voor gedaan

Wij hebben verdere uitwerking van het weekvullend programma gekoppeld aan de taken die we op grond van de nieuwe Wet Inburgering krijgen. Dit betekent dat dit programma in grote lijnen is samengesteld en door de uitvoering nader uitgewerkt en uitgevoerd kan worden. De wet zelf is uiteindelijk een half jaar later dan verwacht op 1 januari 2022 ingevoerd.

Wij zetten in op het vinden van taal-werkstages

Wat wilden we bereiken

Taal-werkstages zijn een goed instrument om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. We willen onze inzet hierop verhogen. Tegelijkertijd zien wij op dit moment dat het door de coronacrisis lastig is dergelijke plekken te vinden.

Wat hebben we er voor gedaan

De samenwerking met de jobhunter van team Werk en Inkomen is geïntensiveerd. Dit heeft geleid tot een eerste groep nieuwkomers die is gestart met taal op de werkvloer. Het vinden van taalwerkstages is in 2021 bemoeilijkt door de Coronamaatregelen.

Doelstellingen

Wij willen dat meer kinderen meedoen door het bereik van het Kindpakket te vergroten naar 80%

De kosten binnen het sociaal domein staan onder druk. Het vergroten van het bereik van het Kindpakket naar 80% van de kinderen willen we binnen het bestaande budget voor het Kindpakket realiseren.

Maatregelen

Wij stellen een plan van aanpak op voor het vergroten van de bekendheid en het gebruik van het Kindpakket

Wat wilden we bereiken

Het vergroten van het bereik maakt onderdeel uit van de herijking van het minimabeleid. Bij de herijking van het minimabeleid speelt dat er momenteel in het sociaal domein een forse bezuinigingsopgave ligt. Er worden op diverse terreinen keuzes gemaakt die van invloed zijn op de ondersteuning die mensen van de gemeente mogen/kunnen verwachten. De noodzakelijke bezuinigingen in het sociaal domein zijn ook bepalend voor het plan van aanpak om het bereik van het Kindpakket te vergroten.

Wat hebben we er voor gedaan

Mede vanwege de bezuinigsopgave in het sociaal domein is er nog niet gewerkt aan een plan van aanpak om het bereik van het Kindpakket te vergroten.

Doelstellingen

Wij willen het aantal personen dat niet meedoet aan de samenleving (trede 1 en 2 van de Participatieladder) terugbrengen tot maximaal 20% van de bijstandspopulatie

Maatregelen

De methodiek Mobility Mentoring wordt onderdeel van ons ondersteuningspakket

Wat wilden we bereiken

Mobility Mentoring is een relatief nieuwe aanpak om mensen blijvend uit de armoede te helpen. De aanpak richt zich op duurzame economische zelfredzaamheid en daarmee het wegnemen van bronnen van stress, bijvoorbeeld op het gebied van schuldenproblematiek of re-integratie.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 zijn er opfriscursussen georganiseerd en zijn aanvullende randvoorwaarden gecreëerd. Op kleine schaal is gestart met gesprekken met inwoners volgens deze aanpak.

We voeren de Omgekeerde Toets in binnen de uitvoering; eerst bepalen wat de hulpvrager nodig heeft, dan hoe dit in regelgeving in te passen

Wat wilden we bereiken

De Omgekeerde Toets is een werkwijze die kan helpen bij het integraal oppakken van een hulpvraag. De medewerkers van het gebiedsteam zijn inmiddels getraind in het toepassen van de werkwijze.

Wat hebben we er voor gedaan

Nadere analyse en het voortschrijdende inzicht heeft duidelijk gemaakt dat het vooral gaat om houding en gedrag en minder om het werken volgens een vaste methodiek. De omgekeerde toets is vooral gericht op de methodiek, terwijl wij in de praktijk al werken in de geest van. Of we nog over gaan tot invoering van de vastgestelde werkwijze gaan we nader overwegen.

Wij onderzoeken hoe wij de tegenprestatie kunnen uitbreiden naar 4 uur per week

Wat wilden we bereiken

In 2020 is een Plan van Aanpak opgesteld over de tegenprestatie. Daarin is de doelgroep geanalyseerd en is gekeken wie al een tegenprestatie verricht.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is een nadere analyse uitgevoerd. Dit heeft inzicht opgeleverd in de achtergronden van de doelgroep en welke interventies er plaats kunnen vinden. In een nog op te stellen actieplan zal ook een kosten-batenanalyse worden opgenomen.

Doelstellingen

Wij willen leven in armoede tegengaan door de verzekeringspositie van mensen met een laag inkomen te verbeteren

Maatregelen

Wij voeren een onderzoek uit naar de effectiviteit van de bestaande regeling AV Frieso

Wat wilden we bereiken

De collectieve ziektekostenverzekering maakt deel uit van het gemeentelijk armoedebeleid. Het onderzoek is nog niet uitgevoerd, omdat er een aantal ontwikkelingen zijn die te maken hebben met de gemeentelijke collectieve ziektekostenverzekering. In de eerste plaats is dit de landelijke discussie over het al dan niet kunnen handhaven van een collectieve verzekering voor minima. In de tweede plaats moet er ingrijpend bezuinigd worden in het sociaal domein.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is een onderzoek uitgevoerd naar het effect van de AV Frieso. Het onderzoek heeft ook een weergave van andere mogelijkheden opgeleverd. De verdere uitwerking zal, indien mogelijk, in OWO-verband worden opgepakt. Hiervoor zijn in 2021 de eerste gesprekken gevoerd.

Verbonden partijen
In het kader van de herstructurering Sociale Werkvoorziening is in 2019 ervoor gekozen de GR SW Fryslan te wijzigen in een bedrijfsvoeringsregeling. Dit betekent dat de gemeenten een directe relatie krijgen met de uitvoeringsorganisatie Caparis NV en daar niet een gemeenschappelijke regeling tussen zit. Hiermee kunnen wij als één van de eigenaren directer sturing geven.

Thema Maatschappelijke ondersteuning

Thema Maatschappelijke ondersteuning
Inwoners zijn zo veel en zo lang mogelijk zelfstandig.

Doelstellingen

We gaan meer algemene, lokale en toegankelijke voorzieningen realiseren

Maatregelen

Wij gaan met dorpen en professionele zorgpartijen in gesprek om te kijken welke voorzieningen (dagbesteding, respijtzorg) lokaal kunnen worden opgezet

Wat wilden we bereiken

Er worden lokaal door vrijwilligers activiteiten georganiseerd, die een positief effect hebben op de leefbaarheid van het dorp. Niet iedereen is in staat om aan die activiteiten mee doen. Samen met de vrijwilligers en professionele zorgpartijen gaan we kijken of er lokaal activiteiten kunnen worden opgezet, die ook bezocht kunnen worden door dorpsgenoten die nu nog in een ander dorp naar dagbesteding gaan.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 zijn wij, in samenwerking met de Odensehuizen, twee pilots gestart voor inwoners met beginnende dementie en hun mantelzorgers. Daarnaast hebben we, in samenwerking met Stjoer, voorbereidingen getroffen voor een laagdrempelige inloop voor mensen met een psychische en sociale kwetsbaarheid.

Doelstellingen

Wij faciliteren het langer thuis blijven wonen

Landelijk beleid is erop gericht dat mensen lang zelfstandig wonen. Dat is niet altijd zo vanzelfsprekend. Met het verstrekken van algemene en maatwerkvoorzieningen en het ondersteunen van de mantelzorgers (respijtzorg) proberen we zo lang mogelijk zelfstandig wonen te ondersteunen.

Maatregelen

We bieden blijversleningen en verzilverleningen aan om gebruik van de Wmo te voorkomen

Wat wilden we bereiken

De blijvers- of verzilverlening kan onder andere worden ingezet om aanpassingen aan de woning te realiseren, waardoor de bewoner langer zelfstandig kan wonen. Het beroep op Wmo-woningaanpassingen kan daardoor afnemen.

Wat hebben we er voor gedaan

De evaluatie van de blijvers- en verzilverlening is uitgevoerd. De bevindingen worden meegenomen in de actualisatie van de Woonvisie.

We informeren inwoners over technische hulpmiddelen

Wat wilden we bereiken

De ontwikkeling van technische hulpmiddelen gaat snel. De markt informeert de inwoner uitgebreid dat deze hulpmiddelen bijdragen aan zelfstandigheid. De gemeente informeert inwoners ook en stimuleert hen om vooral zelf te investeren in technologie. Waar dat niet lukt kan de blijvers lening worden ingezet.

Wat hebben we er voor gedaan

Er zijn verkennende gesprekken geweest voor het opzetten van een Slimotheek. In een Slimotheek kunnen elektronische hulpmiddelen geleend worden. Het gaat onder andere om hulpmiddelen die het langer thuis blijven wonen mogelijk maken. De middelen kunnen geleend worden om uit te proberen of ze geschikt zijn. Als het lenen een succes is kunnen de middelen worden aangeschaft.

We organiseren individuele voorzieningen op maat voor inwoners die dat nodig hebben

Wat wilden we bereiken

Bij het verstrekken van voorzieningen wordt ingezet op de meest efficiënte voorzieningen die passen bij de hulpvrager. Voorzieningen zijn gericht op het zo zelfstandig mogelijk functioneren van mensen. Bij het verstrekken van individuele voorzieningen gaan wij maatregelen nemen die de instroom in de Wmo verlagen. Daarnaast verlagen we de gemiddelde intensiteit en de duur van inzet van de individuele voorzieningen.
Door het verhogen van de prijs per gereden kilometer en de introductie van een opstaptarief voor het gebruik van het Wmo-taxivervoer zien we dat het gebruik is afgenomen.
Bij de beoordeling van aanvragen voor hulp bij het huishouden maken we gebruik van een normenkader Hulp bij het huishouden. Toepassing van het normenkader moet ertoe bijdragen dat het gemiddeld aantal uren voor hulp bij het huishouden afneemt. Bij het toepassen van het normenkader bij nieuwe aanvragen zien we dat er gemiddeld minder uren ingezet worden.
Tegelijkertijd zien we een toename van het aantal personen dat gebruikmaakt van een Wmo-voorziening, mede door de invoering van het abonnementstarief.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is het normenkader toegepast bij de nieuwe aanvragen en de herindicaties voor Hulp bij het huishouden. Het gebruik van het normenkader heeft tot een gemiddelde toekenning van 2,3 uur per week geleid. Hiermee is de gemiddelde toekenning aanzienlijk verlaagd. Door de beperkingen in verband met de Coronamaatregelen zijn nog niet alle herindicaties afgerond. Dit krijgt een vervolg in 2022.

We stimuleren met verschillende voorzieningen/projecten ondersteuning van inwoners door het eigen netwerk

Wat wilden we bereiken

We zetten blijvend in op het stimuleren van activiteiten die ertoe bijdragen dat inwoners meer vanuit het eigen netwerk worden ondersteund met als doel dat inwoners langer thuis kunnen blijven wonen.

Wat hebben we er voor gedaan

Het gebiedsteam heeft in 2021 op verschillende thema's het voorliggende veld versterkt. Ter voorbereiding op het actieplan preventie is met name ingezet op gesprekken met dorpssteunpunten en andere actieve bewoners.

In het najaar zou een dag georganiseerd worden voor de mantelzorgers. Deze kon vanwege de beperkingen als gevolg van de Coronamaatregelen niet doorgaan. We hebben volstaan met het uitdelen van een mantelzorgcompliment.

Wij stellen een uitvoeringsprogramma op voor de Visie preventie en welzijn

Wat wilden we bereiken

Wij hebben een Visie op preventie en welzijn opgesteld, omdat wij willen dat inwoners zo lang mogelijk gezond, veilig en zelfstandig kunnen zijn. Preventie kan hierin een belangrijke rol spelen. Naast een visie hebben we een uitvoeringsprogramma samengesteld. Dit programma moet bijdragen aan de discussie waar we qua preventie mee door willen gaan, wat we anders willen doen en met welke activiteiten we willen stoppen. Het aantoonbare effect van activiteiten speelt hierin een belangrijke rol.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is de preventie-agenda opgesteld. Omdat dit een agenda is voor de komende 10 jaar is eind 2021 nog een aanvullend uitvoeringsplan opgesteld en voor 2021-2022 is een actieplan uitgewerkt. Voor de uitvoering van dit actieplan is eind 2021 een kernteam welzijn en preventie ingesteld met vertegenwoordigers van beleid, het gebiedsteam en Code Hans. Dit kernteam is begonnen met acties uit het actieplan die zijn gericht op het ondersteunen en stimuleren van welzijn in de dorpen.

Doelstellingen

Wij willen dat minder mensen zich eenzaam voelen

De medewerkers van het gebiedsteam hebben aandacht voor mensen met eenzaamheidsgevoelens en proberen hen te stimuleren om iets aan dat gevoel te doen. Zelf actie ondernemen of meedoen aan lokaal georganiseerde activiteiten zijn dan de opties. Als daar begeleiding bij nodig is, dan kan een maatwerkvoorziening worden ingezet.

Maatregelen

We zetten met diverse partijen in op het signaleren en bespreekbaar maken van eenzaamheid, zodat meer zicht ontstaat op oorzaken en effectieve preventieve maatregelen ontwikkeld kunnen worden

Wat wilden we bereiken

Innovatieve bestrijding van eenzaamheid wordt een speerpunt van ons beleid. We zetten in op het normaliseren van eenzaamheid en zingeving. Hierbij wordt binnen het gebiedsteam ingezet op het herkennen, het bespreekbaar maken en het achterhalen van de oorzaak van de eenzaamheid.

Wat hebben we er voor gedaan

Het gebiedsteam heeft de aanpak rondom eenzaamheid uitgewerkt. Dit is inclusief het overleg met de mienskip en de dorpssteunpunten. De aanpak van 'welzijn in de dorpen' is één van de belangrijkste acties van het actieplan preventie 2021-2022. De uitvoering van het actieplan is eind 2021 ondergebracht bij het kernteam welzijn en preventie, waar het gebiedsteam is vertegenwoordigd met twee consulenten welzijn en preventie (opbouwwerkers) en een jongerenwerker.

Doelstellingen

Wij willen de '0-lijn' versterken door vrijwilligers zo goed mogelijk te ondersteunen

De lokale infrastructuur van vrijwilligers en vrijwilligerswerk is groot, maar divers. Als vrijwilligers ondersteuning nodig hebben om hun werk te kunnen doen of om met nieuwe doelgroepen om te gaan, dan is ondersteuning mogelijk. We gaan stimuleren dat mensen, die nu vaak op voorzieningen van de gemeente zijn aangewezen, weer zoveel mogelijk gaan meedoen aan de activiteiten in het dorp.

Maatregelen

We zetten in op vrijwilligersbemiddeling en ondersteuning van vrijwilligers, met een focus op het ondersteunen van besturen

Wat wilden we bereiken

Het gebiedsteam en de samenwerkingspartners ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers. Op dit moment kunnen vrijwilligers gebruikmaken van verschillende vormen van ondersteuning zoals bijvoorbeeld vrijwilligersverzekering, vrijwilligersbemiddeling. (Overbelaste) Mantelzorgers kunnen lotgenoten treffen bij het mantelzorgcafé, maar ook gebruik maken van respijtzorg en huishoudelijk hulp (op indicatiebasis).

Wat hebben we er voor gedaan

Vrijwilligers binnen de gemeente Opsterland konden in 2021 bij Timpaan terecht voor algemene vrijwilligersondersteuning vooral aan besturen van verenigingen en dergelijke. Vrijwilligersbemiddeling is in 2021 uitgevoerd door Code Hans. Daarnaast heeft het gebiedsteam ingezet op de ondersteuning van (overbelaste) mantelzorgers. Vanaf eind 2021 is dit ondergebracht bij het kernteam welzijn en preventie, waar het gebiedsteam vertegenwoordigd is.

Verbonden partijen
Op het gebied van publieke gezondheidszorg werken we samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân, waar de GGD Fryslân deel van uitmaakt.

Bij de inkoop en de daarmee samenhangende beleidsvoorbereiding van Jeugdhulp en delen van de Wmo werken we samen in de centrumregeling Sociaal Domein Fryslân (SDF). Formeel is dit geen verbonden partij.

Thema Jeugdhulp

Thema Jeugdhulp
Elk kind kan zich optimaal ontwikkelen.

Doelstellingen

We verbeteren de vroegsignalering van kwetsbare kinderen

Maatregelen

We ontwikkelen een integrale aanpak voor het tegengaan van schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten

Wat wilden we bereiken

Door met verschillende partijen samen te werken, willen we schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten tegengaan.

Wat hebben we er voor gedaan

Voor het tegengaan van schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaters hebben we op beleidsniveau en met het gebiedsteam een integrale aanpak ontwikkeld met alle betrokkenen.

We voeren diverse maatregelen uit die de samenwerking met huisartsen, scholen, jeugdgezondheidszorg en jeugdbescherming verbeteren

Wat wilden we bereiken

De functie van POH (praktijkondersteuner huisarts) Jeugd wordt verder doorontwikkeld. Samenwerking met scholen wordt geïntensiveerd door o.a. preventieteams op scholen in te richten bestaande uit Gebiedsteam, school, GGD en jongerenwerk.

We stimuleren intern en extern het gebruik van de Verwijsindex risicojongeren Friesland.

Maandelijks overleg van vertegenwoordigers van (passend) onderwijs, voorschoolse voorzieningen en de gemeente stimuleert partijen om problemen in een vroeg stadium te signaleren, te delen en op te pakken. Er is op casusniveau overleg tussen het onderwijs, de voorschoolse voorzieningen en het Gebiedsteam.

Wat hebben we er voor gedaan

De functie van praktijkondersteuner is doorontwikkeld om meer grip te krijgen op de doorverwijzingen. De samenwerking met de VO-school is geïntensiveerd, onder andere door inzet van het preventieteam dat in 2020 is opgericht.

We stimuleren intern en extern het gebruik van de verwijsindex, door onder andere het aanbieden van introductiecursussen aan professionals in de jeugdhulp en het onderwijs.

We hebben de samenwerking van (passend) onderwijs, voorschoolse voorzieningen en de gemeente op beleids- en uitvoeringsniveau verbeterd.

We willen dat de bekendheid van het loket voor jeugdhulp is gestegen ten opzichte van 2018

Wat wilden we bereiken

Het is belangrijk dat de bekendheid van het loket jeugdhulp (gebiedsteam) wordt vergroot. Hierdoor kan er meer controle komen op de omvang van de aanvragen en toewijzingen.

Wat hebben we er voor gedaan

De bekendheid van het loket jeugdhulp lijkt meer dan voldoende te zijn. Aanmeldingen komen binnen via de gezinnen zelf en via verschillende samenwerkingspartners. Van deze partijen horen wij dat het loket jeugdhulp goed vindbaar is. We zijn in 2021 gestart met het versterken van de toegang om beter zicht te krijgen op de aanvragen en de toewijzingen waardoor de controle verbetert.

We zetten voorlichting op voor jongeren in het voortgezet onderwijs over risicogedrag rondom gamen en mediagebruik, roken, sexting alcohol en drugs

Wat wilden we bereiken

Door voorlichting aan jongeren te verstrekken kan het risicogedrag rondom gamen en mediagebruik, roken, sexting , alcohol en drugs verminderen.

Wat hebben we er voor gedaan

De voorlichting is integraal opgenomen in het preventieplan en binnen de programma's die de algemene gezondheid van inwoners bevorderen, zoals Jongeren op gezond gewicht (JOGG) en het tegengaan van middelengebruik.

Qua sexting en grooming is provinciaal een voorlichtingsaanbod ontwikkeld en uitgevoerd op Opsterlandse scholen.

Doelstellingen

Wij willen een efficiëntere toegang tot zorg

Maatregelen

De inzet van de praktijkondersteuners voor huisartsen (jeugd Poh-ers) wordt doorontwikkeld

Wat wilden we bereiken

Door goede samenwerking tussen gebiedsteams en huisartsen krijgen kinderen tijdig de juiste jeugdhulp, wordt niet onnodig doorverwezen of krijgen kinderen snel specialistische hulp als dat nodig is. De praktijkondersteuners bij de huisarts vervullen hierin een spilfunctie, blijkt uit een recent onderzoek van de NVO (de Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen). De praktijkondersteuner jeugd (POH-Jeugd) is de positieve schakel door zijn ervaring, inzicht in jeugdproblematiek en samenwerking met de gebiedsteams

Wat hebben we er voor gedaan

We hebben de werkwijze van de praktijkondersteuners doorontwikkeld, zij worden beter betrokken bij de verwijzingen van de huisartsen. Hierdoor is er een betere verwijzing naar jeugdhulp en een effectiever gebruik van de jeugdhulp ontstaan.

In de gemeentelijke organisatie borgen we de gemaakte afspraken ten aanzien van inkoop en contractmanagement

Wat wilden we bereiken

De procedures en afspraken rondom inkoop van zorg en ondersteuning voor jeugd zijn helder en bij iedereen in het gebiedsteam bekend.

Wat hebben we er voor gedaan

Het nieuwe inkoop en het contractmanagement is geborgd wat betreft EED (ernstige enkelvoudige dyslexie) en pleegzorg. De inkoop van de andere onderdelen waaronder wonen en specialistische jeugdhulp zijn uitgesteld tot 1 januari 2023.

We gaan in de uitvoering onze werkprocessen aanpassen

Wat wilden we bereiken

Door onze werkprocessen aan te passen beogen we de volgende doelen:
• vergroten van de grip op de instroom van cliënten in jeugdzorg;
• vergroten van onze invloed op de zorgintensiteit en de duur van de zorg;
• verhogen van het kostenbewustzijn van de consulenten van het gebiedsteam en die van de directe verwijzers zoals huisartsen en gecertificeerde instellingen;
• toetsen van de ingezette zorg aan de financiële vergoeding;
• verbeteren eigen inzet hulpverlening binnen het gebiedsteam.

Deze aanpassingen moeten leiden tot lagere kosten voor jeugdzorg.

Wat hebben we er voor gedaan

Er zijn verschillende aanpassingen in de beleidsmatige aanpak van de werkprocessen geweest. De werkprocessen zijn in het huidige inkoopsysteem goed ingebed, maar gezien de aankomende wijzigingen in het nieuwe inkoopstelsel moeten er nog aanpassingen plaatsvinden.

We maken gerichter resultaatafspraken met zorgaanbieders over tarieven, intensiteiten en wat Jeugd-, Wmo en WLZ zorg is

Wat wilden we bereiken

De gemeente borgt dat er met regelmaat evaluatiegesprekken plaatsvinden met aanbieders over de wijze van inkoop via Sociaal Domein Fryslân (SDF) en vertaalt dat naar verbeterpunten.
Naar aanleiding van de stijgende kosten van jeugdzorg in Friesland is er een provincie breed onderzoek naar deze stijging geweest. Op basis van de bevindingen van dit onderzoek is er door SDF een taskforce Jeugd in het leven geroepen. Deze taskforce heeft als doel de adviezen uit het onderzoek te implementeren. De opdracht is:

- maak nadere afspraken over kostenstijging;
- organiseer (alsnog) randvoorwaarden en verbeter de uitvoering;
- vergroot en ondersteun de sturing vanuit de toegang;
- realiseer (strategisch) contractmanagement;
- werk (alsnog) een gedeelde visie, ambitie en pragmatische doelen uit;
- versterk de samenwerking en borg de uitvoering van de adviezen;
- behoud de huidige contracten.

Wij verwachten dat de invoering van deze adviezen gaat leiden tot lagere kosten voor jeugdzorg.
Via Sociaal Domein Fryslân maken we afspraken over de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.
We gebruiken de conclusies van lopende onderzoeken waar Opsterland in meedoet via SDF en de P10 naar het grootste zorggebruik om een grotere effectiviteit te realiseren.

We voeren het Fries Actieprogramma “Foar Fryske Bêrn” uit.

Wat hebben we er voor gedaan

We hebben de adviezen van de taskforce Jeugd verder geïmplementeerd. We zijn vertegenwoordigd in de werkgroepen in het actieplan Foar Fryske Bêrn en implementeren de adviezen die hieruit voortkomen. De inkoopstrategie heeft mede vorm gekregen door de adviezen vanuit de taskforce Jeugd.

We hebben door middel van werkgroepen van het projectteam inkoop jeugdhulp 2022 van het SDF meegewerkt aan het tot stand komen van de aanbesteding jeugdhulp Friesland.

Doelstellingen

Wij zorgen voor een goede begeleiding van kwetsbare kinderen

Verbonden partijen

Op het gebied van publieke gezondheidszorg werken we samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân, waar de GGD Fryslân deel van uitmaakt.

Bij de inkoop en de daarmee samenhangende beleidsvoorbereiding van Jeugdhulp en delen van de Wmo werken we samen in de centrumregeling Samenwerking Sociaal domein Fryslân. Formeel is dit geen verbonden partij.

Thema Dorpenbeleid en dorpshuizen

Thema Dorpenbeleid en dorpshuizen

Elk dorp beschikt over een openbare accommodatie voor sociale en culturele activiteiten. Zo’n accommodatie speelt een belangrijke rol bij de sociale condities die het dorp vitaal en leefbaar houden. Zeker nu de overheid zich verder terugtrekt is het belangrijk dat mensen in een dorp elkaar weten te vinden om problemen op te lossen en doelen te bereiken (collectieve zelfredzaamheid).
De kracht van de dorpshuisbesturen is hun grote zelf organiserend vermogen. De inwoners en hun ideeën

staan centraal. Dit past bij de ontwikkelingen in de samenleving. De gemeente heeft vooral een ondersteunende en faciliterende rol en zorgt voor de juiste randvoorwaarden waardoor de dorpshuisbesturen in staat zijn een duurzame exploitatie te realiseren.

Doelstellingen

In elk dorp is een dorpshuisfunctie aanwezig

Maatregelen

Wij ondersteunen het in stand houden van dorpshuizen/mfa's

Wat wilden we bereiken

Er wordt een nieuwe kadernotitie dorpshuizen opgesteld en ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Er komt ook een uitvoeringsnotitie.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is een nieuwe kadernota dorpshuizen vastgesteld door de raad. In 2022 wordt deze vertaald in een koersplan voor elk dorpshuis.

Doelstellingen

Wij ondersteunen en faciliteren initiatieven vanuit de dorpen

Maatregelen

We maken afspraken met plaatselijke belangen over uitvoering van de dorpsvisies

Wat wilden we bereiken

Een dorpsvisie dient onder meer gebaseerd te zijn op zo actueel mogelijk objectieve gegevens. Dat zijn de dorpsspiegels.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 zijn de plaatselijk belangen bij gesproken over het proces rondom de totstandkoming van de dorpsvisies en de uitvoering daarvan. In 2022 worden de dorpsspiegels geactualiseerd.

We zetten een dorpsregisseur in

Wat wilden we bereiken

De dorpsregisseur fungeert als spin in het web tussen de verschillende partijen en de gemeente. De inwoners, plaatselijk belangen en dorpssteunpunten kunnen bij deze dorpsregisseur terecht voor contact met de gemeente en de coördinatie van processen.
Overigens wordt de term dorpsregisseur vervangen door dorpencoördinator. Dit doet recht aan het feit dat deze in meerdere dorpen werkzaam is en aan het idee van gekanteld werken.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is een dorpencoördinator gestart. Het gaat hier om een pilotperiode voor 2 jaar, waarbij we aan het eind van deze periode beoordelen of de gewenste effecten zijn bereikt.

Wij werken samen met de dorpen en plaatselijke belangen

Wat wilden we bereiken

Wij zien de leefbaarheid als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, bedrijven, woon- en energiecoöperaties, overige maatschappelijke organisaties en de gemeente. Deze samenwerking willen we versterken door de volgende uitgangspunten te hanteren:

- De basis, dat zijn de inwoners zelf. De eigen kracht en verantwoordelijkheid van mensen en hun omgeving staan daarom centraal. Waar nodig ondersteunen wij mensen om mee te doen. Daarbij bieden wij maatwerk.
- We verlangen van mensen en stimuleren dat ze hun talenten en capaciteiten benutten. Iedereen kan (betaald of onbetaald) iets bijdragen aan de samenleving. Mensen hebben soms beperkingen, maar altijd talenten en mogelijkheden.
- We hebben in Opsterland een goed ontwikkelde basisinfrastructuur van vrijwilligersorganisaties in de dorpen. We benutten zoveel mogelijk de kracht van deze structuur. We ondersteunen en faciliteren deze organisaties optimaal, zodat zij activiteiten kunnen ontwikkelen of beschikbaar kunnen stellen. Daarbij kan in verschillende samenstellingen (projectgroepen) of netwerken worden gewerkt.
- De werkwijze en het contact organiseren we dichtbij mensen. Hierbij kijken we welke werkwijze het beste past bij de opgaven. Ook hiervoor geldt maatwerk.

We bespreken daarnaast met plaatselijk belangen hoe zij vinden dat de samenwerking versterkt kan worden.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is met verschillende plaatselijk belangen zowel bestuurlijk als ambtelijk overleg gevoerd.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	604	614	633	*	777	794	796	*
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 tot en met 21 jarigen	1%	1%	1%	*	1%	1%	1%	*
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	% Kinderen in uitkeringsgezin	5%	5%	4%	*	7%	6%	6%	*
Achterstand onder de jeugd - Werkloze jongeren	% Werkloze jongeren	2%	2%	3%	*	2%	2%	2%	*
Netto arbeidsparticipatie	% Van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	68%	70%	68%	*	68%	69%	68%	*
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	310	287	379 ^	292	401	382	460^	431
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	246	193	173	*	305	207	202	*
Jongeren met jeugdhulp	% Van alle jongeren tot 18 jaar	10,6%	11,0%	10,2%	9,6%	11,8%	12,3%	11,9%	10,5%
Jongeren met jeugdbescherming	% Van alle jongeren tot 18 jaar	1,8%	1,7%	1,9%	1,5%	1,2%	1,2%	1,2%	1,1%
Jongeren met jeugdreclassering	% Van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,3%
WMO Clienten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwoners	570	600	610	550	640	680	700	649

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 8 maart 2022

^ De stijging van het aantal personen met een bijstandsuitkering t.o.v. 2019 wordt veroorzaakt door het beroep dat is gedaan op de (tijdelijke) TOZO regeling. Zonder deze regeling zien we geen significante wijziging in dit aantal bij de gemeente Opsterland

Wat heeft het gekost? ->Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	40.126	36.171	38.144	37.947	-197
Baten	12.254	9.410	9.752	11.783	2.031
Saldo voor bestemming	**-27.872**	**-26.761**	**-28.392**	**-26.164**	**2.228**
Mutaties reserves					
Lasten	30	30	30	30	-
Baten	37	-	74	74	-
Saldo na bestemming	**-27.864**	**-26.791**	**-28.348**	**-26.120**	**2.228**

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2021	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Saldo per taakveld			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.840	-1.745	96
6.2 Wijkteams	-587	-630	-43
6.3 Inkomensregelingen	-2.051	-1.267	784
6.4 Begeleide participatie	-3.559	-3.560	-1
6.5 Arbeidsparticipatie	-1.382	-1.375	7
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-1.116	-1.080	36
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-6.293	-5.701	592
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-9.469	-9.060	408
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-514	-315	199
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-1.580	-1.430	150
Saldo voor bestemming	**-28.392**	**-26.164**	**2.228**
Stortingen reserves			
Verbouw dorpshuizen	-30	-30	-
Totaal stortingen reserves	**-30**	**-30**	**-**
Onttrekkingen reserves			
Onttrekking AR Inburgering	54	54	-
Onttrekking AR Welzijnswerk	20	20	-
Totaal onttrekkingen reserves	**74**	**74**	**-**
Saldo na bestemming	**-28.348**	**-26.120**	**2.228**

Toelichting op de financiën

Het saldo van dit programma is in 2021 € 2.228.000 voordeliger dan de raming.
Dit saldo kan als volgt worden gespecificeerd:

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie geeft in 2021 een voordeel van € 96.000 ten opzichte van de raming.
De coronakosten op dit taakveld bedragen € 29.000. Voor een totaaloverzicht van de uitgaven en inkomsten op het gebied van corona kan verwezen worden naar de paragraaf Corona. Verder was er in 2021 binnen dit taakveld sprake van een incidenteel voordeel op het onderdeel inburgering (€ 34.000). Bij de resultaatbestemming 2021 zal worden voorgesteld dit voordeel in 2022 weer beschikbaar te stellen. Ook was er op dit taakveld in 2021 al incidenteel € 25.000 budget beschikbaar gesteld voor het project Geweldig Gorredijk. Hiervoor zijn in 2021 nog geen kosten geweest. Daarom zal ook hier bij de resultaatbestemming 2021 worden voorgesteld dit voordeel in 2022 weer beschikbaar te stellen. Ditzelfde geldt voor het voordeel op jeugd- en jongerenwerk ad € 19.000. Door de coronapandemie is hier in 2021 minder invulling aan gegeven, terwijl we in 2022 juist een intensivering van het jeugd- en jongerenwerk verwachten. De exploitatiekosten van de diverse MFC's en dorpshuizen gaven in 2021 per saldo een voordeel van € 60.000 ten opzichte van de raming. De overige posten binnen dit taakveld waren per saldo € 13.000 nadeliger.

Taakveld 6.2 Wijkteams geeft in 2021 een nadeel van € 43.000 ten opzichte van de raming.
De coronakosten op dit taakveld bedragen € 1.000. Verder waren de ondersteunende kosten voor het gebiedsteam € 22.000 hoger dan geraamd. Voor de afrekening met SDF over 2021 is € 25.000 opgenomen. De overige posten binnen dit taakveld gaven een voordeel van € 5.000

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen geeft in 2021 een voordeel van € 784.000 ten opzichte van de raming.
Bij de begroting 2021 is rekening gehouden met een tekort van € 26.000 voor de Inkomensregelingen. Op basis van de werkelijke cijfers blijkt echter dat er sprake is van een voordeel van € 492.000. Per saldo een voordeel van € 518.000 ten opzichte van de raming. In 2022 is de rijksuitkering aanzienlijk lager en verwachten we een lichte stijging van de kosten van de uitkeringen. Over 2022 verwachten we geen voordeel.
Verder is er een voordeel op de uitvoeringskosten van de TOZO van € 188.000. Dit is incidenteel te noemen omdat de TOZO is gestopt. Het voordeel is tot stand gekomen omdat de standaardvergoeding per toekenning (uitkering en lening) hoger is dan de kosten die BZF aan ons heeft doorgerekend. Ook was er een voordeel op de diverse minimaregelingen van € 75.000. De overige posten op dit taakveld gaven per saldo een voordeel van € 3.000.

Taakveld 6.4 Begeleide participatie geeft in 2021 een nadeel van € 1.000 ten opzichte van de raming.
De jaarlijkse bijdrage aan Caparis was € 81.000 lager dan geraamd. Daar staat tegenover dat voor de vergoeding van coronaschade WSW 2021 aan Caparis een bedrag van € 82.000 is opgenomen.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie geeft in 2021 een voordeel van € 7.000 ten opzichte van de raming.
De werkelijke kosten waren in 2021 nagenoeg in overeenstemming met de raming.

De kosten voor uitvoering van de WMO (taakveld 6.6, 6.71 en 6.81) geven een voordeel van € 827.000 ten opzichte van de raming.
Het voordeel op de WMO-voorzieningen (ZIN +PGB) bedraagt € 340.000. De stijging van het aantal nieuwe cliënten was lager dan ingeschat en we hebben per cliënt gemiddeld minder zorg en gemiddeld minder zware zorg ingezet. Ook zijn er meer eigen bijdragen ontvangen dan geraamd (€ 120.000) en was er een voordelig afwikkelingsverschil over 2020 bij Beschermd Wonen (€ 50.000).
Daarnaast is er ook in 2021 een voordeel op Beschermd Wonen (BW) van € 350.000. In 2021 zijn veel cliënten overgegaan van WMO financiering naar de WLZ. De daling van de kosten voor BW was aanzienlijk hoger dan de uitname uit het provinciale budget. De uitvoering en financiering van BW vindt provincie breed plaats. Dit voordeel op BW is te benoemen als incidenteel omdat het voordeel waarschijnlijk grotendeels samenhangt met de overgang van cliënten naar de WLZ. Het is niet waarschijnlijk dat we in 2022 weer zo'n voordeel op BW hebben.
De coronakosten op dit taakveld bedragen € 23.000. De overige posten bij dit taakveld gaven per saldo een nadeel van € 10.000.

De kosten voor de uitvoering van Jeugd (taakveld 6.72 en 6.82) geven een voordeel van € 558.000 ten opzichte van de raming.
Het voordeel op de Jeugd voorzieningen (ZIN+PGB) bedraagt € 161.000. We hebben per cliënt gemiddeld minder zorg en gemiddeld minder zware zorg ingezet dan verwacht. Een ander voordeel op Jeugd is de afrekening van Hoog Specialistische hulp (HS) over 2020. Deze bedraagt € 450.000. Dit is een incidenteel voordeel. Het is nu nog onduidelijk hoe hoog de afrekening HS over 2021 gaat zijn. De coronakosten op dit taakveld bedragen € 53.000.

Programma 7 | Volksgezondheid en milieu

Programma 7 | Volksgezondheid en milieu
Doelstelling

Opsterland behoudt en beheert haar hoogwaardig leefmilieu in samenwerking met inwoners en bedrijven.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen
Duurzaamheid en beperking van gebruik van energie en grondstoffen zijn essentiële opdrachten voor de gemeenschap. De gemeente geeft hierin het goede voorbeeld door te streven naar vermindering van CO2-uitstoot, het zijn van een ‘Fairtrade Gemeente’ en het op waarde schatten van gezichtsbepalende of cultuurhistorische elementen.

Fysieke en mentale gezondheid zijn het fundament van persoonlijk welbevinden en van de kwaliteit van onze samenleving. Een goede gezondheid is voor de gemeente een middel om haar doelen te bereiken. Denk hierbij aan: regie op het eigen leven, kwaliteit van leven, meedoen in de maatschappij en gebruikmaken van sociale netwerken. De gemeente wil haar inwoners bewegen tot gezond gedrag door de gezonde keuzes de gemakkelijkste keuze te maken.

Kaderstellende documenten
Notitie klimaatneutraal Opsterland (2009)
Milieubeleidsplan 2005-2015 (2005)
Tussenbalans Milieubeleidsplan 2005-2015 (2011)
Milieuprogramma 2011-2015 (2011)
Beleidsnota Licht in de Duisternis (2009)
Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2015-2019 (GRP)
Handhavingsbeleidsplan 2014-2018
Preventie- en handhavingsplan Drank- en Horecawet 2019-2022
Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland 2014
Ontwikkelagenda's Duurzaam, Leefbaar en Inclusief Opsterland
Omgevingsvisie 2015-2030
Uitvoeringsplan Energietransitie
Zonneplan Opsterland

Thema Milieu

Thema Milieu
Er is een duurzaam leefmilieu.

Doelstellingen

Het rioolstelsel is klimaat- en toekomstbestendig

Maatregelen

Uitvoeren van het gemeentelijk rioleringsplan

Wat wilden we bereiken

Wanneer riolering aan het einde komt van de theoretische levensduur, dan wordt deze tijdig geïnspecteerd. Voor geconstateerde problemen zijn dan maatregelen nodig. Door klimaatverandering ontstaan er mogelijk capaciteitsproblemen. Klimaat-adaptieve aanpassingen in het openbaar gebied dragen bij aan verbeterde opvang en retentie van water, waardoor er minder piekbelasting is van het rioolstelsel.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is 20 km vrijvervalriool in Gorredijk geïnspecteerd en gereinigd. Er zijn geen schades geconstateerd die direct actie vereisen. De gegevens van de inspecties worden verwerkt en de situaties waar onderhoud wordt geadviseerd worden in de komende jaren opgepakt of in de gaten gehouden. De geplande vervanging is doorgeschoven naar 2022. Deze wordt dan in een groter bestek meegenomen, zodat het in een keer opgepakt wordt. Daarbij wordt ook een gescheiden systeem aangelegd.

Er is gestart met het opstellen van plannen per dorp met het oog op verbeteringen gericht op klimaatadaptatie. Overall zijn er geen grote problemen gesignaleerd.

Doelstellingen

Wij willen de kwaliteit van onze leefomgeving (bodem, lucht en water) verbeteren voor de toekomst

Maatregelen

We faciliteren himmelploegen die vrijwillig zwerfafval opruimen

Wat wilden we bereiken

De gemeente krijgt €1,16 per inwoner per jaar (ruim €34.000) om aan het verwijderen van zwerfafval te besteden, volgens vastgestelde doelstellingen. Het budget wordt voor een deel besteed aan het faciliteren van de himmelploegen en andere vrijwilligers en aan educatie bij de (basis)scholen.

Wat hebben we er voor gedaan

Het doel is om in alle dorpen actieve himmelploegen te hebben en te faciliteren. Sinds 2021 wordt er ook in Terwispel en Langezwaag actief zwerfafval opgeruimd door een himmelploeg. In Terwispel en in Langezwaag ook door de basisschool. Ook in 2022 benaderen we actief de dorpen, via de plaatselijk belangen, waar nog geen himmelploeg aanwezig is.

Doelstellingen

We streven naar het behoud van de duisternis ‘s nachts voor de natuur en de dieren

Maatregelen

Wij wijzen zones in het buitengebied aan om de duisternis te vergroten

Wat wilden we bereiken

We gaan op basis van de Omgevingsvisie onderzoeken welke gebieden in aanmerking komen om als duisternisgebied aangewezen te worden. In deze gebieden zullen beperkingen gaan gelden voor lichtgebruik.

Wat hebben we er voor gedaan

Het lichtgebruik wordt meegenomen in de omgevingsvisie.

Verbonden partijen

- Het inzamelen en verwerken van afval is uitbesteed aan de NV Fryslân Miljeu (inzameling) en de NV Afvalsturing Fryslân (verwerking) – OMRIN.
- Voor onder andere advies over vergunningen en toezicht op de ‘zwaardere’ bedrijven wordt samengewerkt met de FUMO.
- Het beheren en onderhouden van de openbare verlichting en de inkoop van (groene) energie wordt in samenwerking met andere Friese gemeenten en de provincie opgepakt en gecoördineerd vanuit de Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân UA. Formeel is dit geen verbonden partij.

Thema Gezonde samenleving

Thema Gezonde samenleving

Inwoners zijn zo lang mogelijk zelfredzaam, wonen waar het kan zelfstandig en kunnen meedoen in de maatschappij.

Doelstellingen

De ervaren gezondheid van onze inwoners blijft minimaal gelijk ten opzichte van 2016

Maatregelen

We dringen gericht de gezondheidsachterstanden in Gorredijk terug

Wat wilden we bereiken

Voor het dorp Gorredijk ontvangt gemeente Opsterland jaarlijks een bijdrage vanuit het landelijke programma Gezond in de Stad (GIDS-gelden). Deze decentrale uitkering wordt ingezet om in Gorredijk initiatieven en programma's te ontwikkelen die tot doel hebben de gezondheidsachterstanden in Gorredijk terug te dringen. We kiezen voor een compacte aanpak, waarbij we focussen op het terugdringen van inactiviteit en overgewicht.

Wat hebben we er voor gedaan

In Gorredijk vinden activiteiten in het kader van Sûn Opsterlan (Jongeren Op Gezond Gewicht) plaats. Hier wordt samengewerkt met onder andere kinderopvang, onderwijs en sportverenigingen om een gezonde omgeving voor kinderen te realiseren. In de zomer 2021 is Sûn Opsterlân geëvalueerd en besloten de aanpak voor een periode van drie jaar te verlengen.
Verder werken we in Gorredijk aan het project Vitale Regio, een samenwerking tussen de GGD, De Friesland Zorgverzekeraar en Friese gemeenten. De methodiek Mobility Mentoring is geïmplementeerd, waarbij een relatie tussen financiële problematiek en gezondheid wordt gemaakt.

Uit de GGD-monitor 2020 blijkt dat de ervaren gezondheid van de inwoners uit Opsterland is gestegen. Voor de groep 18-64 jaar is het percentage inwoners met een (zeer) goed ervaren gezondheid gestegen naar 87% (ten opzichte van 86% in 2016). Van de 65+ers geeft 71% in 2020 aan een (zeer) goede gezondheid te ervaren, dit is een stijging van 2% ten opzichte van 2016.

Wij dringen verkoop van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar terug, door uitvoering van maatregelen uit het Preventie- en handhavingsplan Drank en Horecawet 2019-2022

Wat wilden we bereiken

In juli 2019 is het Preventie- en handhavingsplan Drank- en Horecawet 2019-2022 vastgesteld door de gemeenteraad. De komende periode voeren we de activiteiten uit het uitvoeringsplan uit. Hierin nemen we de resultaten van het nalevingsonderzoek 2019 mee.

Wat hebben we er voor gedaan

We hebben in 2021 de activiteiten uit het uitvoeringsplan integraal uitgevoerd. Zo zijn verschillende locaties waar alcohol wordt verkocht in 2021 bezocht in het kader van de campagne Nix18. Wel heeft Corona gezorgd voor vertraging op een aantal doelstellingen.

Wij ontwikkelen een actieplan om schoolpleinen, sportverenigingen, speeltuinen en andere openbare plaatsen waar veel kinderen komen rookvrij te maken en voeren deze uit

Wat wilden we bereiken

We sluiten ons aan bij de maatschappelijke ontwikkeling van de Rookvrije Generatie. We onderzoeken wat er op dit moment allemaal al gebeurt in Opsterland aan initiatieven op het gebied van de Rookvrije Generatie. Dit vormt de basis voor het op te stellen actieplan om schoolpleinen, sportverenigingen, speeltuinen en andere openbare plaatsen waar veel kinderen komen rookvrij te maken.

Wat hebben we er voor gedaan

De ontwikkelingen op het gebied van een rookvrije generatie zijn opgenomen in het uitvoeringsplan van de preventieagenda. Er is in 2021 ingezet op het stimuleren van sportverenigingen om aan de slag te gaan met een rookvrij sportterrein door middel van de 'Gezonde Sportkantine'. We ondersteunen sportverenigingen hierbij door advies vanuit Team Fit en de JOGG-regisseur.

Wij voeren preventieve programma's uit die de algemene gezondheid van inwoners bevorderen, zoals Jongeren op gewicht en het tegengaan van middelengebruik

Wat wilden we bereiken

Wij voeren het 'Plan van Aanpak JOGG Opsterland september 2018 - september 2021' uit. Voor het tegengaan van middelengebruik voeren we daarnaast het 'Preventie- en Handhavingsplan Drank- en Horecawet 2019 - 2022' uit. Verder ondersteunen we projecten die tot doel hebben gezondheidsachterstanden te verminderen. Dit doen we onder andere door de pilot Mobility Mentoring te implementeren. Hierin wordt een koppeling tussen gezondheidsbeleid en armoedebeleid gemaakt.

Wat hebben we er voor gedaan

Binnen het programma Sûn Opsterlân (JOGG) hebben we ook in 2021 ingezet op bewustwording van gezonde voeding in de omgeving van het kind. Daarnaast stimuleren we 'Gezonde Sportkantines' door middel van Team-Fit en de JOGG-regisseur.

Sûn Opsterlân is in 2021 geëvalueerd en op basis van de evaluatie is besloten Sûn Opsterlân met een periode van drie jaar te verlengen. In 2022 wordt gewerkt aan een nieuw Plan van Aanpak. Uit de evaluatie bleek dat meer dan 70 partijen in de gemeente zich willen verbinden aan het realiseren van een gezonde leefomgeving voor kinderen en jongeren in Opsterland. Samen met deze partijen wordt gekeken naar passende activiteiten en samenwerking.

Het regionale programma Vitale Regio Fryslân is afgerond in 2021. Vanuit Opsterland gaan we verder met de implementatie van de aanpak Mobility Mentoring binnen team Werk & Inkomen.

We werken op provinciaal en op lokaal niveau aan het programma 'Kansrijke Start'. Dit is ook opgenomen in de preventieagenda.

Doelstellingen

Wij willen via sport en beweging de gezondheid van onze inwoners bevorderen

Maatregelen

Wij zetten buurtsportcoaches in om preventieve programma's voor sport, bewegen en gezondheidsbevordering voor jongeren en ouderen te ontwikkelen en uit te voeren

Wat wilden we bereiken

We doen mee aan de Brede Impuls Combinatiefunctionaris van de ministeries van VWS en OCW in samenwerking met lokale partners. We bepalen samen met Sport Fryslân en andere betrokken partijen de inzet van de buurtsportcoaches voor het komende jaar en voeren het uitvoeringsplan Sport in Opsterland uit. Hierin is zowel aandacht voor kinderen en jongeren binnen het primair en voortgezet onderwijs als voor de koppeling met het sociaal domein waarin we 'sport als middel' zien.

Wat hebben we er voor gedaan

We hebben in 2021 het activiteitenplan van het beweegteam uitgevoerd.
Samen met de onderwijspartijen zijn we tot overeenstemming gekomen over de financiering van de buurtsportcoaches in het onderwijs in het schooljaar 2021/2022. Over verdere afspraken blijven we in gesprek met het onderwijs.
We werken samen met sportverenigingen en andere betrokken partijen aan de uitvoering van het lokaal sportakkoord. Vanuit dit lokaal sportakkoord zijn in 2021 zo'n acht sport- en beweeg initiatieven gerealiseerd. Waaronder het volwassenfonds.

Wij zetten ons in in voor een beter en groter sportaanbod voor mensen met een handicap, door aansluiting bij het programma Uniek Sporten

Wat wilden we bereiken

Wij sluiten ons aan bij het programma Uniek Sporten.

Wat hebben we er voor gedaan

We blijven via Sport Fryslân aangesloten bij het programma Uniek Sporten.
We zetten ons vanuit het ambassadeurschap gehandicaptensport in voor de gehandicaptensport in Friesland. Alyda Norbruis is in 2021 ambassadeur Sûn Opsterlân aangepast sporten geworden.
De buurtsportcoaches ondersteunen verenigingen met een g-team.

Verbonden partijen
Op het gebied van publieke gezondheidszorg werken we samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân, waar de GGD Fryslân deel van uitmaakt.

Thema Duurzaamheid

Thema Duurzaamheid

Doelstellingen

De gemeente geeft het goede voorbeeld op het gebied van duurzaamheid

Maatregelen

We vergroenen ons gemeentelijk wagenpark en gereedschap

Wat wilden we bereiken

Een aantal wagens in ons wagenpark en een deel van ons gereedschap is aan vervanging toe. Hierbij kijken we welke duurzame alternatieven beschikbaar zijn en kiezen hiervoor als het financieel inpasbaar is.

Wat hebben we er voor gedaan

Ons wagenpark bestaat deels uit voertuigen die rijden op aardgas. Voor de zware tractie voertuigen is er nog geen geschikt alternatief voor diesel. Daarentegen hebben wij de Goupil, een kleine bedrijfswagen, die volledig elektrisch is.
Een groot deel van onze handgereedschappen zijn elektrisch, te weten: heggenscharen, bladblazers, motorkettingzagen en bosmaaiers. Voor de handgereedschappen die niet elektrisch zijn, gebruiken wij speciale brandstof die zuiniger is, minder uitstoot geeft en de levensduur van de machines verlengt.
Deze verduurzaming willen wij de komende jaren uiteraard doorzetten. Hierbij houden wij de ontwikkelingen op de markt scherp in de gaten en passen wij dit toe waar mogelijk.

Wij kopen 100% duurzaam in

Wat wilden we bereiken

Samen met Ooststellingwerf en Weststellingwerf hebben we een aantal jaren geleden in het beleid vastgelegd dat we zo mogelijk 100% duurzaam inkopen. In de praktijk blijkt dat nog niet alles duurzaam kan worden ingekocht. Door intern meer aandacht te geven aan duurzaam inkopen komen we wel steeds dichter bij ons beleid om ook daadwerkelijk 100% duurzaam in te kopen.

Wat hebben we er voor gedaan

We zijn aangesloten bij Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI). Doel van het MVI programma is dat alle 3 elementen, people (mensen) planet (planeet/milieu) en profit (opbrengst/winst) worden gecombineerd in het inkoop proces van alle decentrale overheden in Nederland. MVI is een samenwerking van de Rijksoverheid met de decentrale overheden.
Daarnaast is de gemeente aangesloten bij de vereniging Circulair Friesland. Deze vereniging zet zich, samen met bedrijven, overheden, kennisinstellingen en (maatschappelijke) organisaties, in voor de circulaire economie in Friesland.

Wij verduurzamen onze gemeentelijke gebouwen

Wat wilden we bereiken

Onze bedrijfsgebouwen voldoen al aan de huidige wettelijke duurzaamheidseisen. Om verder te verduurzamen gaan we meer zonnepanelen plaatsen.

Wat hebben we er voor gedaan

Er zijn zonnepanelen op MFC De Wier geplaatst en extra zonnepanelen op ons bedrijfsgebouw in Gorredijk. Wij hebben de mogelijkheden om zonnepanelen te plaatsen op en/of bij het gemeentehuis in Beetsterzwaag onderzocht. Dit stuit op enkele constructieve obstakels die verder moeten worden onderzocht. Wij hebben meegedaan aan de provinciale aanbesteding van laadpalen in de openbare ruimte. Het plaatsen van laadpalen bij het gemeentehuis is daar onderdeel van. Bij ons bedrijfsgebouw in Gorredijk zijn al laadpalen geplaatst.

Doelstellingen

Eind 2021 is er een warmtetransitievisie voor onze gemeente

Maatregelen

Samen met de dorpen inventariseren we de beste alternatieven voor aardgas als warmtebron en stellen de warmtetransitievisie op

Wat wilden we bereiken

In 2021 stellen we, samen met de dorpen en andere stakeholders een Transitievisie Warmte op.

Wat hebben we er voor gedaan

Samen met de dorpen en andere stakeholders, zoals ondernemers, woningbouwcorporaties en de netwerkbeheerder Liander hebben we de beste alternatieven voor aardgas als warmtebron geïnventariseerd. In OWO-samenwerking hebben wij een Transitievisie Warmte opgesteld. Deze is op 13 december 2021 in de gemeenteraad vastgesteld.

We werken op basis van een startnotitie een plan van aanpak uit

Wat wilden we bereiken

In 2021 is het plan van aanpak gereed en gedeeld met de stakeholders.

Wat hebben we er voor gedaan

Wij hebben in OWO-samenwerking een plan van aanpak opgesteld en met de raad gedeeld. Op basis daarvan is in 2021 een Transitievisie Warmte opgesteld en vastgesteld. Wijnjewoude heeft al een plan van aanpak uitgewerkt met twee pijlers: energie/aardgas besparen en opwek van energie middels groen gas uit mest en de aanleg van een zonneweide. De aanvraag voor de Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW) die wij samen met het dorp hebben ingediend is door het Rijk gehonoreerd.

Doelstellingen

Wij zetten in op 100.000 MWh duurzaam opgewekte energie in 2022

Maatregelen

We hebben een actieve inbreng in de regionale energiestrategie

Wat wilden we bereiken

Om ervoor te zorgen dat de Regionale Energiestrategie (RES) zoveel mogelijk aansluit bij onze ambities, hebben wij een actieve inbreng in de provinciale werkgroep. Wij stemmen af in OWO- en regionaal verband.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 heeft de gemeenteraad de RES 1.0 en het bijbehorend Uitvoeringsprogramma vastgesteld. Wij zijn deelnemer in diverse werkgroepen van het Uitvoeringsprogramma. Wij stemmen onze inbreng in de werkgroepen af in OWO-verband.

We richten een eigen energiebedrijf op

Wat wilden we bereiken

Er is een voorstel voor een energiebedrijf uitgewerkt. Dit voorstel gaan wij bestuurlijk en met de energiecoöperaties bespreken. Op basis van de uitkomsten gaan wij het energiebedrijf oprichten en uitbouwen. Inzet is energieopwekking en het ondersteunen van lokale energiecoöperaties.

Wat hebben we er voor gedaan

Door de netwerkproblematiek is een eerder opgesteld voorstel achterhaald. Het uitgewerkte voorstel, in combinatie met een haalbaarheidsstudie voor de aanleg van een zonneveld op grond die wij zelf in eigendom hebben, hebben wij aangepast.

Wij faciliteren initiatieven die bijdragen aan de doelstellingen

Wat wilden we bereiken

We gaan actief met initiatiefnemers (ondernemers, energiecoöperaties en/of groepen van inwoners) in gesprek over kansen en belemmeringen. Waar nodig faciliteren wij initiatieven, bijvoorbeeld door informatie, advies, toegang tot financiën, bemiddeling en/of het doorverwijzen naar netwerkpartijen. We zorgen voor heldere kaders en nemen waar mogelijk belemmeringen weg.

Wat hebben we er voor gedaan

We hebben met een tiental initiatiefnemers (zowel lokaal als extern) de mogelijkheden voor zonnevelden onderzocht en besproken. Liander heeft nog maar zeer beperkt aansluitmogelijkheden op hun netwerk Hierdoor krijgt slechts een klein deel wellicht een vervolg. Met Liander hebben wij bijna maandelijks

contact gehad over aansluitmogelijkheden. Voor het vereenvoudigen van de procedures voor kleine windmolens zijn de mogelijkheden verkend.

Doelstellingen

Wij zetten in op een energiebesparing van 50.000 MWh in 2022

Maatregelen

We monitoren het energiegedrag van onze inwoners

Wat wilden we bereiken

Het is belangrijk dat inwoners energiebewuster worden, hun energiegedrag aanpassen en maatregelen nemen om energie te besparen. Met activiteiten als het opstellen van warmtetransitieplannen, het verder uitwerken van het energieloket (met o.a. energiecoaches) en een communicatiecampagne willen wij inwoners daartoe stimuleren. Door monitoring kunnen wij de invloed meten en evalueren en zo nodig onze aanpak bijstellen.

Wat hebben we er voor gedaan

Jaarlijks maken we een overzicht van het energieverbruik op basis van gegevens van Liander (zoveel mogelijk op wijk- of dorpsniveau). We hebben meegewerkt aan een aanpassing van de landelijke klimaatmonitor. Daarmee krijgen we een beter inzicht in de verbruiksgegevens van onze gemeente. Met de resultaten over meerdere jaren ontstaat meer inzicht in de ontwikkelingen in het lokale energiegebruik en het effect van onze (beleids)interventies.

We organiseren een aanjaagcampagne voor ondernemers

Wat wilden we bereiken

Om ondernemers te enthousiasmeren om duurzaamheidsmaatregelen te nemen, organiseren we -samen met vooruitstrevende ondernemers- een aanjaagcampagne voor ondernemers. Dit betreft ook de agrarische sector. Het economische rendement (kosten, imago, toekomstbestendigheid) zetten we daarbij centraal.

Wat hebben we er voor gedaan

We hebben alle grootverbruikers aangeschreven en telefonisch benaderd met het aanbod om tegen gereduceerd tarief een energiescan te doen. Hiervoor was weinig animo. Van de ongeveer 35 bedrijven hebben slechts twee gebruik gemaakt van het aanbod.

We voeren een communicatiecampagne uit

Wat wilden we bereiken

De energietransitie vraagt (maximale) betrokkenheid van inwoners, ondernemers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, de raad en de collega's in onze gemeente. We gaan daarom via verschillende communicatie-uitingen zoveel mogelijk mensen inspireren en enthousiasmeren. Met gesprekken en (dorpen)netwerkbijeenkomsten houden wij de vinger aan de pols, halen we op wat er leeft en stemmen daar de communicatie op af.

Wat hebben we er voor gedaan

In diverse communicatiecampagnes, o.a. De groene Tour, de RES 1.0 en de Transitievisie Warmte en de Regeling Reductie Energieverbruik (RRE) en de Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW) is aandacht besteed aan de energietransitie. Er is een webpagina ingericht. Er waren diverse publicaties in de SA!. We hebben een netwerkbijeenkomst voor de energiewerkgroepen en energiecoöperaties

georganiseerd. Ook hebben wij een zestal webinars over verduurzamen van woningen en gebouwen georganiseerd. Vijfhonderd huishoudens hebben gebruik gemaakt van de subsidie voor energiebesparende maatregelen onder de RRE. In het laatste kwartaal zijn 2000 vouchers beschikbaar gesteld voor energiebesparende maatregelen onder de RREW. Aan het eind van dat jaar waren deze grotendeels al vergeven.

Wij bieden energie-scans aan voor mienskips-gebouwen

Wat wilden we bereiken

Ongeacht de eigendomssituatie bieden wij alle besturen van dorpshuizen, scholen, etc. aan om op onze kosten een energiescan uit te laten voeren. Daarbij wordt ook geadviseerd over de meest renderende duurzaamheidsmaatregelen. Bij gebouwen in gemeentelijk eigendom gaan wij periodiek controleren of de warmte- en koude systemen optimaal zijn afgesteld.

Wat hebben we er voor gedaan

Dorpshuizen, MFA's , scholen en verenigingsgebouwen hebben ook al in de voorgaande jaren een aanbod gekregen voor een energiescan. Dit jaar hebben zwembad De Delte en MFC De Wier daar gebruik van gemaakt. Onderdeel van de scan is een advies om de kosten voor energie te beperken.

Wij bouwen het energieloket met energiecoaches verder uit

Wat wilden we bereiken

Het is belangrijk dat informatie en advies over energiebesparing laagdrempelig toegankelijk is. We gaan daarvoor het energieloket verder uitbouwen, met name door energiecoaches op te leiden. Het energieloket bestaat dan uit een netwerk van lokale energiecoaches, energie-adviseurs, het digitale (telefonische) duurzaamheidsloket en ondersteunende professionals. We gebruiken daarbij de ervaringen uit de pilot-dorpen.

Wat hebben we er voor gedaan

Op provinciaal - en gemeentelijk niveau zijn diverse netwerkbijeenkomsten voor de energiecoaches georganiseerd. Ter ondersteuning hebben wij hen een aantal warmtecamera's en CO2 meters ter beschikking gesteld. Onze coaches zijn actief betrokken bij de voorbereiding van de uitvoering van de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen. Door de Corona-pandemie konden geplande inloopbijeenkomsten echter niet doorgaan. Ook konden thuisbezoeken van de energiecoaches door de corona-pandemie maar beperkt doorgaan.

Wij onderzoeken een ' revolving fund' voor de mienskips-gebouwen

Wat wilden we bereiken

Met de besturen van scholen, sportclubs, dorpshuizen en MFA's bespreken wij de financieringsmogelijkheden voor investeringen in duurzaamheidsmaatregelen. Waar onvoldoende toegang is tot goedkope leningen gaan wij de toegevoegde waarde van een revolving fund onderzoeken.

Wat hebben we er voor gedaan

Er is voldoende toegang tot aantrekkelijke leningen en/of subsidies. Er is geen noodzaak voor een revolving fund.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Fijn huishoudelijk restafval	Aantal kg per inwoner	152	148	*	*	171	161	*	*
Hernieuwbare elektriciteit (1)	%	8,5%	11,6%	*	*	17,5%	20,0%	*	*

Bij een verdieping van de cijfers blijkt dat met name gemeenten met veel windmolens en / of biomassacentrales hoog scoren. Dit verklaart de relatief lage realisatie van Opsterland

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 8 maart 2022

Wat heeft het gekost? ->Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	7.572	7.417	12.518	10.471	-2.047
Baten	6.792	6.567	11.335	9.865	-1.470
Saldo voor bestemming	**-781**	**-850**	**-1.183**	**-606**	**576**
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	152	467	315
Baten	262	-	409	409	-
Saldo na bestemming	**-518**	**-850**	**-926**	**-664**	**261**

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2021	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Saldo per taakveld			
7.1 Volksgezondheid	-1.427	-1.521	-94
7.2 Riolering	770	863	93
7.3 Afval	743	823	80
7.4 Milieubeheer	-1.127	-670	457
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-142	-101	41
Saldo voor bestemming	**-1.183**	**-606**	**576**
Stortingen reserves			
Energietransitie	-152	-467	-315
Totaal stortingen reserves	**-152**	**-467**	**-315**
Onttrekkingen reserves			
Onttrekking AR Gidsgelden	34	34	-
Onttrekking AR Duurzaamheidsagenda	43	43	
Onttrekking AR Energietransitie	332	332	-
Totaal onttrekkingen reserves	**409**	**409**	**-**
Saldo na bestemming	**-926**	**-664**	**261**

Toelichting op de financiën

Het saldo op dit programma geeft een voordeel van € 261.000.

Dit voordeliger saldo kan als volgt worden gespecificeerd:

Taakveld 7.1 Volksgezondheid geeft in 2021 een nadeel van € 94.000 ten opzichte van de raming.

De coronakosten in dit taakveld geven een nadeel van € 109.000. Gezond in de stad (Gids-gelden) geeft een voordeel van €40.000. Als gevolg van Corona is dit budget niet besteed aan onder andere Sun Opsterland. Hiervoor wordt een resultaatsbestemming aangevraagd. Het overige nadeel van € 25.000 wordt veroorzaakt door taken op het gebied van gezondheid.

Taakveld 7.2 Riolering geeft in 2021 een voordeel van € 93.000 ten opzichte van de raming.

In de paragraaf Lokale heffingen wordt dit taakveld toegelicht.

Taakveld 7.3 Afval geeft in 2021 een voordeel van €80.000 ten opzichte van de raming.

In de paragraaf Lokale heffingen wordt dit taakveld toegelicht.

Taakveld 7.4 Milieubeheer geeft in 2021 een voordeel van € 457.000 ten opzichte van de raming.

Het voordeel op dit taakveld bestaat hoofdzakelijk uit het Uitvoeringsprogramma Energietransitie € 315.000. Door onder andere de Coronacrisis en de netwerkproblematiek is het programma niet uitgevoerd zoals voorzien. In 2022 wordt een inhaalslag gemaakt. Het resterende budget is toegevoegd aan de egalisatiereserve Energietransitie.

De lokale duurzaamheidsagenda en milieu, lokale agenda geven een voordeel van respectievelijk €75.000 en €25.000. Voor beiden betreft dit middelen bedoeld voor het ondersteunen/faciliteren van energiewerkgroepen, energiecoöperaties en lokale duurzame energie-initiatieven. Door de coronacrisis en de netwerkproblematiek waren er het afgelopen jaar weinig activiteiten in de dorpen. De verwachting is dat dit de komende jaren veranderd. Hiervoor wordt een resultaatsbestemming aangevraagd.

Natuurbescherming geeft een voordeel van € 20.000. Bij de perspectiefbrief 2021 is een budget voor de implementatie van de gedragscode soortbescherming beschikbaar gesteld. Als gevolg van personele knelpunten vindt dit plaats in 2022. Hiervoor wordt een resultaatbestemming aangevraagd.

De overige verschillen binnen dit taakveld geven een voordeel van €22.000.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria geeft in 2021 een voordeel €41.000 ten opzichte van de raming.

De begraafrechten waren € 14.000 hoger dan geraamd. De per saldo lagere storting aan de voorziening begraafrechten geeft een voordeel van €11.000. De overige verschillen op dit taakveld geven een voordeel van € 16.000.

De mutatie in de reserves wordt toegelicht in taakveld 7.1 en 7.4.

Programma 8 | Bouwen, wonen en gronden

Programma 8 | Bouwen, wonen en gronden
Programma doelstelling

Opsterland is een aantrekkelijke en vitale leefomgeving

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

We beperken ons als gemeente steeds meer tot de gemeentelijke kerntaken. En we spelen actief in op initiatieven vanuit de samenleving.

De nieuwe Omgevingswet, die per 2023 fasegewijs zal worden ingevoerd, vraagt anders denken en handelen. Wij zien hierbij goede mogelijkheden in het "gekanteld" werken. In de Omgevingsvisie 2015 - 2030 zijn daartoe al belangrijke beleidsaanzetten gegeven. In het kader van de Omgevingswet gaan we deze actualiseren. In de Omgevingsvisie 2015 - 2030 is al beschreven op welke wijze de inbreng van inwoners, maatschappelijke organisaties, ontwikkelaars en ondernemers kan worden benut bij ruimtelijke ontwikkelingen.
Het onderdeel "wonen" is nader uitgewerkt in de Woonvisie (2017). Deze dient onder meer voor het maken van prestatieafspraken met woningcorporaties en afspraken met andere maatschappelijke partners en dorpen. Ook biedt het kader voor dorpsvisies, voor het gemeentelijk grondbeleid en voor de keuze voor locaties voor woningbouw.

Onze planologische producten (bestemmingsplannen) zijn actueel. Waar nodig is achterstallig onderhoud uitgevoerd bij ons ruimtelijk instrumentarium. Daardoor kan de overgang naar de Omgevingswet goed worden gerealiseerd.

De bestemmingsplannen voor het buitengebied, de kommen en de bedrijventerreinen en de nog van kracht zijnde beheerverordeningen zijn (afzonderlijk) te raadplegen op www.ruimtelijkeplannen.nl (landelijke website).

Om gewenste ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren moet ruimte aan marktpartijen worden geboden. Het wettelijk instrumentarium biedt daarvoor voldoende mogelijkheden.

Kaderstellende documenten
Omgevingsvisie 2015-2030
Woonvisie 2017-2021
Welstandsnota Opsterland (laatste wijziging 2009)
Digitale agenda Opsterland (2015)
Vitaal Opsterland, visie op basisvoorzieningen en accommodaties (2010)
Criteria- en Uitgangspuntennotitie Vitaal Opsterland 2 (2012)
Scenario-notitie Vitaal Opsterland 2 (2012)
Einddocument Vitaal Opsterland 2 (2013)
Herwaardering nog niet in exploitatie genomen grond (2012)
Regionale woningbouwafspraken Zuidoost Fryslân 2016-2026
Nota grondbeleid (2018-2021)
Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving 2020-2024
OWO-gemeenten.

Thema Ruimtelijke ordening

Thema Ruimtelijke ordening
De ruimte zodanig inrichten of herinrichten ter bevordering van een aantrekkelijke en vitale leefomgeving met inachtneming van wet- en regelgeving.

De nieuwe Omgevingswet, die per 2023 fasegewijs zal worden ingevoerd, vraagt anders denken en handelen. Wij zien hierbij goede mogelijkheden in het "gekanteld" werken.

Doelstellingen

Wij kennen functies toe aan de gronden in Opsterland op zodanige wijze dat ze het meest ten opzichte van elkaar tot hun recht kunnen komen.

De nieuwe Omgevingswet, die per 2023 fasegewijs zal worden ingevoerd, vraagt anders denken en handelen. Wij zien hierbij goede mogelijkheden in het "gekanteld" werken.
Onze planologische producten (bestemmingsplannen) zijn actueel. Waar nodig is achterstallig onderhoud uitgevoerd bij ons ruimtelijk instrumentarium. Daardoor kan de overgang naar de Omgevingswet goed worden gerealiseerd. De bestemmingsplannen voor het buitengebied, de kommen en de bedrijventerreinen en de nog van kracht zijnde beheerverordeningen zijn (afzonderlijk) te raadplegen op www.ruimtelijkeplannen.nl (landelijke website). Om gewenste ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren moet ruimte aan marktpartijen worden geboden. Het wettelijk instrumentarium biedt daarvoor voldoende mogelijkheden.

Maatregelen

Borgen erfgoed 2020-2022

Wat wilden we bereiken

Als bouwsteen voor de Omgevingsvisie herijken we ons erfgoedbeleid.

Wat hebben we er voor gedaan

In de medio 2022 vast te stellen Omgevingsvisie Opsterland is “Identiteit & Erfgoed” een van de leidende thema’s (hoofdstukken). Ambtelijk worden daarvoor de analyses en vraagstukken voorbereid. Cultuurhistorie, archeologie en landschap zijn daarbij sleutelbegrippen. Ook is een onderzoek gestart naar nut, noodzaak en haalbaarheid van het opstellen van een lijst van gemeentelijke monumenten.

Invoering omgevingswet

Wat wilden we bereiken

Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking. Met deze wet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Het uitgangspunt bij de Omgevingswet is ‘decentraal wat kan, centraal wat moet’.

Bij onze planologische producten, zoals Omgevingsvisie en Omgevingsplan, krijgen we meer ruimte voor eigen afwegingen en maatwerk. De voorbereiding op de nieuwe wetgeving betekent een bijzondere veranderopgave. Niet alleen op inhoud maar ook voor werkwijzen van personeel en inzet van middelen. De OWO-gemeenten werken hierin volgens een gezamenlijke aanpak. Uitgangspunt is ‘samenwerken waar dat kan’.

De fysieke leefomgeving wordt met de nieuwe wet breed en samenhangend benaderd. Een sterk en steeds sneller veranderende wereld met andere opgaven in de fysieke leefomgeving dan voorheen vraagt om meer ruimte voor initiatieven. Thema’s als duurzaamheid, gezondheid en veiligheid komen samen in nieuwe instrumenten als de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en programma’s.

Wat hebben we er voor gedaan

Omgevingswet
De implementatie van de Omgevingswet is in OWO-verband opgepakt. In februari 2022 heeft de minister aangekondigd dat de invoering Omgevingswet (opnieuw) is verschoven.

De taakstelling daarbij is enerzijds de realisatie van een digitaal toegankelijk systeem van vergunningverlening en regels voor de burgers. Dat wordt het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) genoemd. Daarnaast is een belangrijke doelstelling om de ruimtelijke ontwikkelingen meer integraal te

maken. Door de scope van het beleid te verbreden en door belanghebbenden en partners hierbij te betrekken.

Procesgroep gemeenteraad
Voor de procesgroep zijn in 2021 een negental bijeenkomsten georganiseerd. Raadsleden zijn geïnformeerd en hebben kunnen meepraten en meedenken over de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan, het bindend adviesrecht, delegatie en participatie. Op 31 mei 2021 heeft er een OWO-brede gemeenteraadsvergadering plaatsgevonden o.l.v. een medewerker VNG. Het thema was “OWO-samenwerking Omgevingswet, klaar voor de toekomst”.

Wat hebben we gedaan?
Aanschaf nieuwe ICT-systemen
Het afgelopen jaar is in OWO-verband onder andere een nieuw VTH-zaaksysteem geïmplementeerd. Dit bevindt zich nog in de testfase en er wordt geoefend met het DSO. Naast een nieuw VTH-zaaksysteem is de plansoftware aangepast aan de Omgevingswet.

Afspraken ketenpartners
Met onze ketenpartners (Provincie, Wetterskip Fryslan, FUMO, GGD, Rijkswaterstaat en Veiligheidsregio) hebben we duidelijke afspraken kunnen maken om na invoering van de wet het vergunningenproces binnen de wettelijke termijn van 8 weken te kunnen afhandelen

De organisatie voorbereiden op Omgevingswet
Door de medewerkers zijn diverse trainingen gevolgd. Waar mogelijk fysiek, maar vaak ook digitaal in de vorm van webinars.

In april 2021 zijn we in OWO-verband gestart met de Pilot Omgevingsplan Appelscha. In gezamenlijkheid maken we een omgevingsplan voor het centrumgebied van Appelscha om met elkaar te kunnen oefenen. Na vaststelling van dit plan zal aan de OWO-gemeenten een handboek met alle bevindingen worden opgeleverd.

Raadsbesluiten
Voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet moet de gemeenteraad een 7-tal raadsbesluiten nemen. In dat kader heeft op 13 december de gemeenteraad de besluiten over het bindend adviesrecht, participatierecht, delegatie en de verordening nadeelcompensatie vastgesteld.

Opstellen ruimtelijk kwaliteitsbeleid 2022

Wat wilden we bereiken

In samenhang met het opstellen van erfgoedbeleid is het van belang cultuurhistorische waarden van de fysieke omgeving te beschermen in het gemeentelijk welstandsbeleid. Op basis van de Omgevingswet actualiseren we het gemeentelijk welstandsbeleid.

Wat hebben we er voor gedaan

In VFG-verband bereiden we de herziening van het adviesstelsel Omgevingskwaliteit voor. Op 9 september is tijdens de informatiesessie voor de raad geïnventariseerd welke aandachtspunten en specifiek Opsterlandse elementen van belang zijn in het uitwerken van de herziening. Als vervolg hierop zal in het eerste kwartaal van 2022 een voorstel aan de raad worden aangeboden.

Wij bevorderen natuurinclusieve landbouw

Wat wilden we bereiken

De provincie streeft naar duurzame, natuur inclusieve landbouw in 2025. Wij sluiten ons hierbij aan en ondersteunen daarvoor de provinciale landbouwdeals.

Wat hebben we er voor gedaan

Bij het jaarlijkse overleg tussen gemeente en landbouw (Kritecommissie) is dit een vast agendapunt.

Er is een aantal provinciale samenwerkingsprojecten die ook in Opsterland plaatsvinden. Wij ondersteunen ze actief. Het gaat om:

- Gebiedsontwikkeling Beekdal Koningsdiep;
- Pilot Aldeboarn de Deelen;
- Dulf / de Mersken.

In het Veenweideprogramma dragen we – samen met andere gemeenten – bij aan professionele inbreng en advisering.

In de werkgroep P10-landbouw werken we aan een document dat voor verschillende gemeenten behulpzaam kan zijn bij dit thema.

Wij stellen een omgevingsvisie op in 2021

Wat wilden we bereiken

De Omgevingsvisie Opsterland is in 2015 vastgesteld. In 2021 werken we de nieuwe Omgevingsvisie uit (actualisatie volgens vereisten Omgevingswet).

Wat hebben we er voor gedaan

We hebben bouwstenen verzameld op basis van bestaande beleidsstukken en actuele informatie. We hebben gebruik gemaakt van een matrix die is samengesteld in Fryslab, de Friese samenwerking voor de Omgevingswet. Daarin zijn thema's en opgaven opgenomen, zoals duurzaam ruimtegebruik en omgevingskwaliteit, energietransitie, identiteit en erfgoed, landbouw, biodiversiteit en natuur, leefbare en vitale dorpen.
Over de actualisatie van de Omgevingsvisie hebben we in het kader van de invoering van de Omgevingswet negen keer overleg gehad met de procesgroep van de gemeenteraad.
Onder meer door de coronapandemie is het voorbereidende werk vertraagd. De conceptvisie is naar verwachting in april 2022 beschikbaar. Formele inspraak zal dan naar verwachting in juni 2022 starten.

Thema Wonen

Thema Wonen

Wij hebben een toekomstgericht woonklimaat, dat aansluit op demografische ontwikkelingen.

Doelstellingen

Wij hebben een toekomstgericht woonklimaat

Maatregelen

Wij faciliteren goed onderbouwde woonplannen in de dorpen

Wat wilden we bereiken

Bij het faciliteren van goed onderbouwde woonplannen kan het gaan om plannen voor nieuwbouwwoningen, maar ook om plannen voor de kwaliteitsverbetering van bestaande woningen (herstructurering).

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 is een start gemaakt met de actualisatie van de woonvisie 2017-2021. In het eerste kwartaal is een rapportage opgesteld over de woonvisie 2017-2021. Daarna zijn er in de loop van het jaar verschillende bijeenkomsten met stakeholders geweest om input te verzamelen voor de actualisatie van de woonvisie. De geactualiseerde woonvisie zal in 2022 ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad.

De in 2020 gestarte gesprekken met de provincie over nieuwe regionale woningbouwafspraken voor de periode 2020-2030 hebben in 2021 een vervolg gekregen. De nieuwe woningbouwafspraken zullen in 2022 hun beslag krijgen. Vooruitlopend op de definitieve afspraken is in 2021 een shortlist met woningbouwplannen door de provincie geaccordeerd.

In 2021 hebben wij woningbouwinitiatieven van ontwikkelaars en dorpen ondersteund en gefaciliteerd. Het betreft de volgende dorpen: Bakkeveen, Beetsterzwaag, Frieschepalen, Gorredijk, Hemrik, Langezwaag, Nij Beets, Terwispel, Ureterp en Wijnjewoude. We hebben bouwkavels verkocht in Gorredijk, Ureterp en Frieschepalen. Voor de ontwikkeling van de uitbreidingslocatie Loevestein 4 oost Gorredijk is een (koop)overeenkomst gesloten met een lokale projectontwikkelaar. Hier worden ongeveer 50 woningen gerealiseerd. In het voortraject voor de RO-procedure Aylvalân (Bakkeveen) is gebleken dat planontwikkeling hier leidt tot overschrijding van de Stikstofnormen. Hierop is opdracht gegeven tot aanvullend onderzoek, gericht op een maatwerkoplossing die planontwikkeling toch mogelijk moet maken.

Eind 2021 zijn met de woningcorporaties Elkien en WoonFriesland en de huurdersorganisatie De Bewonersraad prestatieafspraken gemaakt voor het jaar 2022.

Wij ondersteunen initiatieven van ontwikkelaars en dorpen op basis van de werkelijke woonbehoefte van de dorpen en we onderzoeken de daadwerkelijke realisatie

Wat wilden we bereiken

Voor woningbouw vormt de daadwerkelijke woningbehoefte de basis. Indien een actuele vraag vanuit een dorp realistisch is wordt al dan niet in samenspraak met marktpartijen bekeken op welke wijze hieraan invulling kan worden gegeven.

Wat hebben we er voor gedaan

In 2021 heeft overleg plaatsgevonden met een groot aantal initiatiefnemers en dorpen op welke wijze invulling zou kunnen worden gegeven aan woningbouwplannen. Het gaat om:

- Bakkeveen: Aylvalân;
- Beetsterzwaag: It WagenaarHuys, locatie De Trime (Koningshof);
- Gorredijk: De Vrieslocatie, Tiny Houses, Loevestein 4 West, De Miente;
- Langezwaag: uitbreidingslocatie Langezwaag Noord;
- Nij Beets: Koopmanslocatie, Windlocatie;
- Terwispel: locatie Kolderveen;
- Ureterp: Hege Kamp, Fûgelliet/Wilster;
- Wijnjewoude en Hemrik

Verbonden partijen
Taken op het gebied van welstandsadvisering worden uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling Hûs en Hiem.

Thema Grondexploitatie - niet bedrijventerreinen

Thema Grondexploitatie - niet bedrijventerreinen
De doelstelling van het grondbeleid is om op verantwoorde wijze het grondgebruik te beheren en op actieve of passieve (faciliterende) wijze gebruik te maken van grond voor ruimtelijke ontwikkelingen zoals het realiseren van woningbouw en het aanleggen van bedrijventerreinen. Dit gebeurt binnen de daarvoor

gestelde termijnen, tegen maatschappelijk aanvaardbare offers en passend binnen de door de raad geformuleerde doelstellingen op het gebied van ruimtelijk en maatschappelijk beleid.

Doelstellingen

Wij voeren een passend (actief – passief) grondbeleid.

Jaarlijks stelt het college van B&W in de paragraaf grondbeleid van de begroting vast of er een actief of passief grondbeleid zal worden gevoerd. Een belangrijke afweging bij deze keuze is de hoogte van het financiële risico voor de gemeente bij ruimtelijke ontwikkelingen. Per locatie wordt een financiële verkenning gemaakt en de financiële risico's worden benoemd. Evenals in voorgaande jaren zal in 2021 een terughoudend en voorzichtig actief grondbeleid worden gevoerd voor ruimtelijke ontwikkelingen op gemeentelijke grond. Bij ontwikkelingen op particuliere gronden zal de gemeente faciliterend en ondersteunend optreden.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Gemiddelde WOZ-waarde	per € 1.000	212	224	241	261	230	250	271	290
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	6	8	10	*	9	9	9	*
Demografische druk 20-64 jaar	%	79%	79%	79%	79%	70%	70%	70%	70%
Gemeentelijke woonlasten eenpersoons huishouden	In euro's	599	610	622	650	651	665	700	733
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons huishouden	In euro's	706	712	722	754	721	735	773	810

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 8 maart 2022

Wat heeft het gekost? ->Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	4.784	3.227	3.412	3.316	-96
Baten	5.792	3.178	3.301	4.068	767
Saldo voor bestemming	**1.008**	**-49**	**-110**	**752**	**863**
Mutaties reserves					
Lasten	5	-	-	393	393
Baten	200	58	166	166	-
Saldo na bestemming	**1.202**	**9**	**56**	**525**	**470**

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2021	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Saldo per taakveld			
8.1 Ruimtelijke ordening	-510	-235	275
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.138	1.316	178
8.3 Wonen en bouwen	-738	-329	410
Saldo voor bestemming	**-110**	**752**	**863**
Stortingen reserves			
Komplannen	-	-207	-207
Invoering omgevingswet	-	-186	-186
Totaal stortingen reserves	**-**	**-393**	**-393**
Onttrekkingen reserves			
Komplannen	141	141	-
Onttrekking AR Woonplannen	25	25	-
Invoering omgevingswet	-	-	-
Totaal onttrekkingen reserves	**166**	**166**	**-**
Saldo na bestemming	**56**	**525**	**470**

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming op dit programma is € 470.000

Dit saldo kan als volgt worden gespecificeerd:

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening geeft in 2021 een voordeel van € 275.000 ten opzichte van de raming.

Bij de perspectiefbrief 2021 is een aanvraag gedaan voor extra capaciteit voor ruimtelijke ordening, erfgoed en welstand €141.000 ten laste van de reserve komplannen. Door krapte op de arbeidsmarkt was het juiste personeel hiervoor niet te vinden en hebben deze uitgaven niet plaatsgevonden. Door ook de overig lagere uitgaven voor komplannen is in totaal €207.000 toegevoegd aan de reserve komplannen.

Bij de perspectiefbrief 2021 is € 50.000 incidenteel beschikbaar gesteld voor de Kerkenvisie. Van dit bedrag is €20.000 besteed aan de ontwikkeling hiervan. Dit geeft een voordeel van €30.000 in dit taakveld. In 2022 wordt de Kerkenvisie afgerond. Voor het resterende bedrag van €30.000 wordt een resultaatsbestemming aangevraagd.

Bij de begroting 2021 is voor Geweldig Gorredijk voor 2021 € 38.000 beschikbaar gesteld voor proceskosten. Als gevolg van corona heeft de voorgenomen dorpsdialoog vertraging opgelopen waardoor geen kosten zijn gemaakt. Dit geeft een voordeel in dit taakveld. Voor het resterende budget van €38.000 wordt een resultaatsbestemming aangevraagd.

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) geeft een voordeel van €178.000.

In de paragraaf Grondbeleid wordt dit taakveld toegelicht.

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen geeft een voordeel van €410.000.

Voor de invoering van de Omgevingswet is in 2021 niet het gehele budget uitgegeven, dit geeft een voordeel van €186.000. Dit voordeel is gestort in de egalisatiereserve Omgevingswet.

De vraag naar omgevingsvergunningen was hoger dan begroot, vooral de omgevingsvergunningen voor bouwen. Dit geeft een voordeel van € 189.000 in dit taakveld. De kosten voor de welstandsadvisering bedroegen €20.000 meer dan begroot. Dit geeft een nadeel.

De ontwikkelagenda leefbaarheid is nog niet afgerond dit geeft een lager uitgave van €28.000. In 2022 wordt dit traject afgerond. Hiervoor wordt een resultaatsbestemming van €28.000 aangevraagd.

De overige verschillen in dit taakveld bedragen € 27.000 voordelig.

De mutatie in de reserves wordt toegelicht in taakveld 8.1 en 8.3.

Paragrafen

Lokale heffingen

Lokale heffingen

Beleid

De diverse verordeningen belastingen en heffingen zijn in december 2020 vastgesteld. In de begroting is uitgegaan van het nieuwe niveau van de tarieven. Waar dat mogelijk is en wettelijk is toegestaan zijn de tarieven van 2021 verhoogd met de prijs bruto binnenlands product, een indexatie van 1,6%. De uitzondering hierop vormen de tarieven voor afval en riolering. Deze tarieven zijn gebaseerd op het uitgangspunt van het hanteren van een volledige kostendekkendheid.

Kaderstellende documenten
De jaarlijks vastgestelde verordeningen belastingen en heffingen.

Leges publiekszaken

De leges publiekszaken inkomsten zijn € 79.000 hoger dan begroot. De vraag naar reisdocumenten en rijbewijzen varieert jaarlijks.

Onroerendezaakbelasting

De werkelijke opbrengst van de OZB was € 37.000 lager dan de begrote opbrengst. De tarieven worden bepaald door de begrote opbrengst af te zetten tegen de WOZ-waarde. De WOZ-waardes kunnen gedurende het jaar nog wijzigen. Ook hebben bezwaarschriften invloed op de definitieve WOZ-waardes waarop de uiteindelijke aanslagen gebaseerd zijn.

Precariorechten

De opbrengst precariorechten liggen in lijn met jaarrekening 2020 en zijn € 427.000 hoger dan begroot. Dit is ontstaat door uitbreiding van het aantal meters kabel (de grondslag) tussen 2019 en 2020. Deze uitbreiding is per abuis niet meegenomen bij het bepalen van de opbrengst precariorechten voor de begroting 2021. 2021 was het laatste jaar dat precariorechten geheven worden.

Algemeen plaatselijke verordening (APV)

De opbrengst van de APV is € 19.000 lager uitgevallen dan geraamd. De opbrengsten zijn afhankelijk van de vraag. Omdat door de Coronacrisis veel evenementen niet zijn doorgegaan zijn de APV-leges opbrengsten lager uitgevallen dan begroot en gelijk aan de opbrengsten 2020.

Begrafenisrechten

De baten zijn in lijn met begroting en het resultaat over 2020.

Toeristenbelasting

De inkomsten van de Toeristenbelasting zijn in lijn met de begroting (programma 3). Het verschil is toegevoegd aan de reserve Recreatie en Toerisme.

Afvalstoffenheffing

De opbrengst van de afvalstoffenheffing laat een positief verschil ten opzichte van de begroting en is in lijn met jaarrekening 2020. Omdat de kosten ook zijn meegestegen is de kostendekkendheid nagenoeg gelijk gebleven.

Rioolheffing

De baten rioolheffing zijn € 74.000 hoger uitgevallen dan begroot en € 30.000 hoger dan de baten in de jaarrekening 2020. De lasten zijn echter ook meegestegen waardoor de kostendekkendheid de 100% niet heeft overschreden.

Leges omgevingsvergunning

De ontvangen leges van de omgevingsvergunning zijn € 185.000 hoger uitgevallen dan geraamd en € 106.000 hoger dan jaarrekening 2020. Mogelijke oorzaken zijn dat door Corona en de aanhoudende krapte op de woningmarkt meer verbouwingen hebben plaatsgevonden.

x € 1.000

Programma	Lokale belastingen en heffingen	Jaarrekening 2020	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Jaarrekening 2021
0	Leges publiekszaken	281	264	343
0	Onroerendezaakbelasting	4.532	4.626	4.589
0	Precariorechten	2.315	1.900	2.327
1	Algemeen plaatselijke verordening	8	25	6
3	Toeristenbelasting	208	178	180
7	Begrafenisrechten	157	150	164
7	Afvalstoffenheffing (excl. kwijtscheldingen)	3.265	3.073	3.228
7	Rioolheffing (excl. kwijtscheldingen)	2.854	2.810	2.884
8	Leges omgevingsvergunning	755	676	861
	Totaal	**14.375**	**13.702**	**14.582**

Kostendekkendheid

Soort	Dekkingspercentage begroot 2021	Dekkingspercentage realisatie 2021
Afval	100%	99%
Riolering	100%	100%
Omgevingsvergunningen	76%	95%

Afval en Riolering

De mate van kostendekkendheid van afval en riolering is uitgekomen conform de begroting. De baten per onderdeel zijn wel hoger dan begroot maar dat zijn de lasten ook.

Omgevingsvergunningen

Tariefstelling

De tariefstelling ten aanzien van de diverse omgevingsvergunningen is niet van een dergelijke omvang dat volledige kostendekkendheid kan worden bewerkstelligd. Een volledige kostendekkendheid kan niet worden gerealiseerd omdat dan de tarieven voor bepaalde vergunningen (zoals evenementenvergunningen) zodanig zouden moeten stijgen dat de hoogte van de leges niet meer in verhouding staat tot de activiteit.

Berekening kostendekkendheid

Na vaststelling van de begroting 2021 is gekeken naar de wijze van berekenen van de kostendekkendheid van de omgevingsvergunningen. Met name de directe personeels- en overheadskosten worden toegerekend aan het taakveld. Voor begroting 2022 is een nieuwe berekeningswijze opgesteld die een reëler beeld geeft van de kostendekkendheid. Voor een betere vergelijking met de realisatie 2021 is op de begroting 2021 ook de nieuwe berekeningswijze toegepast.

Het dekkingspercentage van de omgevingsvergunningen was 95% (begroot was 76%).

De inkomsten voor de omgevingsvergunningen bouwen waren in 2021 € 185.000 hoger dan begroot door een stijging in het aantal aanvragen. De kosten konden nagenoeg gelijk gebleven tussen begroot en realisatie. Hierdoor is de kostendekkendheid hoger uitgevallen dan begroot.

Omgevingsvergunningen	Begroting 2021	Begroting 2021 Nieuwe berekening	Realisatie 2021
Directe kosten			
Totaal van de gemeentelijke lasten	1.063.000	698.000	718.000
Totaal van de gemeentelijke baten; niet zijnde heffingen			
Netto directe kosten taakveld	1.063.000	698.000	718.000
Indirecte kosten			
Btw			
Overhead en rente	561.000	187.000	187.000
Netto indirecte kosten taakveld	561.000	187.000	187.000
Totale lasten	**1.624.000**	**885.000**	**905.000**
Totale heffingen			
Heffingen	676.000	676.000	861.000
Totale heffingen	**676.000**	**676.000**	**861.000**
Dekkingspercentage	**42%**	**76%**	**95%**

Lokale lastendruk

De “Atlas van de lokale lasten 2021” (COELO) geeft voor onze gemeente het volgende rangnummer (nummer 1 heeft de laagste woonlasten, nummer 370 de hoogste):

- Woonlasten meerpersoonshuishouden eigenaar-bewoner rangnummer 82 (2020 nr. 76)

Kwijtscheldingsbeleid

Voor de onroerendezaakbelastingen en de heffingen voor riool- en afvalstoffenheffing, zoals die elk jaar gecombineerd worden opgelegd, kan kwijtschelding worden verkregen. Bij kwijtschelding vinden een vermogenstoets en een inkomenstoets plaats. De gemeente moet hiervoor een norm vaststellen. Deze norm wordt gerelateerd aan de bijstandsnorm. In onze gemeente is de kwijtscheldingsnorm gelijk aan de bijstandsnorm (100%).

Het aantal huishoudens waar kwijtscheldingen aan verleend zijn in 2021 was 545 (in 2020 was dit 560).

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren die betrekking hebben op woonlasten en gemiddelde WOZ-waarde zijn opgenomen in programma 8.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie Een juist oordeel over de toereikendheid van de weerstandscapaciteit kan alleen maar worden gegeven als er een juist en volledig beeld bestaat van de risico's, de kans hierop en de eventuele financiële gevolgen. Daartoe wordt jaarlijks een risicoprofiel opgesteld.

Kaderstellende documenten

Beleidskader reserves en voorzieningen.
Beleidskader vaststelling bedrag post onvoorzien.

Risicobeheersing

In onderstaande tabel benoemen we de risico's en schatten daarbij de factoren "kans" (dat het risico zich voordoet) en "invloed" (de impact als het risico zich voordoet) in. De genoemde maximale financiële gevolgen zijn relatief. Een risico met een groot maximaal financieel gevolg kan op basis van de "kans" en "invloed" een relatief beperkte invloed op het aan te houden minimale weerstandscapaciteit hebben. Omgekeerd kan een klein maximaal financieel gevolg een grote invloed hebben.

Een aantal risico's zijn op het moment van schrijven niet financieel te kwantificeren. Hieronder vallen de financiële effecten van de oorlog in de Oekraïne op de directe bedrijfsvoering (energielasten) en de uitvoeringstaken (opvang, onderwijs en huisvesting van vluchtelingen).

De grootste risico's, op basis van de invloed op de weerstandscapaciteit, zijn:

De belangrijkste risico's met de geschatte "kans" en de "invloed" (x €)				
Risico	**Kans**	**Max fin. effect**	**Invloed**	**Totaal risico**
Uitkering gemeentefonds fluctueert	50%	1.000.000	14%	500.000
Onzekerheid omvang bijdrage kosten jeugdzorg	45%	1.100.000	14%	495.000
Invoering omgevingswet	60%	750.000	13%	450.000
Financiële consequenties invoering BENG (Bijna Energie Neutrale Gebouwen)	40%	1.000.000	12%	400.000
Borgstellingen	1%	39.510.000	11%	395.100
Herijking algemene uitkering gemeentefonds *	40%	900.000	10%	360.000
Mogelijke WW verplichtingen personeel	25%	1.000.000	7%	250.000
Financiële tegenvallers projecten	10%	2.000.000	6%	200.000
Mogelijke financiële consequenties die voortkomen uit de Coronacrisis	25%	750.000	5%	187.500
Tegenvallende resultaten grondexploitaties	15%	1.000.000	4%	150.000
Resultaat invoering woonplaatsbeginsel Jeugdzorg	10%	650.000	2%	65.000
Totaal		**49.660.000**	**100%**	**3.452.600**

* De herijking gemeentefonds is een risico dat betrekking heeft op 2023 en daarna.

Weerstandsvermogen

Beheersing van de hiervoor genoemde risico's

Financiële consequenties die voortvloeien uit het actueel worden van bovengenoemde risico's worden opgenomen in de jaarstukken (verantwoording) en komen via het resultaat ten laste van de algemene reserve. Zoals hierna aangegeven is het niveau van de algemene reserve voldoende.

Bepalen weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is berekend op € 3,5 miljoen. De weerstandscapaciteit is € 19,6

miljoen. Dit betekent dat wij in staat zijn om met de huidige weerstandscapaciteit ook grotere risico's het hoofd te bieden. Naast de incidentele weerstandscapaciteit is er ook een structurele weerstandscapaciteit in de begroting opgenomen namelijk de post onvoorzien (€ 37.500). In onderstaande tabellen wordt de (incidentele) weerstandscapaciteit en het verloop van de algemene reserve weergegeven.

Het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's
Jaarlijks worden de risico's geïnventariseerd. Daarnaast berekenen we het beschikbare weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen moet minimaal de berekende risico's kunnen dekken.

x € 1.000

Incidenteel weerstandsvermogen	2020	2021
Algemene reserve ultimo:		
Algemene reserve deel buffer	7.500	7.500
Algemene reserve vrije deel	11.711	12.087
Totaal algemene reserve	**19.211**	**19.587**

Kengetallen

Met ingang van 2016 zijn een vijftal financiële kengetallen verplicht gesteld. Dit onder andere om de financiële positie van de gemeente voor de raad inzichtelijker en beter vergelijkbaar te maken. Het gaat om de netto schuldquote, de solvabiliteitsratio en indicatoren met betrekking tot de grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.
Kengetallen hebben een signalerende functie, geven inzicht in de financiële positie en over de weerbaarheid en wendbaarheid van een gemeente. Zoals opgenomen in de nota Financieel beleid vanaf 2017 (zie ook hiervoor onder 'beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's') sluiten we aan voor de verplichte kengetallen bij de signaleringswaarden uit de stresstest voor gemeenten. Ons streven is minimaal te voldoen aan categorie B. Over het algemeen kan worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Als de uitkomst van één van de kengetallen uit de pas schiet, wil dat niet zeggen dat we financieel niet (langer) gezond zijn. Het is een mogelijke indicatie dat er (aanvullende) beheersmaatregelen moeten worden getroffen of herijkt.

Kengetallen	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Netto schuldquote	28,7%	35,0%	19,8%
Netto schuldquote excl. verstrekte leningen	28,7%	35,0%	19,8%
Solvabiliteit	26,1%	34,4%	30,7%
Structurele exploitatieruimte	-1,7%	-1,5%	10,5%
Grondexploitatie	3,1%	2,6%	2,1%
Belastingcapaciteit	93,4%	96,7%	93,1%

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor het beheer van de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen. Deze openbare ruimte bevat voorzieningen die we kapitaalgoederen noemen. Dit zijn wegen, wegbebakening, straatmeubilair, riolering, civiele kunstwerken (bruggen e.d.), openbaar groen, openbare verlichting en gebouwen. Het onderhoud hiervan is van belang voor de leefbaarheid en veiligheid in onze gemeente. Daarnaast is goed onderhoud van belang om kapitaalverlies te voorkomen.

In het Beeldkwaliteitsplan beheer openbare ruimte 2021-2025 (hierna: BKP) zijn de kwaliteitsniveaus van de arealen (te onderhouden kapitaalgoederen) openbaar groen, verhardingen en kunstwerken vastgelegd door de gemeenteraad (5 juli 2021). Het onderhoud van deze arealen is daarbij gedifferentieerd naar gebruik. Netjes waar het moet, sober waar het kan. De ambitieniveaus voor de riolering zijn vastgelegd in het Gemeentelijk Watertakenprogramma 2020 - 2025 (GWP).

Kaderstellende documenten

Beeldkwaliteitsplan beheer openbare ruimte 2021-2025 (BKP)
Beheerplan onderhoud sportvelden (2008)
Beleidsnota Licht in de Duisternis (2009)
Gemeentelijk Watertakenprogramma 2020 - 2025 (GWP)
Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan 2010 Bereikbaar zijn en blijven (GVVP)
Evaluatie Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan 2010
Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland 2014

Areaal

In 2021 zijn de kapitaalgoederen voor wat betreft beeldkwaliteit onderhouden in overeenstemming met het nieuwe vastgestelde Beeldkwaliteitsplan beheer openbare ruimte 2021-2025.

Wegen en verhardingen

Kerncijfers

De gemeente heeft ongeveer 2,7 miljoen m2 verharding in beheer. Deze bestaat voor 58% uit asfalt, 40% elementenverharding (klinkers, tegels e.a.) en 2% beton. De totale verharding vertegenwoordigt een geschatte waarde van ongeveer € 175 mln.

Het gewenste kwaliteitsniveau van de verhardingen is vastgelegd in het *beeldkwaliteitsplan beheer openbare ruimte 2021-2025*.

In onderstaande tabel is het gemeentelijke areaal van verhardingen en openbare verlichting weergegeven met daarbij de vastgestelde kwaliteitsambitie.

Verharding en openbare verlichting	Hoeveelheid	Structuurelement						
		Bedrijventerrein	Begraafplaats	Buitengebied	Centrum	Groengebied	Hoofdstructuur	Woongebied
Rijbanen	204 ha	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Parkeerstroken / overig	17 ha	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Fietspaden	26 ha	Basis	*N.v.t.*	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Voetpaden	34 ha	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Openbare verlichting	4.121 stuks	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis

Vastgelegde kwaliteitsambitie (CROW) in overeenstemming met het Beeldkwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte 2021-2025

Areaal

In 2021 is inzichtelijk gemaakt wat de gevolgen zijn van de lange droge periodes op de verhardingen in het westelijke deel van de gemeente. Met het vaststellen van het nieuwe Beeldkwaliteitsplan 2021 - 2025 zijn er structureel middelen beschikbaar gesteld om de ontstane schades aan te pakken. Naar aanleiding daarvan is een prioritering opgesteld welke schades als eerste worden aangepakt.

Riolering

Kerncijfers

In de gemeente ligt meer dan 350 kilometer riolering onder de grond. Hiervan is 214 kilometer vrijverval en 137 km mechanische riolering. Daarnaast zorgen 558 gemalen, 112 IBA's (reinigingsstations op perceelniveau) en 5 bergbezinkvoorzieningen voor de verwerking van afval- en hemelwater. De totale installatie vertegenwoordigt een geschatte waarde van ongeveer € 146 mln.

In de tabel hieronder is een overzicht weergegeven van het volledige areaal.

Riolering	Hoeveelheid
Vrijvervalriolering	215.003 m1
Putten	4.582 stuks
Straatkolken	10.796 stuks
Bergbezinkvoorzieningen	5 stuks
Overstorten	34 stuks
Drukriolering / persleiding	137.082 m1
Minigemalen	522 stuks
Opvoer- / tussengemalen	28 stuks
Gemalen overig	8 stuks
IBA-systeem (individuele behandeling afvalwater)*	112 stuks

** 21 IBA's zijn in beheer bij het Wetterskip Fryslan*

Areaal

Het areaal is onderhouden zoals vastgesteld in het Watertakenprogramma 2020-2025. In 2021 is circa 20km riool geïnspecteerd. Bij alle gemalen is telemetrie vervangen of geplaatst om de aansturing te optimaliseren.

Areaal		Structuurelement			
		Centrum	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
Afvalwater	Inzameling	Hoog > Basis	Hoog > Basis	Hoog > Basis	Basis
	Transport	Basis > Hoog	Basis > Hoog	Basis > Hoog	Basis > Hoog
Hemelwater	Inzameling (overtollig)	Basis > Hoog	Basis > Hoog	Basis > Hoog	Basis
	Verwerking (in riolering)	Basis	Basis	Basis	Basis
	Verwerking (in openbare ruimte)	Basis	Basis	Basis	Basis
Grondwater	Inzameling	Basis	Basis	Basis	Basis
	Verwerking	Basis	Basis	Basis	Basis

Vastgelegde kwaliteitsambitie (CROW) in overeenstemming met het Watertakenprogramma 2020-2025

Toekomst

De voorziening geeft voldoende dekking voor de uitvoering van de gestelde ambities. Bij de te nemen onderhoudsmaatregelen wordt rekening gehouden met de klimaatsverandering. Gestreefd wordt naar het voorkomen of beperken van wateroverlast en hittestress.

Vaarwegen en civiele kunstwerken (water)

Kerncijfers en kwaliteitsambitie

In de gemeente liggen twee grote vaarroutes. De civiele kunstwerken die hierbij horen zijn deels in beheer en eigendom van de gemeente. Daarbuiten zijn diverse (kleinere) civiele kunstwerken. Van drie tunnels, die in eigendom zijn van de Provincie Fryslân of Rijkswaterstaat, heeft de gemeente het dagelijks beheer. Het totale areaal vertegenwoordigt een vervangingswaarde van ongeveer € 55 mln.

In onderstaande tabel is het gemeentelijke areaal voor de civiele kunstwerken weergegeven met daarbij de vastgestelde kwaliteitsambitie.

Civiele kunstwerken	Hoeveelheid	Structuurelement						
		Bedrijventerrein	Begraafplaats	Buitengebied	Centrum	Groengebied	Hoofdstructuur	Woongebied
Bruggen (vast)	31 stuks	Basis	*N.v.t.*	Basis	Basis	*N.v.t.*	Basis	Basis
Bruggen (hout)	85 stuks	*N.v.t.*	*N.v.t.*	Basis	*N.v.t.*	Basis	Basis	Basis
Bruggen (beweegbaar)	17 stuks	*N.v.t.*	*N.v.t.*	Basis	Basis	*N.v.t.*	Basis	Basis
Vaarrecreatieve voorzieningen	33 stuks	Basis	*N.v.t.*	Basis	*N.v.t.*	*N.v.t.*	*N.v.t.*	Basis
Waterwerken	7 stuks	*N.v.t.*	*N.v.t.*	Basis	Basis	*N.v.t.*	*N.v.t.*	*N.v.t.*
Tunnels*	7 stuks	*N.v.t.*	*N.v.t.*	Basis	*N.v.t.*	*N.v.t.*	*N.v.t.*	*N.v.t.*
Kademuren	6838 m1	Basis	*N.v.t.*	Basis	Basis	*N.v.t.*	*N.v.t.*	Basis
Beschoeiingen	5791 m1	*N.v.t.*	*N.v.t.*	Basis	*N.v.t.*	Basis	*N.v.t.*	Basis

**Van drie tunnels heeft de gemeente het dagelijks beheer. Het eigendom ligt bij de Provincie Fryslân of Rijkswaterstaat*

Vastgelegde kwaliteitsambitie (CROW) in overeenstemming met het Beeldkwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte 2021-2025

Areaal

In 2021 is het areaal onderhouden in overeenstemming met de kwaliteitsambities zoals vastgesteld in het nieuwe Beeldkwaliteitsplan 2021 - 2025.

Groen

Kerncijfers en kwaliteitsambitie

Opsterland is een groene gemeente met een diversiteit aan openbaar groen. De werkzaamheden aan het openbaar groen worden deels uitgevoerd door de eigen dienst en Caparis.

In onderstaande tabel is het gemeentelijke areaal voor groen weergegeven met daarbij de vastgestelde kwaliteitsambitie.

Openbaar groen	Hoeveelheid	Structuurelement						
		Bedrijventerrein	Begraafplaats	Buitengebied	Centrum	Groengebied	Hoofdstructuur	Woongebied
Bomen	51.337 stuks	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)
Natuurlijke beplanting	9.600 are	Laag (bio)	Basis (bio)	Laag (bio)	Basis (bio)	Laag (bio)	Laag (bio)	Basis (bio)
Cultuurlijke beplanting	702 are	Laag	Hoog	Laag	Basis	Basis	Basis	Basis
Hagen	106 are	Basis	Hoog	Laag	Basis	Laag	Basis	Basis
Gras	30.338 are	Laag (bio)	Hoog	Laag (bio)	Basis	Laag (bio)	Laag (bio)	Laag (bio)
Bermen		Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	*N.v.t.*	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)
Watergangen (waterlopen en sloten)	442 km	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)
Watervlakte (vijfers)	1.423 are	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)
Parkmeubilair	559 stuks	Basis	Hoog	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis

Op basis van de CROW-kwaliteitsnorm zoals vastgesteld in het Beeldkwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte 2021-2025

Areaal

In 2021 is het groene areaal onderhouden zoals is vastgesteld in de kwaliteitsambitie. Uit de schouw (steekproefgewijze inspectie) blijkt dat de gewenste kwaliteit is gehaald. In de structuurelementen 'Buitengebied' en 'Centrum' valt de gemiddelde kwaliteit iets hoger uit dan de ambitie.

Gebouwen

Kerncijfers en beheer

De gemeente heeft 54 gebouwen in beheer en eigendom. Het gemeentelijk vastgoed heeft een herbouwwaarde van ongeveer € 60 mln.

Het grootste deel (90%) van de gebouwen is onderhouden op basis van de kwaliteit ‘instandhouding’. Dit betekent dat aan de gebouwen werkzaamheden zijn verricht om het gebouw te behouden in de staat waarin het zich bevindt. Deze gebouwen voldoen wat betreft het onderhoud aan de gestelde bestekskwaliteit. De overige gebouwen (10%) zijn niet meer in gebruik of zullen binnenkort niet meer in gebruik zijn en worden verkocht of gesloopt. Aan deze gebouwen wordt het minimaal noodzakelijke onderhoud gepleegd.

Voor het planmatig onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is een voorziening beschikbaar. Er is jaarlijks een zodanige dotatie aan de voorziening dat deze toereikend is voor het gemiddelde van het planmatig onderhoud voor de komende 10 jaar.

In onderstaande tabel is het gemeentelijke areaal voor gebouwen weergegeven.

Gemeentelijk vastgoed	
Functieomschrijving	**Aantal**
Bedrijfsvoering	11
Maatschappelijk	15
Monumentaal	8
Voormalige scholen en leegstaande gebouwen	4
Dorpshuizen	7
Overig	9
Totaal	**54**

Areaal

In 2021 is het areaal uitgebreid met twee gebouwen.

Openbare verlichting

Kerncijfers

In Opsterland staan ongeveer 4.400 lantaarnpalen in de openbare ruimte waarvan ongeveer 90% in beheer en eigendom van de gemeente zijn. De overige palen zijn in beheer en eigendom van de Provincie Fryslân, Rijkswaterstaat, woningcorporaties en VvE's. De totale vervangingswaarde van de installatie bedraagt ongeveer € 6 mln.

Beheer

De beleidsuitgangspunten van de openbare verlichting staan vastgelegd in de notitie "Licht in de Duisternis" (2009). De masten worden onderhouden op CROW kwaliteitsniveau B (is overeenkomstig aan het 'basisniveau' zoals vastgelegd in het BKP).

Het begrote budget wordt gebruikt voor het onderhouden (in stand houden) van de huidige installatie. Voor vervanging wordt als dat nodig is een vervangingskrediet aangevraagd.

Areaal

In 2021 zijn ongeveer 460 armaturen vervangen door LED-armaturen. Bij ongeveer 700 armaturen is het binnenwerk omgebouwd naar LED (retrofit). Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om de rijbaan of kruising meer gericht te verlichten en strooilicht naar berm en hemel te beperken.

Financiering

Financiering

Inleiding

Deze paragraaf gaat over de taken financiering, cashmanagement en renterisicobeheer. Deze taken hebben als doel de gemeente te voorzien van voldoende vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten en de gemeente te beschermen tegen ongewenste financiële risico's.

Beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille

In de financiële verordening heeft de raad het college bestuurlijk mandaat gegeven voor het uitoefenen van de financieringsfunctie. Het college zorgt daarbij voor:

1. Het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van tijdelijke overtollige gelden;
2. Het beheersen van de risico's verbonden aan de financieringsfunctie, zoals renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's.
3. Het beperken van de kosten van leningen en het bereiken van voldoende rendement op uitzettingen.
4. Het beperken van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.

Kaderstellende documenten

Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet (2017).
Beleidskader reserves en voorzieningen (2016).

Renterisicobeheer

Het renterisico is het volume aan uitstaande schuld, dat aan renteherziening onderhevig is. De wetgever heeft in de Wet financiering decentrale overheden (Fido) eisen gesteld aan het renterisico dat een gemeente in enig jaar mag lopen. Deze eisen komen tot uitdrukking in de kasgeldlimiet (voor leningen met een looptijd tot 1 jaar) en de renterisiconorm (voor leningen met een looptijd vanaf 1 jaar). Het college zorgt ervoor dat de gemeente verantwoord en goedkoop financiert binnen de gegeven normen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet houdt in, dat maximaal 8,5% van de totale begroting met kort geld gefinancierd mag zijn. Voor 2021 is dit voor onze gemeente maximaal € 6,8 miljoen. Normaliter wordt getracht tot aan de kasgeldlimiet via kortlopende leningen te financieren omdat de rente voor kortlopende leningen lager is dan die van langlopende leningen. Eind 2020 is een nieuwe langlopende lening aangegaan met een positief rentepercentage. Deze lening is nog niet volledig ingezet. Uit onderstaande tabel blijkt dat we de kasgeldlimiet in 2021 niet hebben overschreden.

De Wet Fido geeft aan dat de kasgeldlimiet niet mag worden overschreden. Als een overschrijding voor het derde achtereenvolgende kwartaal geschiedt, dan dient de toezichthouder daarvan via een rapportage op de hoogte te worden gebracht en dient een plan te worden overgelegd waarin is vermeld hoe de gemeente binnen de kasgeldlimiet blijft. Het geheel is aan goedkeuring onderworpen. Om te voorkomen dat in het derde kwartaal de kasgeldlimiet ook wordt overschreden wordt in het eerste of tweede kwartaal geanticipeerd op het tenietdoen van de overschrijding door het aantrekken van langlopende leningen. Als de overschrijding het gevolg is van incidentele wijzigingen in de inkomsten en uitgaven, bijvoorbeeld met betrekking tot de grondexploitaties kan aan de toezichthouder een ontheffing worden gevraagd.

Renterisiconorm

De renterisiconorm houdt in, dat maximaal 20% van het totaal van de begroting aan een renteherziening onderhevig mag zijn. Dit betekent dat we maximaal over € 16 miljoen renterisico mogen lopen. Het totaal

op de langlopende leningen af te lossen bedrag in 2020 bedraagt € 3,8 miljoen. We voldoen aan de renterisiconorm

Renteschema

In 2021 is rente over de grondexploitatie en de voorziening riolering toegerekend. De resterende rentelast is niet toegerekend aan taakvelden maar opgenomen onder treasury.

x € 1.000

Kasgeldlimiet	1e kwartaal 2021	2e kwartaal 2021	3e kwartaal 2021	4e kwartaal 2021
Omvang begroting (stand primaire begroting)	80.100	80.100	80.100	80.100
Grondslagpercentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	6.809	6.809	6.809	6.809
Vlottende schuld	721	1.680	1.518	222
Vlottende middelen	18.697	23.464	24.302	22.900
Totaal netto vlottende schuld	(17.976)	(21.784)	(22.784)	(22.678)
Toets kasgeldlimiet				
Toegestane kasgeldlimiet	6.809	6.809	6.809	6.809
Totaal netto vlottende schuld	(17.976)	(21.784)	(22.784)	(22.678)
Ruimte (+)/Overschrijding (-)	**24.785**	**28.593**	**29.593**	**29.487**

x € 1.000

Renterisico vaste schuld over de jaren 2022 t/m 2025	2022	2023	2024	2025
Omvang begroting (stand primaire begroting)	81.151	81.151	81.151	81.151
Grondslagpercentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	16.230	16.230	16.230	16.230
Renteherziening	0	0	0	0
Aflossingen	3.800	3.800	3.800	3.800
Rente risico	3.800	3.800	3.800	3.800
Toets renterisico				
Renterisiconorm	16.230	16.230	16.230	16.230
Totaal rente risico	3.800	3.800	3.800	3.800
Ruimte (+)/Overschrijding (-)	**12.430**	**12.430**	**12.430**	**12.430**

x € 1.000

Renteschema realisatie 2021		
a. Werkelijke lasten over de korte en lange financiering		277
b. Werkelijke externe rentebaten (idem)		18
Saldo rentelasten en rentebaten		**260**
c1. Werkelijke rente die aan de grondexploitatie moet worden doorgerekend	4	
c2. Werkelijke rente van projectfinanciering	0	
c3. Werkelijke rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke	0	

lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering)	
	4
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**255**
d1. Werkelijke rente over eigen vermogen	0
d2. Werkelijke rente over voorzieningen	39
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**216**
e. De aan taakvelden werkelijke toegerekenede rente	
Verschil	**216**

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

De hoofdpunten van beleid worden beschreven in de programma's van de begroting. Het realiseren van die beleidsdoelen kan alleen met de inzet van diverse middelen als personele inzet, financiële middelen en administratie, communicatie, ICT, onderzoek, informatievoorziening en archivering, juridische adviezen, inkoop, huisvesting en andere ondersteunende faciliteiten. De inzet dient effectief, efficiënt en integer te zijn.

De bedrijfsvoering en de ontwikkeling daarvan hangt nauw samen met vraagstukken rondom sturing en control. Met de woorden: "zijn we in control" wordt bedoeld of de besturing van de ambtelijke organisatie beheerst wordt. Hoe lopen de processen en zijn ze efficiënt ingericht, worden de processen en de kosten beheerst en zijn (financiële) risico's benoemd, zijn risicobeheersmaatregelen tijdig getroffen, zijn de te behalen resultaten helder en smart geformuleerd, boeken we de resultaten die zijn afgesproken, wordt er op de juiste momenten verantwoording afgelegd? Deze zaken hebben permanent aandacht.

Bedrijfsvoering gaat daarnaast ook over innovatie: kunnen we de processen slimmer organiseren en kan het goedkoper en beter? In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de belangrijkste ontwikkelingen die in de gemeentelijke bedrijfsvoering spelen.

Kaderstellende documenten

Organisatiebesluit (2021)
Inkoop en aanbestedingsbeleid OWO 2018 (2018-16078)
Uitvoeringsnotitie inkoop en aanbestedingen 2021
Normenkader rechtmatigheid (wordt jaarlijks door het college vastgesteld)
Bestuursovereenkomst OWO 2015 (2016-13886)
OWO-Visie (2021)

Organisatieontwikkeling

In 2020 is een traject voor organisatieontwikkeling gestart. De gemeente Opsterland wil haar rol in de netwerksamenleving beter spelen. Zij wil meer en beter kunnen aansluiten bij de initiatieven van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden, zowel lokaal als regionaal. De organisatieontwikkeling bestaat uit drie sporen. Spoor 1 en spoor 2, aanpassing van de hoofdstructuur van de organisatie en de inrichting van de teamstructuur, zijn in 2021 afgerond. De nieuwe inrichting van de teamstructuur gaat in per 1 februari 2022. We hebben nu een plattere organisatie met minder managementlagen, kortere communicatielijnen en een teamindeling die integraal werken beter ondersteunt. In 2021 is een start gemaakt met spoor 3, dat zich richt op samen leren en ontwikkelen en inspelen op initiatieven uit de samenleving. Kernbegrippen hierbij zijn eigenaarschap, integraal werken en rolduidelijkheid. Alle medewerkers en leidinggevenden worden hierbij betrokken. Spoor 3 loopt door in 2022.

Professionalisering van de organisatie

De organisatieontwikkeling draagt in belangrijke mate bij aan de professionalisering van de organisatie (zie hierboven). Daarnaast hebben we de werkplekken van medewerkers aangepast. Hierin zijn de ervaringen uit de coronatijd meegenomen, zoals het thuiswerken. Het doel is om het mogelijk te maken dat je daar werkt waar je het werk het best en het meest efficiënt kunt doen. Voor de ene medewerker is dat vooral op kantoor, voor een andere is het een combinatie van thuis en op kantoor werken. Hiermee wordt plaats- en tijd onafhankelijk werken gefaciliteerd. In 2021 is het aantal werkplekken op kantoor verminderd en hybride vergaderen, de combinatie van fysiek en digitaal vergaderen, mogelijk gemaakt. Het aanpassen van de werklocaties gaat door in 2022.

Toezicht en controle op de gemeente

Toezicht en controle op de gemeente

Doel paragraaf toezicht en controle

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de toezichtvormen en controles van 2021. Het gaat hierbij om toezicht en controle op de gemeente. Het gaat hier niet om toezicht en handhaving die de gemeente uitvoert op activiteiten van burgers, bedrijven en instellingen. Puntsgewijs wordt ingegaan op:

1. Accountantscontrole en rechtmatigheid
2. Audits informatiebeveiliging
3. Horizontale verantwoording college aan de raad
4. Interbestuurlijk toezicht door de provincie
5. Rekenkamercommissie
6. Waarstaatjegemeente.nl

Accountantscontrole en rechtmatigheid

De raad heeft een kaderstellende rol met betrekking tot de accountantscontrole. In het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* staan de wettelijke goedkeurings- en rapporteringstoleranties in een percentage van de omvangsbasis (de totale lasten van de gemeente) vermeld. De raad kan een lager percentage voor deze toleranties vaststellen. De uitgangspunten voor de accountantscontrole 2021 zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren:

- De goedkeuringstolerantie is vastgesteld op de wettelijke norm van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden.
- De rapporteringstolerantie is vastgesteld op 0,5% voor fouten en 1,5% voor onzekerheden.

Overige uitgangspunten zijn:

1. Budgetrecht raad

Als blijkt dat het door de raad geautoriseerde budget onvoldoende is, zal het college voor aanvullende budgettaire ruimte voorstellen doen aan de raad. Dit is niet nodig als er door het college dekking kan worden gevonden binnen het programma. Als de uitgave inhoudelijk niet overeenkomt met de doelstellingen van de raad, dan moet het college dit alsnog ter besluitvorming voorleggen aan de raad. Mutaties worden elk jaar bij de Perspectiefbrief gemeld, waarbij het college een voorstel aan de raad overlegt tot het wijzigen van de lopende begroting.

2. Normenkader

Het normenkader bestaat uit alle wet- en regelgeving, die van belang zijn voor de accountantscontrole. Het normenkader wordt jaarlijks per 31 december door het college vastgesteld en ter kennis van de raad gebracht.

3. Controleplan

Het controleplan van de accountant is met de auditcommissie van de raad afgestemd.

Met het vaststellen van de begroting zijn de bovenvermelde uitgangspunten voor de accountantscontrole vastgesteld.

Vanaf 1 januari 2022 moet het college van B&W een verantwoording opnemen in de jaarstukken over de rechtmatigheid. De eerste keer zal dit plaatsvinden in 2023 over de jaarstukken van 2022. De rechtmatigheidsverantwoording moet door gemeenten opgenomen worden in de jaarrekening op het moment dat de wetgeving is aangepast. Ten tijde van het schrijven van de jaarstukken is de wetgeving nog niet aangepast. Zodra de wetgeving is aangenomen wordt bovenstaande tekst aangepast aan deze nieuwe wetgeving.

Audits informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging wordt steeds belangrijker. Als gemeente werken we met de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO bestaat uit een stelsel van maatregelen op organisatorisch, fysiek en technisch gebied en geldt voor de gehele overheid. Daarnaast zijn er specifieke wetten waar we aan moeten voldoen, zoals de basisregistratie personen (BRP), de paspoortuitvoeringsregeling Nederland (PUN), Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Suwinet), de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG), de basiskaart grootschalige topografie (BGT), Basisregistratie ondergrond (BRO) en DigiD.

Door de ENSIA-zelfevaluatietool zijn we als gemeente in staat om te kijken hoe de organisatie ervoor staat op het gebied van de bovenstaande wetten.

Dit betekent dat maar één keer per jaar de zelfevaluatielijst ingevuld hoeft te worden. De informatie wordt gebruikt voor de horizontale verantwoording aan de gemeenteraad en aan diverse verticale verantwoordingslijnen als departementen.

ENSIA heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke planning & control-cyclus. Hierdoor heeft de gemeenteraad meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan hij bijsturen op de voortgang van de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Horizontale verantwoording van college aan de gemeenteraad

Door de invoering van de Wet revitalisering generiek toezicht is de controlerende taak van de gemeenteraad versterkt. Dit komt tot uitdrukking door de volgende activiteiten:

a. Meer aandacht voor de uitvoering van de medebewindstaken in de jaarstukken.

b. Deelname aan het VNG-project Versterken horizontale verantwoording. Dit project richt zich op verantwoording via de website “www.waarstaatjegemeente.nl”.

Wat punt a betreft wordt in het jaarverslag in verschillende programma’s informatie verstrekt over de uitvoering van landelijke wetgeving. In de meeste gevallen wordt dit in tabellen aangegeven, waarbij de ontwikkeling van de laatste drie of vier jaren te vergelijken is. Substantiële financiële mutaties worden toegelicht in de programma’s bij de derde W (wat kost het?).

Naast deze vorm van verantwoorden is over de uitvoering van de medebewindswetgeving meer informatie te vinden op de website “www.waarstaatjegemeente.nl”.

Een toevoeging aan de begroting zijn landelijke kengetallen, die opgenomen worden bij de betreffende programma’s in de begroting.

Interbestuurlijk toezicht door de provincie (verticaal toezicht)

Het interbestuurlijk toezicht (IBT) is de wettelijke toezichtstaak die een provincie heeft ten aanzien van de uitvoering van wettelijke taken door gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen.

De provincie richt zich als toezichthouder op de volgende beleidsterreinen:

- Archief en informatiebeheer;
- Huisvesting verblijfsgerechtigden;
- Fries;
- Monumentenzorg;
- Omgevingsrecht;
- Ruimtelijke ordening:
- Water.

Ook houdt de provincie toezicht op de financiële positie van gemeenten.

Het toezicht gebeurt op basis van vertrouwen en eigen verantwoordelijkheid van de gemeenten. Als basis van het interbestuurlijk toezicht is een goede horizontale verantwoording (controle door gemeenteraad bij gemeenten) onmisbaar.

Het interbestuurlijk toezicht is gericht op de uitvoering van wettelijke medebewindstaken. Aan de hand van het stoplichtmodel wordt er een beoordeling gegeven. De uitkomst hiervan kan de kleur groen, oranje of rood zijn. Groen staat voor goed, oranje staat voor matig/risico en rood voor taakverwaarlozing. Ingrijpen gebeurt alleen als wettelijk vastgelegde taken niet of niet juist worden uitgevoerd. Of als besluiten in strijd zijn met het algemeen belang of het recht. In deze gevallen is de uitkomst van de beoordeling de kleur rood en kan de provincie gebruik maken van de volgende instrumenten:

- Indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing. Bij taakverwaarlozing kan de provincie de taak overnemen.
- Schorsing en vernietiging. Als er besluiten worden genomen die in strijd zijn met het recht of het algemeen belang, kan het besluit worden voorgedragen voor schorsing of vernietiging.

Informatie over de prestaties van onze gemeente staat op “www.waarstaatjegemeente.nl”.

Rekenkamercommissie Opsterland

De rekenkamercommissie (rkc) heeft in 2021 drie onderzoeksrapporten naar de raad gestuurd, over meldingen openbare ruimte, schuldhulpverlening en het gebiedsteam.

Het onderzoek naar de meldingen openbare ruimte was onderdeel van een onderzoeksproject van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies. De rkc heeft in het rapport de aanbeveling gedaan om het college opdracht te geven in de jaarverantwoording de afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde Kritieke Prestatie Indicatoren te vermelden. De raad heeft deze aanbeveling op 13 september 2021 overgenomen.

In het onderzoek over schuldhulpverlening heeft de rkc de aanbeveling gedaan om aanvullend beleid voor gezinnen met inwonende minderjarige kinderen met problematische schulden op te stellen. De raad heeft deze aanbeveling op 13 september 2021 overgenomen. Aan de verwerking van de aanbevelingen, bijvoorbeeld in beleid, uit deze twee onderzoeken wordt gewerkt.

Het onderzoek over het gebiedsteam is eind 2021 naar de raad gestuurd, maar behandeld in 2022. In de jaarverantwoording over 2022 wordt hierop teruggekomen.

In 2021 is gewerkt aan de aanbevelingen uit eerdere onderzoeken van de rkc. Het gaat hierbij met name om het onderzoek Financiële sturing Jeugdwet. De kosten worden intern nog beter gemonitord en de raad wordt via bijvoorbeeld de klankbordbijeenkomsten op de hoogte gehouden van de (financiële) ontwikkelingen op het gebied van de Jeugdwet.

Waarstaatjegemeente.nl

De website "Waarstaatjegemeente.nl" laat zien hoe onze gemeente er op verschillende beleidsterreinen voor staat. Daarbij kunnen vergelijkingen worden gemaakt met andere gemeenten. Het instrument “Waarstaatjegemeente.nl”, een product van VNG Realisatie, is voortdurend in ontwikkeling. Bijvoorbeeld door betere indicatoren uit te vinden en nieuwe beleidsvelden toe te voegen. Naast de genoemde toezichtinformatie is op “Waarstaatjegemeente.nl” ook andere informatie over Opsterland beschikbaar.

Voorbeelden zijn: bevolkingsontwikkeling, woningmarkt, overlast en onveiligheid, verkeersveiligheid, waardering onroerende zaken, sociale zekerheid (uitkeringen), zorg en welzijn, onderwijs, duurzaamheid, lokale economie en de baten en lasten in de gemeentelijke begroting.

Verbonden partijen

Verbonden partijen

Het doel van deze paragraaf

In de verschillende programma's van de begroting worden maatschappelijke effecten beoogd die (mede) door externe organisaties worden verwezenlijkt. In een aantal daarvan heeft de gemeente een bestuurlijk én financieel belang, de zogenaamde verbonden partijen.

Definitie verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* én een *financieel* belang heeft.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij door stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de burgemeester, een wethouder of een raadslid van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Is er alleen sprake van een financieel belang dan is er geen sprake van een verbonden partij.

Visie op en de beleidsvoornemens betreffende verbonden partijen

De gemeente heeft met het oog op het beperken van regelgeving geen afzonderlijke Kadernota verbonden partijen vastgesteld. Visie en beleid op verbonden partijen zijn daarom terug te vinden in deze paragraaf van de begroting. De gemeente voert overheidstaken uit en wil doelen bereiken in de samenleving. Dit moet effectief en efficiënt. In een aantal gevallen kan de gemeente deze taken en doelen niet of moeilijk zelf uitvoeren en is er een noodzaak om met andere gemeenten, provincie of waterschap samen te werken. De gemeente Opsterland voert hierbij een terughoudend beleid. Verbonden partijen worden alleen aangegaan als dit door de wet verplicht wordt gesteld of als er een ondubbelzinnig gemeentelijk belang is, gerelateerd aan grensoverschrijdende belangen en/of de kwaliteit en efficiëntie van de uitvoering van de taken.

Bij deelname aan een verbonden partij moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

1. De op te richten verbonden partij moet bij uitstek het instrument zijn om het gemeentelijke doel te realiseren.
2. Er moet een gedegen afweging plaatsvinden met betrekking tot de vorm van de verbonden partij (praktisch en beperken van bestuurlijke drukte).
3. De verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden moet helder en duaal omschreven worden.
4. Bij het aangaan van verbonden partijen moet volstrekte duidelijkheid bestaan over zaken als werkwijze, zeggenschapsverhoudingen, winst- en risicoverdeling en te leveren (toetsbare) prestaties.
5. Er moeten duidelijke afspraken worden gemaakt over de inzichtelijkheid en beheersbaarheid van (financiële) risico's.
6. Er moeten voldoende waarborgen in de regeling worden opgenomen voor democratische legitimatie (bij overdracht raadsbevoegdheden) en voor controle en beïnvloeding door o.a. inzichtelijke en transparante begrotingen en verantwoordingen, het verstrekken van relevante en

adequate informatie (nieuwsbrieven en tussenrapportages) en door controlemechanismen als financiële adviescommissies en rekenkameronderzoek.

Kaderstellende documenten

De diverse gemeenschappelijke regelingen en daaraan ten grondslag liggende collegebesluiten en raadsbesluiten.

Overzicht verbonden partijen

Lijst verbonden partijen

- Gemeenschappelijke regelingen:
  - Veiligheidsregio Fryslân te Leeuwarden
  - Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) te Grou
  - Sociale werkvoorziening Fryslân te Drachten
  - Recreatieschap De Marrekrite te Leeuwarden
  - Hûs en Hiem, welstandsadvisering en monumentenzorg in Fryslân te Leeuwarden
  - Exploitatiemaatschappij Bedrijvenpark Drachten te Drachten
- Vennootschappen:
  - Caparis NV te Drachten
  - NV Afvalsturing Fryslân
  - NV Fryslân Miljeu
  - NV Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag
  - CSV Amsterdam BV Den Bosch

Veiligheidsregio Fryslân		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Deelnemende partijen	De Friese gemeenten	
Bestuurlijk belang	Samenwerkingsverband van de Friese gemeenten op de terreinen van publieke gezondheidszorg, brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Bevorderen van de multidisciplinaire samenwerking en de coördinatie in de uitvoering van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het instandhouden en beheren van een gemeenschappelijke meldkamer en tot slot het zijn van een platvorm voor samenwerking voor aan hulpverlening gelieerde diensten, partners, dan wel organisaties en andere openbare lichamen.	
Zeggenschap	3,70%	
Financieel belang	Bijdrage 2020	€ 2.722.000
	Bijdrage 2021	€ 2.968.126
Eigen vermogen	1-1-2020	€ 3.614.834
	31-12-2020	€ 6.075.701
Vreemd vermogen	1-1-2020	€ 69.718.223
	31-12-2020	€ 72.001.431
Financieel resultaat	2020	€ 3.790.666
Risico's	De risico’s zijn in beginsel niet heel groot. Wel is er een inherent risico bij een gemeenschappelijke regeling dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten.	
Ontwikkelingen	Het COVID-19 virus heeft grote impact op activiteiten. De veiligheidsregio beschermt en informeert de inwoners. Grote inzet nodig van GGD via uitvoeren bron- en contactonderzoek, uitvoeren landelijk testbeleid RIVM en informeren bevolking. Dit zal tot hogere (niet begrote) kosten leiden. De inspecties kinderopvang zijn opgeschort en zijn er risico's door minder reizigersvaccinaties, wat kan leiden tot negatieve impact op de opbrengsten. De continuïteit is te allen tijde geborgd aanzien de VRF een gemeenschappelijke regeling is.	
Programma	1 Veiligheid; 4 Onderwijs; 6 Sociaal domein; 7 Volksgezondheid en milieu	
Portefeuillehouder	Ellen van Selm	

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Grou	
Deelnemende partijen	De Friese gemeenten	
Bestuurlijk belang	Het behartigen van de belangen van de 18 deelnemende Friese gemeenten, de provincie en het waterschap bij de uitvoering van taken en bevoegdheden op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht in ruime zin in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in het bijzonder, alsmede taken en bevoegdheden op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de in artikel 5.1 van de Wabo genoemde wetten.	
Zeggenschap	Het aantal stemmen is afhankelijk van de financiële bijdragen van de deelnemers en wordt jaarlijks vastgesteld. Opsterland heeft op dit moment 1 stem van de 75 (1,33%).	
Financieel belang	Bijdrage 2020	€ 307.000
	Bijdrage 2021	€ 321.000
Eigen vermogen	1-1-2020	€ 1.364.718
	31-12-2020	€ 1.626.448
Vreemd vermogen	1-1-2020	€ 4.791.599
	31-12-2020	€ 5.572.137
Financieel resultaat	2020	€ 325.320
Risico's	Er is een inherent risico bij een gemeenschappelijke regeling dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten.	
Ontwikkelingen	Binnen de beperkende coronamaatregelen was de inzet erop gericht de taakuitvoering zo goed mogelijk doorgang te laten vinden. De toezichtcontroles in de vorm van bedrijfsbezoeken zijn (tijdelijk) beperkt, aansluitend bij het beleid van de deelnemers. Vanuit de FUMO is het initiatief genomen om de samenwerking met de ketenpartners omtrent de invoering van de Omgevingswet te versterken. Met ingang van 2020 zijn door gemeenten op basis van het besluit VTH juni 2017,extra basistaken bij de FUMO ondergebracht.	
Programma	7 Volksgezondheid en milieu; 8 Bouwen, wonen en gronden	
Portefeuillehouder	Anko Postma	

Sociale werkvoorziening Fryslân		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Drachten	
Deelnemende partijen	Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf,Weststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Tytsjerksteradiel	
Bestuurlijk belang	De taken vanuit de voormalige Wet sociale werkvoorziening (WSW) moeten door ons als gemeente worden uitgevoerd. Op basis van efficiency en financiële redenen zijn deze taken uitbesteed aan de GR. Vanaf 1 januari 2015 is nieuwe instroom in de WSW niet meer mogelijk. Dit heeft tot gevolg dat de WSW alleen nog van kracht blijft voor de huidige werknemers met een vaste aanstelling. Voor de toekomst heeft de GR besloten de WSW verantwoord en versneld af te bouwen, met aandacht voor de positie van de huidige werknemers. Dit doen we door een gezamenlijk beschutwerkbedrijf (met 8 deelnemende gemeenten) in stand te houden. Nieuwe activiteiten van Caparis N.V. komen niet voor rekening van de aandeelhouders. Verder streeft de GR naar het terugdringen van het subsidie- en exploitatietekort bij Caparis N.V. Vanaf 1-1-2020 zijn de activiteiten van de GR veranderd waarbij er geen sprake meer is van de uitvoering van de WSW. Door de gemeente is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Caparis voor de uitvoering van deze activiteiten. Vanaf 2020 is daarom ook geen bijdrage aan de GR meer.	
Zeggenschap	12,50%	
Financieel belang	Bijdrage 2020	opgenomen bij Caparis NV
	Bijdrage 2021	opgenomen bij Caparis NV
Eigen vermogen	1-1-2020	€ 458.000
	31-12-2020	€ 0
Vreemd vermogen	1-1-2020	€ 5.161.000
	31-12-2020	€ 7.172.000
Financieel resultaat	2020	€ 0
Risico's	Gemeenten ontvangen van het Rijk een bijdrage in de kosten van de sociale werkvoorziening. Deze bijdrage is m.i.v. 2015 jaarlijks verder door het Rijk naar beneden bijgesteld. Omdat de rijksbijdrage op dit moment al onvoldoende is om de werkelijke kosten (loonkosten) te dekken, zal het tekort de komende jaren verder toenemen. Dit zogenoemde “subsidietekort” moet door de gemeenten zelf worden gedragen. De GR treedt op als financier voor Caparis. Voor de leningen van de GR aan Caparis zijn door Caparis zekerheden gesteld in de vorm van hypotheek- en pandrecht. Het risico voor de GR bestaat daarin, dat Caparis in staat moet zijn om aan de vereiste aflossingsverplichtingen te kunnen voldoen en dat bij ingebrekestelling de waarde van de verkregen zekerheden niet toereikend is voor het aflossen van de financiering. Wel blijven we aansprakelijk voor mogelijke tekorten op de bedrijfsvoering die ontstaan bij de NV. Door ons geringe aandeel in de nieuwe NV blijft het risico qua omvang beperkt. Onze invloed wordt wel groter omdat in de nieuwe NV de vier eigenaren elk een gelijke stem krijgen.	
Ontwikkelingen	Het proces van herstructurering van het Sociaal Werkbedrijf is eind 2019 afgerond. Vanaf 1-1-2020 zijn de activiteiten van de GR veranderd; er is geen sprake meer van de uitvoering van de WSW. De GR SW Fryslân is gewijzigd in een bedrijfsvoeringsregeling. Dit betekent dat de gemeenten een directe relatie krijgen met uitvoeringsorganisatie Caparis en daar geen GR meer tussen zit. Hiermee kan Opsterland als een van de eigenaren directer sturing geven.	
Programma	6 Sociaal domein	
Portefeuillehouder	Libbe de Vries	

Recreatieschap De Marrekrite		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Deelnemende partijen	Provincie Fryslân en 13 Friese gemeenten	
Bestuurlijk belang	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van 13 deelnemende Friese gemeenten (excl. Ooststellingwerf en de vier eilanden) en de provincie Friesland op het gebied van een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de watersport en van andere vormen van recreatie op en aan het water, met inachtneming van de belangen van natuur en landschap. In de praktijk wordt gezorgd voor de bevaarbaarheid van waterwegen (baggeren), beheer en onderhoud aanlegsteigers en andere voorzieningen, vuilnisophaal in watersportgebieden en een uniforme regeling brugbediening.	
Zeggenschap	4,55%	
Financieel belang	Bijdrage 2020	€ 29.500
	Bijdrage 2021	€ 27.800
Eigen vermogen	1-1-2021	€ 5.162.521
	31-12-2021	€ 4.794.859
Vreemd vermogen	1-1-2021	€ 885.657
	31-12-2021	€ 1.996.468
Financieel resultaat	2021	€ 130.982
Risico's	De risico’s zijn in beginsel niet heel groot. Wel is er een inherent risico bij een gemeenschappelijke regeling dat de deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten.	
Ontwikkelingen	De GR loopt geen risico voor de continuïteit vanwege de aard van de werkzaamheden en de betrouwbaarheid van de deelnemers in de GR. Lange termijnprognose voor Marrekrite is uitstekend. Sterk dalende onderhoudskosten door gebruik van duurzame materialen.	
Programma	5 Sport, cultuur en recreatie	
Portefeuillehouder	Rob Jonkman	

Hûs en Hiem, welstandsadvisering en monumentenzorg in Friesland		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Deelnemende partijen	17 Friese gemeenten	
Bestuurlijk belang	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de bouwkundige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Fryslân. In de praktijk betekent dit geven van welstandsadviezen over bouwplannen, het adviseren over algemene welstandsvraagstukken en het voorzien in de advisering over de toepassing van de Monumentenwet en de Monumentenverordening.	
Zeggenschap	3,85%	
Financieel belang	Voor de dienstverlening door Hûs en Hiem is de gemeente een vergoeding verschuldigd die via de gemeentelijke leges wordt doorberekend aan de vergunning aanvragers. Er is dus geen vaste gemeentelijke bijdrage.	
Eigen vermogen	1-1-2020	€ 333.895
	31-12-2020	€ 350.189
Vreemd vermogen	1-1-2020	€ 82.454
	31-12-2020	€ 80.906
Financieel resultaat	2020	€ 8.294
Risico's	De risico’s zijn in beginsel niet heel groot. Wel is er een inherent risico bij een gemeenschappelijke regeling dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten.	
Ontwikkelingen	Naar verwachting wordt de Omgevingswet eind 2022 of begin 2023 van kracht. Hûs en Hiem heeft de verwachting dat de Friese gemeenten ook na de stelselherziening , verzekerd zullen willen zijn van onafhankelijk, deskundig advies inzake de ruimtelijke aspecten van omgevingskwaliteit. Elke gemeente dient dan te beschikken over een gemeentelijke adviescommissie, die tenminste over de Rijksmonumenten adviseert, maar die ook met andere adviestaken kan worden belast. Gemeentelijke beleidsregels inzake het uiterlijk van bouwwerken (veelal vastgelegd in de gemeentelijke welstandsnota) vormen vanaf die datum onderdeel van de zogenaamde ‘bruidsschat’ in het Omgevingsplan van de gemeente en blijven onverkort van toepassing. Het Rijk biedt de gemeenten een overgangsperiode van 10 jaar om het Omgevingsplan aan te passen.	
Programma	8 Bouwen, wonen en gronden	
Portefeuillehouder	Anko Postma	

Exploitatiemaatschappij Bedrijvenpark Drachten		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Drachten	
Deelnemende partijen	Gemeenten Opsterland en Smallingerland	
Bestuurlijk belang	Het te behartigen belang is het ontwikkelen en exploiteren van het bedrijvenpark Drachten en het verzorgen van een optimale afstemming van alle hiermee samenhangende aspecten en bevoegdheden van de beide deelnemers, de gemeenten Smallingerland en Opsterland.	
Zeggenschap	50%	
Financieel belang	Er wordt geen exploitatiebijdrage betaald. De activiteiten binnen de GR worden door medewerkers van de beide gemeenten verricht.	
Eigen vermogen	1-1-2020	€ 4.726.730
	31-12-2020	€ 5.536.000
Vreemd vermogen	1-1-2020	€ 7.081.601
	31-12-2020	€ 4.326.736
Financieel resultaat	2020	€ 809.270
Risico's	De prognoses van de resultaten zijn gebaseerd op aannames (restant looptijd, tempo van verkopen, fasering woonrijp maken). De verwachtingen, waar de resultaten op zijn gebaseerd zijn zo goed mogelijk onderbouwd. Echter hoe langer de looptijd (in dit geval tot 2040) van de exploitatie, hoe minder betrouwbaar de prognoses en dus ook het berekende resultaat zijn. Beide gemeenten zijn op basis van de afgesproken verdeelsleutel aansprakelijk voor eventuele verliezen. Al gerealiseerde winsten worden binnen de exploitatie gehouden ter dekking van eventuele risico's. De gemeente Smallingerland heeft in de jaren 2012-2013 2,6 miljoen bijgestort als gevolg van een voorzienbaar tekort. Daarmee gaan we er op basis van de huidige verwachtingen vanuit dat er sprake is van een minimaal kostendekkende exploitatie.	
Ontwikkelingen	Voor de aanpak van COVID-19 wordt gekeken wat er, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk,gedaan kan worden. Er wordt gestreefd naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming. De risico's en die van de partners worden voortdurend gemonitord. De organisatie loopt geen risico voor de continuiteit, de liquiditeitspositie wordt goed bewaakt.	
Programma	3 Economie	
Portefeuillehouder	Anko Postma	

Caparis NV		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap	
Vestigingsplaats	Drachten	
Deelnemende partijen	Heerenveen, Leeuwarden,Opsterland, en Smallingerland	
Bestuurlijk belang	Bij Caparis NV kunnen onder andere mensen die in aanmerking komen voor een WSW-dienstverband te werk gesteld worden. Voor een deel van de WSW-ers is het niet haalbaar om bij een private of publieke organisatie te werken. Door de gemeente is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Caparis voor de uitvoering van deze activiteiten.	
Zeggenschap	12,5% aandelenkapitaal, 25% zeggenschap	
Financieel belang	Bijdrage 2020	€ 3.463.626
	Bijdrage 2021	€ 3.400.478
Eigen vermogen	1-1-2020	€ 6.694.000
	31-12-2020	€ 8.496.000
Vreemd vermogen	1-1-2020	€ 17.368.000
	31-12-2020	€ 26.850.000
Financieel resultaat	2020	€ 1.803.000
Risico's	Caparis NV is omgevormd naar een sociale onderneming. We blijven aansprakelijk voor mogelijke tekorten op de bedrijfsvoering die ontstaan bij de NV. Door ons geringe aandeel (12,5%) in de nieuwe NV blijft het risico qua omvang beperkt. Onze invloed wordt wel groter omdat in de nieuwe NV de vier eigenaren elk een gelijke stem krijgen.	
Ontwikkelingen	Caparis vormt zich om van SW-bedrijf naar Talentbedrijf. De komende jaren ligt het accent op drie centrale thema's: talentontwikkeling, rendement en leiderschap.De vakbonden steken bij cao-onderhandelingen voor 2021 in op 3 jaar eerder met pensioen kunnen voor Sw-ers. Dit zou kunnen leiden tot een versnelling in de afbouw van de Sw.	
Programma	5 Sport, cultuur en recreatie; 6 Sociaal domein; 7 Volksgezondheid en milieu	
Portefeuillehouder	Rob Jonkman	

Omrin: NV Afvalsturing Fryslân (AF) en NV Fryslân Miljeu (FM)			
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Vestigingsplaats	Leeuwarden		
Deelnemende partijen	De Friese gemeenten en diverse andere gemeenten		
Bestuurlijk belang	Omrin :NV Afvalsturing (afvalverwerking) en NV Fryslân Miljeu (inzameling) is het bedrijf van en voor gemeenten voor de reinigingstaken. Zij verwerkt het ingezamelde huishoudelijke afval en exploiteert de gemeentelijke milieustraat. Het bedrijf wil als totaaloplosser de gehele afvalketen bestrijken (van kringloop tot storten). Samen met de aandeelhouders wordt het beleid bepaald.		
Zeggenschap	De aandeelhouders hebben zeggenschap via het stemrecht op de aandelen. Opsterland bezit 120 aandelen in de NV Afvalsturing (4,00 %) en 11.381 in de NV Fryslân Miljeu (8,10%).		
		AF en FM	
Financieel belang	Bijdrage 2020	€ 2.920.439	
	Bijdrage 2021	€ 2.881.638	
		NV Afvalsturing Fryslân	*NV Fryslân Miljeu*
Eigen vermogen	1-1-2020	€ 57.000.000	€ 8.286.000
	31-12-2020	€ 61.055.000	€ 9.426.000
Vreemd vermogen	1-1-2020	€ 142.008.000	€ 17.289.000
	31-12-2020	€ 132.770.000	€ 20.976.000
Financieel resultaat	2020	€ 5.176.000	€ 1.348.000
Risico's	De technische beschikbaarheid van de kapitaalintensieve installaties, de beschikbaarheid van afval en de ontwikkelingen op de energiemarkt. De contracten voor de levering van afval hebben in de meeste gevallen een meerjarig karakter. De ontwikkelingen op de energiemarkt worden gevolgd en zijn er zowel contractueel als door middel van subsidies maatregelen getroffen om de risico's van onverwachte fluctuaties te voorkomen. De belangrijkste risico's zijn beheersbaar en zijn in lijn met het gewenste risicoprofiel van de onderneming. Op basis van het positieve resultaat over 2020 en de huidige financiële positie is het risico dat niet aan verplichtingen kan worden voldaan zeer beperkt.		
Ontwikkelingen	Inzetten op het maximaal terugwinnen van grondstoffen en duurzame energie uit afval: door innovatie, door verbetering van voor- en nascheiding en door het aangaan van nieuwe samenwerkingen. Gaan voor circulaire bedrijfsvoering: volledig duurzaam transport, meer biodiversiteit op onze bedrijfslocaties en circulaire inkoop. Kennispartner voor het realiseren van de VANG-doelstellingen. Gemeenten vertalen de VANG-ambities in hun gemeentelijk afval- of grondstoffenbeleidsplan. In deze plannen wordt, naast de kwantitatieve streefgetallen (tenminste 75% scheiding van het huishoudelijk afval en maximaal 100 kilogram huishoudelijk restafval per inwoner per jaar in 2020, met als landelijke stip aan de horizon maximaal 30 kilogram in 2025), steeds meer nadruk gelegd op de kwaliteit van de gescheiden ingezamelde deelstromen.		
Programma	2 Verkeer en vervoer; 7 Volksgezondheid en milieu		
Portefeuillehouder	Rob Jonkman		

BNG Bank NV		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Deelnemende partijen	De Staat, gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap	
Bestuurlijk belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De kerntaak van de BNG is om tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Daarmee speelt de bank een essentiële rol in de financiering van door overheden gewenste maatschappelijke investeringen. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	
Zeggenschap	De aandeelhouders hebben zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen. Opsterland bezit 66.651 aandelen (0,12 %).	
Financieel belang	De gemeente ontvangt jaarlijks dividend. Over 2020 was dit € 120.638.	
	Bijdrage voor verrichte diensten is niet van toepassing.	
Eigen vermogen	1-1-2020	€ 4.887.000.000
	31-12-2020	€ 5.097.000.000
Vreemd vermogen	1-1-2020	€ 144.802.000.000
	31-12-2020	€ 155.262.000.000
Financieel resultaat	2020	€ 221.000.000
Risico's	De BNG is een solide bank in handen van overheden met een beperkt statutair werkterrein. Dit biedt financiers vertrouwen. De bank heeft een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen scherpe prijzen. De bank heeft een gezonde financiële positie. Bij een faillissement valt het geplaatst/gestort aandelenkapitaal van € 151.225 weg en moeten kosten worden gemaakt om de uitvoering op andere wijze te continueren.	
Ontwikkelingen	De lage langetermijnrente veroorzaakt bij de BNG druk op het renteresultaat. Doel is om CO2-emmissies van de kredietportefeuille te verlagen, de positie van marktleider in de publieke sector te handhaven en de risicocultuur binnen de organisatie te versterken.	
Programma	0 Bestuur en ondersteuning	
Portefeuillehouder	Rob Jonkman	

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap	
Vestigingsplaats	Den Bosch	
Deelnemende partijen	Enkele gemeenten en provincies (oa. Voormalig aandeelhouders Essent)	
Bestuurlijk belang	Geen.	
Zeggenschap	De aandeelhouders hebben zeggenschap via het stemrecht op de aandelen. Opsterland bezit 34.746 aandelen in de PBE (0,02 %).	
Financieel belang	Bijdrage voor verrichte diensten is niet van toepassing.	
Eigen vermogen	1-1-2020	€ 1.589.543
	31-12-2020	€ 1.571.084
Vreemd vermogen	1-1-2020	€ 50.833
	31-12-2020	€ 17.940
Financieel resultaat	2020	-/- € 18.459
Risico's	De boekwaarde van de aandelen is verwaarloosbaar, namelijk € 1. Het risico is nihil.	
Ontwikkelingen	Het voornemen is om de vennootschap te ontbinden. Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is sindsdien in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd.	
Programma	0 Bestuur en ondersteuning	
Portefeuillehouder	Rob Jonkman	

CSV Amsterdam BV		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap	
Vestigingsplaats	Den Bosch	
Deelnemende partijen	Enkele gemeenten en provincies (oa. Voormalig aandeelhouders Essent)	
Bestuurlijk belang	Deze BV is van tijdelijke aard en handelt reserveringen voor risico's en verstrekte leningen aan derden van het voormalige Essent af.	
Zeggenschap	De aandeelhouders hebben zeggenschap via het stemrecht op de aandelen. Opsterland bezit 464 aandelen in de BV (0,02 %).	
Financieel belang	Bijdrage voor verrichte diensten is niet van toepassing.	
		CSV
Eigen vermogen	1-1-2020	€ 451.905
	31-12-2020	€ 392.583
Vreemd vermogen	1-1-2020	€ 83.583
	31-12-2020	€ 27.162
Financieel resultaat	2020	€ 172.219
Risico's	De boekwaarde van de aandelen is verwaarloosbaar, namelijk € 5. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.	
Ontwikkelingen	In de algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 is ingestemd met het bereikte compromis over de beëindiging van een geschil over vier betwiste claims en een belastingteruggave. Eveneens heeft de AVA ingestemd het uitkeren van de bedragen genoemd in de vaststellingsovereenkomst (onder inhouding van € 150.000 voor aanvulling werkkapitaal) aan de aandeelhouders na rato van het aandelenbelang in CSV. De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhoudersommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is de vennootschap in afwachting van de reactie van de Belastingdienst op het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en/of beroepsprocedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure zal de vennootschap kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.	
Programma	0 Bestuur en ondersteuning	
Portefeuillehouder	Rob Jonkman	

Grondbeleid

Grondbeleid

Uitgangspunten

De hoofdlijnen van het grondbeleid zijn vastgelegd in de nota grondbeleid. Het grondbeleid staat ten dienste van de programma's 3 Economie (bedrijventerreinen) en 8 Bouwen, wonen en gronden (o.a. woningbouw en zonneparken). In de begroting zijn de baten en lasten van de bouwgrondexploitatie en de daarmee samenhangende financiële risico's als incidenteel opgenomen. Doordat (bouw-)grond een grote (boek-)waarde vertegenwoordigt heeft het grondbeleid invloed op het weerstandsvermogen (hoogte van eigen vermogen). Door de grond marktconform te waarderen en door voorzieningen te vormen voor verwachte tekorten zijn de financiële risico's beheersbaar.

In de nota grondbeleid is vastgesteld dat de keuze voor het voeren van een actief of faciliterend grondbeleid bij het ontwikkelen van nieuwe locatieplannen jaarlijks gedaan wordt in de paragraaf grondbeleid van de verantwoording. Evenals in voorgaande jaren is in 2021 een terughoudend actief grondbeleid gevoerd over ruimtelijke ontwikkelingen op gemeentelijke grond. Voor initiatieven van derden op gemeentelijke grond worden anterieure overeenkomsten afgesloten om (onder andere) het kostenverhaal te verzekeren. Bij ontwikkelingen op particuliere gronden treedt de gemeente faciliterend en ondersteunend op. In nagenoeg alle dorpen zijn op dit moment gronden in eigendom voor woningbouw. De ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvestigingen concentreren zich in de dorpen Gorredijk en (in mindere mate) Wijnjewoude.

Het bedrijventerrein Drachten-Azeven valt onder de gemeenschappelijke regeling Exploitatiemaatschappij Bedrijvenpark Drachten en valt daarom buiten het kader van deze paragraaf.

Nadat medio 2022 de Omgevingsvisie en de Woonvisie vastgesteld zullen zijn zal (naar verwachting eind 2022) de nota Grondbeleid mede op basis daarvan vernieuwd worden.

In financieel opzicht wordt een voorzichtige koers gevaren. Dit uit zich in de navolgende zaken:

- Exploitaties worden financieel behoudend opgezet: grond zal beperkt bouwrijp gemaakt worden als er niet voldoende zekerheid is over de grondverkopen.
- Winstbepaling en winstneming vindt plaats volgens de geldende verslaggevingsvoorschriften (BBV).
- De buffer van de algemene reserve geeft dekking voor de financiële risico's.

Kaderstellende documenten

Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet (2017)
Nota grondbeleid 2018-2021

Economische situatie en meerjarenperspectief

Het meerjarenperspectief voor woningbouw en bedrijventerreinen is positief. Door de grote vraag naar bouwkavels voor woningen zullen de resultaten naar verwachting volgens de begroting worden gerealiseerd. Ook de vraag naar bedrijventerreinen zal naar verwachting verder aantrekken waardoor het verwachte negatieve resultaat lager zal worden.

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Er waren in 2021, verspreid over de verschillende dorpen, tien bouwgrondcomplexen in exploitatie. Deze bestaan uit negen woningbouwlocaties en het bedrijventerrein Gorredijk industrie (Overtoom en Tolbaas). Er zijn in 2021 geen nieuwe complexen bijgekomen. De boekwaarde van alle complexen was per 31 december 2021 + € 0,7 miljoen inclusief (na aftrek van) de voorziening voor het verwachte tekort van het complex Gorredijk industrie (€ 0,3 miljoen) en de voorziening nog uit te voeren werken (€ 0,1 miljoen voor de afronding van afgesloten complexen). Het complex Lippenhuizen-De Wiken is in 2021 afgesloten met een positief resultaat.

Resultaten per programma

Resultaat 2021 BIE

Het verwachte resultaat van de BIE was in 2021 € 1.625.000. Bij de specificatie van het meerjarig resultaat (zie tabel) wordt het resultaat per complex weergegeven.

Programma 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Het gerealiseerde resultaat ten opzichte van de begroting 2021 voor de bouwgrondexploitatie in programma 3 (economie) is € 377.000 voordeliger.

De oorzaak van dit voordeligere resultaat is dat de verliesvoorziening van het complex Gorredijk-industrie (Overtoom en Tolbaas) deels (€ 367.000,-) is vrijgevallen doordat voor twee kavels (De Kromten 18 en De Werf 10) de kavelprijzen in 2021 (marktconform) verhoogd zijn. De verliesvoorziening (verwacht negatief resultaat) voor het complex Gorredijk-industrie (Overtoom en Tolbaas) bedroeg eind 2021: - € 283.000 (was: - € 650.000).

Programma 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Het gerealiseerde resultaat ten opzichte van de begroting 2021 voor de bouwgrondexploitatie in programma 8 (bouwen, wonen en gronden) is € 178.000 voordeliger.

De lagere verwachte kosten voor bouw- en woonrijp maken in het complex Ureterp - Hege Kamp zijn hiervan de oorzaak. Daardoor kon er in 2021 meer winst genomen worden (+ € 173.000).

Prognose meerjarig resultaat

Het verwachte nog te realiseren exploitatieresultaat voor de BIE is € 1,6 miljoen (voordelig) en is gebaseerd op recente verkoopprognoses. In de toekomstige jaren zullen naar verwachting de navolgende resultaten worden gerealiseerd:

x € 1.000

Verwacht resultaat BIE	
	Verwacht resultaat
in begrotingsjaar 2022	**950**
in de jaren 2023 t/m 2025	675
in de jaren na 2025	0
Totaal	**1.625**

Belangrijke ontwikkelingen/wijzigingen in de prognose van het resultaat

In 2021 heeft het gerealiseerde resultaat van de kavelverkoop voor woningen de begroting met € 178.000 overschreden (realisatie: € 1.316.000; begroot: € 1.138.000). De prognose van het toekomstige financiële resultaat voor de jaren vanaf 2022 is eveneens hoger dan begroot (actuele prognose: € 1.908.000; begroot: € 1.418.000). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere verwachte kosten bouw- en woonrijp maken. De prognose van het negatieve resultaat voor de bedrijventerreinen in Gorredijk industrie is met € 367.000 verbeterd (actuele prognose: - € 283.000; begroot: - € 650.000) door hogere verwachte grondopbrengsten.

Risico's in de grondexploitatie

Het nemen van risico's is inherent aan grondexploitaties. De volgende risico's zijn van belang:

- Conjunctuur- en renterisico's, waardoor de vraag naar bouwgrond kan afnemen en extra rentekosten kunnen ontstaan.

- Verandering in woon- en werkvoorkeuren en behoeftes, tussen het tijdstip van het tot stand komen van het plan en het moment van aanbieden van de bouwgrond, waardoor het product niet meer aansluit op de vraag.
- Het niet tijdig kunnen verwerven van gronden en het stijgen van aankoopprijzen.
- Milieurisico's.
- Planschadeclaims.
- Hogere prijsstijgingen en lagere opbrengststijgingen dan voorzien in exploitatieberekeningen.
- Archeologische risico's.
- Het niet kunnen krijgen van voldoende woningbouwruimte.

De risico's worden beheerst door het uitvoeren van (markt)onderzoeken, door te zorgen voor flexibiliteit in het proces en door vroegtijdige verwerving van grond tijdens de planontwikkeling. Daarnaast wordt de financiële ontwikkeling van de onderhanden complexen jaarlijks beoordeeld ten opzichte van de door de gemeenteraad vastgestelde exploitaties (kredieten). Als de risico's leiden tot verwachte negatieve resultaten, zijn hiervoor voorzieningen gevormd.

Actuele risico's in de bouwgrond in exploitatie

In de lopende grondexploitaties is het risico aanwezig dat toekomstige gebiedsontwikkelingen minder winstpotentie zullen hebben dan verwacht, bijvoorbeeld doordat de boekwaarden hoog opgelopen zijn door de gemaakte kosten, zoals bouwrijp maken, of door tegenvallende verkoopopbrengsten.

Specificatie meerjarig resultaat

Eind 2021 waren er nog zestien gemeentelijke kavels voor woningbouw te koop in lopende bouwgrondexploitaties (BIE), waarvan vier kavels in Gorredijk-Loevestein fase 4 west, vier in Frieschepalen-De Skâns, vier in Ureterp-noord en vijf in Ureterp-Hege Kamp. Eind 2021 was er nog 41.700 m2 bouwgrond beschikbaar voor woningbouw. Dit is exclusief 10.900 m2 grond in Terwispel Kolderveen waarop een milieucirkel (geurcirkel) van een schapenhouderij ligt. Hierdoor is deze grond voor onbepaalde tijd niet beschikbaar voor woningbouw. Ten westen van dit gebied is een dorpsinitiatief voor woningbouw waarvoor deze geurcirkel naar verwachting geen belemmering vormt. Hier loopt nog onderzoek naar. Op de bedrijventerreinen Tolbaas en Overtoom in Gorredijk is de komende jaren nog 23.261 m2 (tien kavels) respectievelijk 10.238 m2 (drie kavels) bouwgrond te koop. Op de meeste te koop staande bedrijvenkavels rust een optie of reservering.

De resultaten van de BIE worden (per complex) nader gespecificeerd in het bijlagenboek bij de Verantwoording.

x € 1.000

Resultaat Bouwgrond in exploitatie (BIE) per complex			
	Resultaat 2021	Nog te realiseren resultaat	Looptijd
Woningbouwlocaties:			
Frieschepalen - De Skâns	6	106	2023
Gorredijk - Loevestein fase 4 - west	94	138	2024
Gorredijk - Loevestein fase 4 - oost	0	233	2024
Hemrik - Fabryksleane	6	24	2023
Lippenhuizen - De Wiken	120	-	afgesloten in 2021
Terwispel - Kolderveen	0	11	2023
Ureterp - Noord	0	344	2024
Ureterp - De Hege Kamp	966	988	2024
Wijnjewoude - Zuidwest	124	64	2022
Totaal woningbouwlocaties	**1.316**	**1.908**	
Bedrijventerreinen:			
Gorredijk - Industrie *)	-	-283	2025
Totaal bedrijventerreinen	-	**-283**	
Totaal saldo resultaat	**1.316**	**1.625**	

*) Het verwachte verlies in het complex Gorredijk Industrie is afgedekt door een voorziening. Dit verwachte verlies is ontstaan door vertraging in de verkopen in de achterliggende jaren in combinatie met doorlopende kosten.

Projecten

Inleiding
Team projecten heeft in 2021 diverse projecten verder in proces gebracht. Voor de betrokken projecten MFA de Tynje, Kindcentrum de Finne en Kindcentrum de Treffer, treft u onderstaand een bredere uitleg over het verloop. Een aantal projecten is inmiddels afgerond, zoals de verbetering van de Mjumsterwei in Bakkeveen en MFA Lippenhuizen.

MFA de Tynje
In de MFA De Tynje worden verschillende (basis)voorzieningen gecombineerd, waaronder onderwijs, ontmoeting en sport. Het dorp wil door het combineren van functies en ruimtes in het gebouw en door het uitvoeren van zelfwerkzaamheid de gymnastiekvoorziening voor het dorp behouden.

De Stichting MFA De Tynje heeft samen met Stichting Comprix de plannen verder uitgewerkt en dit met de gemeente en de omgeving afgestemd. Per brief van 10 december 2021 heeft de stuurgroep MFA De Tynje de raad over de voortgang van het project geïnformeerd.

Het ontwerp van het MFA is inmiddels in een vergevorderd stadium. Ook zijn eerste stappen gezet naar een overeenkomst waarin afspraken worden vastgelegd over eigendom, beheer, (multifunctioneel) gebruik en bouwheerschap. Eind 2021 is de stichtingskostenraming geactualiseerd op basis van de marktontwikkelingen. Deze raming laat een groter tekort zien dan de raming waarop de brief van 10 december 2021 was gebaseerd. Begin 2022 wordt gekeken naar de mogelijkheden om extra fondsen te werven en of de kosten te reduceren door aanpassingen in het ontwerp.

Het is de bedoeling om alle stukken in de eerste helft van 2022 aan de raad voor te leggen, met de vraag om het uitvoeringskrediet voor de daadwerkelijke bouw beschikbaar te stellen. Daarna kan de aanbestedingsprocedure starten, de aannemer worden geselecteerd en begonnen worden met de bouw. Eind 2023 kan het gebouw dan opgeleverd worden.

Kindcentrum De Finne - Beetsterzwaag
Voor het gebouw kindcentrum (KC) De Finne werken stichting Comprix , vv De Sweach en de gemeente samen. In 2021 is de bestemmingsplanwijziging vastgesteld, die de bouw van het multifunctionele centrum planologisch mogelijk maakt. Ook is de financiële dekking voor het gebouwdeel van VV De Sweach haalbaar geworden door het beschikbaar stellen van een krediet door de gemeente. De partijen hebben een intentieovereenkomst gesloten en zijn gestart met het uitwerken van de afspraken, die zullen worden vastgelegd in een overeenkomst. Hierna kan gestart worden met het uitwerken van de plannen.

Kindcentrum De Treffer - Gorredijk
Het ontwerp van Kindcentrum De Treffer is afgerond en de investering past binnen de financiële kaders van de projectbegroting. De aanbesteding is in het derde/vierde kwartaal 2020 gestart en in 2021 afgerond. De realisatie van Kindcentrum De Treffer is in volle gang en verloopt voorspoedig. De oplevering is gepland in het derde kwartaal 2022.

OWO samenwerking

Inleiding

OWO is het antwoord van de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland op nauwer samenwerken tussen de gemeenten. Door krachten en kennis te bundelen, kunnen we de kwaliteit verhogen, de kwetsbaarheid verminderen en kosten besparen. OWO bestaat uit drie samenwerkende gemeenten die naast de eigen afdelingen drie gezamenlijke afdelingen hebben. Hier werkt ongeveer één derde van alle medewerkers. De OWO-visie is begin 2021 door de drie gemeenteraden vastgesteld en bevat 10 topprioriteiten, waarvan in deze OWO-paragraaf de voortgang wordt beschreven.

We kijken terug op een goed OWO jaar, ondanks de andere werkomstandigheden en soms ook werkzaamheden die Covid-19 afdwong. Binnen de drie organisaties is geïnventariseerd of er behoefte, mogelijkheden en beschikbaar budget aanwezig is voor een OWO-traineeprogramma. Gebleken is dat er genoeg voordelen aan een gezamenlijke traineeprogramma zitten voor de organisaties. Een werkgroep geeft invulling aan het programma, dat in 2022 van start kan gaan.
Binnen het sociaal domein, onderdeel jeugd, is een drietal projecten ingericht op grip op de financiën, samenwerking en verdeling van werk.
Daarvoor is een structuur neergezet en wordt er gebruik gemaakt van elkaars deskundigheid en de verbinding tussen drie gemeenten. OWO beleidsmedewerkers, managers en teamleiders in het Sociaal Domein werken goed samen. Er is focus op de verdeling van de uit te voeren taken binnen OWO-verband en vereenvoudiging van de overlegstructuur SDF.
Voor wat betreft de omgevingswet zijn er in 2021 vier uniforme raadsbesluiten in de drie OWO-gemeenten genomen. Deze besluiten zijn ambtelijk OWO-breed voorbereid en uiteindelijk door de drie gemeenteraden als hamerstuk vastgesteld. Het gaat om de besluiten inzake de verordening nadeelcompensatie, bindend adviesrecht, verplichte participatie en delegatie.
In het kader van de energietransitie is eind vorig jaar in OWO samenwerking door de drie gemeenteraden de transitievisie warmte vastgesteld.
De drie raden zijn gedurende het proces in een aantal gezamenlijke bijeenkomsten over de voortgang geïnformeerd. De besluitvorming heeft plaatsgevonden in de afzonderlijke raden.
Bestuurlijke afstemming heeft plaatsgevonden in het bestuurlijk overleg van de OWO beleidstafel duurzaamheid.
De Europese openbare aanbesteding kernapplicatie is afgerond. Na een lang en intensief voorbereidings- en aanbestedingsproces met drie vragenrondes waarbij in OWO-verband intensief is samengewerkt, is de gunning aan Pink Roccade Local Goverment gedaan, waarmee de eerste fase van dit proces is afgerond. De WOZ waarden voor woningen worden tot belastingjaar 2022 bepaald op basis van de inhoud (kubieke meters). We zijn verplicht per belastingjaar 2022 te taxeren op de oppervlakten. Alle inspanningen in dit project hebben ertoe geleid dat voor alle drie gemeenten toestemming is ontvangen van de Waarderingskamer om de WOZ beschikkingen/belastingaanslagen 2022 op basis van de oppervlakten te versturen, waarmee dit project in 2021 succesvol is uitgevoerd!

Onderstaande informatie over 2021 is afkomstig van de drie OWO afdelingen (Beheer en Registratie, VTH en Bedrijfsvoering) en bestaat uit twee onderdelen. In deel 1 ‘Algemeen’ worden de onderwerpen benoemd die gelden voor alle drie OWO afdelingen en/of OWO-gemeenten, deel 2 ‘Topprioriteiten’ wordt een actualisatie gegeven van de stand van zaken van de uitvoering.

Algemeen

Covid-19
Voor het tweede jaar op rij is er grotendeels thuis gewerkt door de Covid-19 crisis. Dit vroeg net als in 2020 meer aandacht en zorg voor het welzijn van de medewerkers én ook om de verbinding met elkaar en met de organisatie te behouden. Dat heeft er enerzijds toe geleid dat het lage ziekteverzuimpercentage van de afdelingen Beheer & Registratie en VTH laag is gebleven en anderzijds dat de reguliere werkzaamheden met onverminderde kwaliteit zijn uitgevoerd én dat er gewerkt kon worden aan specifieke werkzaamheden.

In 2021 is gebleken dat digitaal werken en digitale informatievoorziening belangrijke en onmisbare pijlers zijn voor het functioneren van onze drie OWO-gemeenten. Door de Covid-19 beheersingsmaatregelen in 2021, is de werkplek van de gemeente aan verandering onderhevig. Het in hybride werken heeft zijn entree gemaakt en heeft ook in de kantoorgebouwen zijn effect op de kantoorwerkplek inrichting. Dit heeft tot een fundamentele verandering in het digitaal werken en thuiswerken geleid.

Strategisch personeelsbeleid
Het invullen van nieuwe specifieke functies is in de huidige arbeidsmarkt niet gemakkelijk. Dit geldt ook voor de bestaande specialistische functies en de komende jaren komen hiervan meerdere posities vrij. In het afgelopen jaar hebben we het verloop in juist deze waardevolle functies op zien lopen. Dit maakte ons kwetsbaarder. Verschillende functies bleven in 2021 lange tijd open staan en moesten we middels kostbare inhuur borgen.
Hieronder wordt een beeld gegeven van de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand van de drie afdelingen, ter toelichting op de noodzakelijk inhuur in 2021. Tevens geeft dit beeld onze uitdagingen op het personeelsbeleid voor de toekomst weer, waarop we in 2022 terug zullen komen in onze vooruitblik op het jaar 2023.

- Beheer & Registratie

De afdeling heeft in totaal 57 medewerkers (45,78 fte). 30% van het aantal fte gaat in de periode 2021 tot en met 2026 met pensioen. In de periode 2027 tot en met 2031 komt daar 17% bij. Dit laatste percentage kan hoger worden als medewerkers uit latere pensioenjaren, eerder met pensioen gaan.

- Bedrijfsvoering

De afdeling heeft in totaal 68 medewerkers in vaste dienst (63,95 fte). In de uitvoerende functies van de verschillende teams zien we grotendeels een leeftijdsopbouw van 60 plus. Dit brengt in de huidige én toekomstige werkomgeving een groot risico met zich mee. De huidige werkzaamheden zijn aan het veranderen van uitvoerend, naar controlerend en regisserend. Dit vraagt scholing en ontwikkeling. Gezien de ontwikkelbaarheid van juist deze groep medewerkers zien we daar in de komende 10 jaar een steeds groter wordend probleem ontstaan.

- Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

De afdeling heeft momenteel 43 medewerkers in vaste dienst (41,18 fte). Daarvan zit momenteel 3,64 fte in een flexibele schil. De uitstroom, als gevolg van pensionering de komende 3 jaren, is 11%. Hoofdzakelijk in 2022. De afgelopen 3 jaren was de uitstroom 27%. Als gevolg van een ander personeelsbeleid, aangejaagd door de krappe arbeidsmarkt en de hoge tarieven, is de flexibele schil teruggedrongen. Van de 27% instroom in het afgelopen jaar, was 20% jonger dan 40 jaar.

Er wordt kritisch gekeken naar de ontwikkelingen in het werk, de pensioneringen etc. om te blijven voldoen aan de vier kernwaarden van de OWO samenwerking. De verwachting is echter dat we vanaf heden én de komende jaren meer moeten (blijven) investeren, om nieuwe en bestaande functies in te vullen en ingevuld te houden door middel van opleidingen, talentontwikkeling stimuleren, zij-, in-/uitstroom bevorderen, een OWO-traineeprogramma en het herijken van functies.
Los van bovengenoemde ontwikkelingen wordt ook onderzocht of bepaalde taken/functies waarvoor wordt ingehuurd, beter zelf uitgevoerd kunnen worden. Om de hogere kosten van inhuur te reduceren is ons voorstel voor de nabije toekomst om een pool van vaste medewerkers aan te trekken. En om daarnaast actief in te zetten op strategisch personeelsbeleid en de werving van nieuwe medewerkers met een ontwikkelpotentieel.

Aanbestedingen
In 2021 zijn twee grote Europese aanbestedingen opgestart en door Inkoop begeleid: de aanbesteding voor ons financiële pakket in de drie gemeenten en de aanbesteding voor een groot deel van onze ICT-applicaties. De aanbesteding van ons financiële pakket is afgerond en wordt geïmplementeerd. De aanbesteding van ICT-applicaties zal begin 2022 afgerond zijn. Hierna zal gefaseerd het ICT applicatielandschap geïmplementeerd worden. Vooruitblikkend: op de roadmap staan ook voor de andere omgevingen nog Europese aanbestedingen, die van de drie organisaties capaciteit en inzet zullen blijven

vragen. Daarnaast zal er voor deze grote ICT projecten ingezet moeten worden op een projectteam met ervaring. Dit zal geworven moeten worden.

Topprioriteiten

In de herijkte visie op de OWO samenwerking zijn onder de noemer ‘uitbouwen en doorontwikkelen’ 10 topprioriteiten opgenomen. De prioriteiten dragen nadrukkelijk bij aan de doelen van de samenwerking: doorontwikkeling, verdieping en optimalisatie. De regiegroep heeft zich uitgesproken met deze prioriteiten aan de slag te willen. Daarmee ligt er een solide basis voor de OWO-samenwerking.

1a. OWO 2.0 – herijken OWO-afdelingen
1b. OWO 2.0 – zoektocht OWO-identiteit

Met het herijken van de visie is een hernieuwde solide basis gelegd onder de samenwerking.’ Samen zelfstandig’ is het motto. De OWO-samenwerking heeft daarmee opnieuw “smoel” gekregen. Deze visie en de uitwerking van onder andere de prioriteiten, geven koers en identiteit en vormen de start van OWO 2.0. In een continu ontwikkelproces is het belangrijk de doelen van de OWO-afdelingen scherp te houden. Drie afdelingen in drie verschillende huizen die samenwerken: welke overeenkomsten en welke verschillen zien we? De invulling van de OWO-identiteit is nog volop gaande.

2. Ambities en inrichting dienstverleningsconcept

In 2021 is een nieuwe visie op OWO gepresenteerd. Op basis daarvan zullen we de ambities op dienstverlening verder vormgeven, mogelijk via een OWO-dienstverleningsconcept. Samenwerking en onderlinge afstemming op generieke onderdelen is essentieel!

3. Door ontwikkelen inkoop- en aanbestedingsbeleid

In 2021 zijn de voorbereidingen gestart voor een verdere doorontwikkeling van de inkoopfunctie, waarover we in 2022 in het kader van de inrichting van een toekomstbestendige afdeling OWO-BV, de dialoog willen starten.

4. Datagedreven werken

Datagedreven werken is het sturen op basis van (onbewerkte) feiten en data om een beweging op gang te krijgen. De OWO afdelingen beschikken over veel en waardevolle data voor de samenwerkende gemeenten, waardoor dit thema in OWO-verband wordt opgepakt.
In het Informatiseringsjaarplan 2021 is opgenomen dat de OWO gemeenten verder willen met Datagedreven werken. Door middel van het opstarten van praktische en concrete pilots wordt de organisatie vanaf de start meegenomen om te zien wat er mogelijk is. Om grip te krijgen op de verschillende initiatieven, is de regievoering centraal neergelegd bij de afdeling OWO Beheer en Registratie binnen het team BVI. In 2021 is gestart met een pilot binnen het sociaal domein (OWO breed).

5. Positioneren verzekeringen

Bij het samengaan is het duidelijk geworden dat er bij de verzekeringsfunctie kansen zijn voor kostenbesparing en kwaliteitsverbetering. In de afgelopen twee jaren zijn de verzekeringsportefeuilles van de drie gemeenten op het moment van opnieuw moeten afsluiten, samengevoegd en op de inhoud op elkaar afgestemd. Hiermee zijn betere marktcondities in combinatie met verbeterde verzekeringscondities gerealiseerd. Dit blijven we doen. Daarnaast is het beleid geschreven waarmee wij de centrale adviespositie in de drie organisaties met de verschillende afdelingen verder kunnen gaan uitwerken en rollen.

6 Harmonisatie APV

Er is gezocht naar harmonisatie en verduidelijking van de drie verschillende APV-en.In het najaar van 2021 hebben de drie raden van de OWO-gemeenten een aangepaste APV vastgesteld. Daarmee is deze topprioriteit gerealiseerd. Een mooi OWO-resultaat, omdat de vastgestelde APV-en grotendeels geharmoniseerd zijn.
Onder het komende regime van de Omgevingswet (2023) zal nogmaals een herziening van de APV plaatsvinden. Daarbij zal opnieuw gekeken worden naar kansen voor verdergaande harmonisatie en verduidelijking.

7. Actualiseren VTH-beleidsplan

Eind 2019 is voor de periode 2020-2024 een OWO-breed beleidsplan vastgesteld. Daarmee is ook deze

prioriteit gerealiseerd. De drie gemeenteraden hebben kaders meegegeven voor dit beleidsplan. Het beleidsplan geeft richting aan de prioriteiten voor de afdeling OWO-VTH: een verschuiving van minder periodieke milieucontroles (onder andere veroorzaakt door verschuiving van deze taken naar de FUMO) naar meer tijd voor natuur, landschap en groen en meer aandacht voor de openbare ruimte.

In 2021 is met de betrokken bestuurders invulling gegeven aan deze kaders. Er is begonnen met anders prioriteren. De coronacrisis is echter een dominante verstoorder geweest van dit proces, omdat uitgerekend de medewerkers die betrokken zijn bij aandacht voor natuur, landschap en groen, veel inzet moesten plegen rond de corona maatregelen.

In 2021 is het thema ondermijning, onderdeel in het VTH-beleidsplan, opgepakt en is in OWO-verband gekeken naar de gezamenlijke “winstpakkers”. Dit thema zal in 2022 nadrukkelijk de aandacht vragen en krijgen.

8. Omgevingswet

Het motto van de Omgevingswet is ‘Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit’. Met de beoogde oorspronkelijke invoeringsdatum 1-1-2022 voor ogen, is hard gewerkt om tijdig te voldoen aan de minimaal gestelde eisen. Er zijn in de drie gemeenteraden noodzakelijke besluiten genomen. Diverse projectgroepen werken in OWO-verband aan de implementatie van de Omgevingswet zoals leges, Omgevingsplan, procesinrichting en inrichting van de applicaties en aansluiting op de landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Met name dit stelsel is er oorzaak van dat de invoeringsdatum wederom is uitgesteld. Eerst naar 1 juli 2022 en recentelijk naar 1 januari 2023. Niet alleen de DSO zorgt voor invoeringsproblemen. Er is nog steeds onduidelijkheid over taken die overgaan naar de omgevingsdienst FUMO. Voor zowel gemeenten als voor de FUMO is het daardoor nog niet mogelijk geweest een goede inschatting te maken van taken en financiële gevolgen. Binnen VTH wordt waar mogelijk wel voorbereiding getroffen voor de implementatie en overdracht van taken.

9. Informatieveiligheidsbeleid en privacy

Deze ambitie is in de achterliggende periode waargemaakt. De introductie van beveiligingsvraagstukken als gevolg van nieuwe wetgeving als ook de werkingssfeer van nieuwe lokaal georganiseerde functies, zoals bijvoorbeeld Chief Information Security Officer (CISO) en Privacy Officer (PO) zijn vanaf 2018 ingebed. Deze zijn hiermee een regulier onderdeel van de werkzaamheden, onderlinge afstemming en coördinatie geworden. Beleidsmatig zijn de lokale CISO’s en PO’s hiervoor verantwoordelijk.

De beveiligingsvraagstukken/cybercriminaliteit hebben echter een vlucht genomen. Hierdoor zijn ook een aantal geplande ICT-projecten in de tijd verschoven. In het afgelopen jaar is de kwetsbaarheid gebleken om inbraakpogingen te kunnen signaleren en daarmee ook deels te kunnen voorkomen. Het is zeker dat dit de komende jaren een nóg groter deel van het takenpakket rondom onze ICT omgeving zal gaan innemen. Daarnaast zijn er nieuwe vraagstukken en verplichtingen uit bijvoorbeeld nieuwe wetgevingen bij gekomen, zoals de Omgevingswet. Uiteraard speelt daarbij de automatisering en digitalisering van werkzaamheden en processen een majeure rol. De afhankelijkheden van ICT, het gebruik van data en de gevolgen ervan zijn in de afgelopen jaren in sneltreinvaart exponentieel gegroeid. Het belang en de positionering van ICT is daarmee aan het wijzigen van een ondersteunend, afhankelijk en volgend proces naar een beleid makende, integraal werkende en sturende procesvoering.

10. Innovatie

Hierbij gaat het om het in een kort tijdsbestek ontwikkelen van nieuwe oplossingen voor actuele problemen, gekenmerkt door een experimenteel en innovatief karakter. Innovatiedrang en –behoefte vraagt om een andere aansturing, anders denken en anders werken. Het is zoeken naar een nieuwe balans tussen beheer en innovatie met consequenties voor cultuur, werkzaamheden en competenties van medewerkers.
Er is in het tweede Covid-19 jaar wederom hard gewerkt aan het zorgen voor het werken vanuit huis of andere plekken buiten de kantooromgeving. Digitaal werken en digitale informatievoorziening zijn belangrijke en onmisbare pijlers van het functioneren van onze drie OWO-gemeenten. Video conferencen, hybride vergaderen en thuiswerken zijn aan de orde van de dag. Alle medewerkers en bestuurders zijn uitgerust met laptops om dit mogelijk te maken. De thuiswerkomgeving en mogelijkheden zijn

opgeschaald, Zoom video conferencen en Teams zijn ingezet, de MiCollab-app wordt breed gebruikt. Tevens hebben we de raadsvergaderingen en besluitvormingen in ondersteuning en uitvoeringsvorm digitaal door kunnen laten gaan middels Starleaf

Corona

Inleiding

In deze paragraaf verantwoorden wij ons over het gevoerde beleid, de gemaakte kosten en de ontvangen compensatie in verband met de coronacrisis.

De coronacrisis is een omvangrijke globale crisis waarvan de effecten nog onzeker zijn. Deze crisis raakt al onze inwoners, organisaties en bedrijven. Elke crisis is uniek en specifiek, maar ook ‘tijdelijk’. Draaiboeken liggen hiervoor niet in de kast. Er is in de eerste maanden van de crisis veel druk gezet op de gemeentelijke organisatie om te handelen in een onzekere omgeving waarin weinig informatie beschikbaar was. Inmiddels is dit gelukkig niet meer het geval. Wel vraagt de crisis nog steeds veel inzet.

Gevoerd beleid

Naast het uitvoeren van de landelijk ingestelde maatregelen, zoals TOZO, is het ons primaire doel om te voorkomen dat organisaties van maatschappelijk belang omvallen als gevolg van financiële problemen als gevolg van de crisis. Voor dit doel is door ons een algemeen handelingskader bij financieel-economische vraagstukken (hierna: handelingskader) vastgesteld. De meest actuele versie hiervan kunt u vinden op onze website.

Het toekennen van verzoeken om financiële steun van maatschappelijke organisaties is gebaseerd op het handelingskader. We volgen daarin de lijn met betrekking tot landelijk gemaakte afspraken over financiële steunverlening aan maatschappelijke voorzieningen en organisaties. Financiële steun kan de vorm hebben van een (aanvullende) subsidie, het niet in rekening brengen van huren, het compenseren van opgelegde (en betaalde) onroerendezaakbelastingen of het treffen van een betalingsregeling.

We hanteren een helder criterium voor het toekennen van financiële steun. We verlenen financiële steun als zonder deze steun de betreffende maatschappelijke organisatie dreigt om te vallen. Dit betekent dat geleden (omzet)verliezen eerst zelf opgevangen moeten worden. Het feit dat er rijksvergoedingen toegekend zijn aan gemeenten voor sommige maatschappelijke sectoren is geen reden om deze middelen één op één door te sluizen, tenzij er een landelijke afspraak onder ligt. Er zijn immers ook verlieslijdende maatschappelijke voorzieningen waarvoor geen compensatie van het Rijk wordt ontvangen. De ontvangen compensatie van het Rijk (via het gemeentefonds) aan gemeenten zijn algemene dekkingsmiddelen, met andere woorden, het zijn geen geoormerkte middelen.

Elke maatschappelijke organisatie die dreigt om te vallen door de gevolgen van de coronacrisis kan financiële steun vragen als de ondergang ervan maatschappelijk grote consequenties heeft, ongeacht of er wel of geen (rijks)compensatie beschikbaar is.

Voor de continuïteit van de financiering op het vlak van het sociaal domein is gehandeld volgens de landelijke richtlijnen.

Financiën Corona

De kosten van deze crisis zijn incidenteel van aard. Dit geldt ook voor de ontvangen compensatie.

Corona-steunpakket vanuit het Rijk	
2de steun pakket	260.400
3de steun pakket	506.800
4de steun pakket	334.400
5de steun pakket	325.200
6de steun apkket	246.800
Totale ontvangsten Gemeentefonds	**1.673.600**

Corona uitgaven in programma's	
Programma 0	217.200
Programma 4	8.100
Programma 5	91.200
Programma 6	95.400
Programma 7	108.600
Opgenomen in programma's	**520.500**

Dotatie Egalisatiereserve Corona	**1.153.100**

Egalisatiereserve

In 2021 is bij vaststelling van de jaarstukken 2020 een egalisatiereserve Corona ingesteld. Ook in 2021 zijn niet alle door de Rijksoverheid verstrekte Corona middelen nodig geweest voor het ondersteunen van instellingen, ondernemers en andere partijen. De verwachting is dat in 2022 alsnog verzoeken om ondersteuning vanwege Corona gaan komen. Deze kunnen dan uit de egalisatiereserve gedekt worden. In 2022 zal de raad besluiten wat met het resterende saldo van de reserve gaat gebeuren.

Jaarrekening

Grondslagen jaarrekening

Grondslagen jaarrekening

Inleiding

De waarderingsgrondslagen en de grondslagen voor het bepalen van het resultaat zijn bedoeld als leidraad om de gepresenteerde financiële gegevens in de jaarrekening juist te interpreteren.

Algemeen
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Schattingen
Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Grondslagen voor waardering en resultaat
De waarderingsgrondslagen van de jaarrekening zijn gebaseerd op het BBV en vastgelegd in de Financiële Verordening. De activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel nominale waarde. De passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor de jaarrekening is het lasten en-batenstelsel gebruikt. Dat betekent dat we lasten en baten hebben toegerekend aan het jaar waarin de diensten of goederen zijn geleverd. Winsten worden alleen in aanmerking genomen als ze gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong hebben in het boekjaar, worden opgenomen als zij bekend zijn geworden voor opstelling van de jaarcijfers.

Vaste activa

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Op de bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt lineair afgeschreven. De afschrijvingstermijn is dezelfde als die wordt gehanteerd voor soortgelijke eigen materiële activa.

Materiële vaste activa
Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief.

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. De materiële vaste activa zijn naar de volgende categorieën in te delen:
• Activa met een economisch nut;
• Activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (heffings-gerelateerd economisch nut);
• Activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

Financiële vaste activa
De waardering van de financiële vaste activa is gebaseerd op de historische kostprijs c.q. nominale waarde. Indien de marktwaarde van een financieel vast actief duurzaam lager is dan de aanschafwaarde vindt afwaardering tot de lagere marktwaarde plaats. Bij (dreigende) oninbaarheid van leningen wordt een voorziening gevormd die in mindering wordt gebracht op de boekwaarde van de lening. Op deelnemingen en effecten wordt niet afgeschreven. De werkelijke waarde kan afwijken van de nominale waarde.

Vlottende activa

Voorraden
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken). Rente op grondexploitaties wordt geactiveerd en is daarmee ook onderdeel van de vervaardigingsprijs. Voor tussentijdse winstneming wordt de Percentage of Completion methode toegepast. Deze methode houdt in dat naar rato van de gerealiseerde opbrengsten en kosten de winst wordt berekend.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening gevormd die in mindering wordt gebracht. Volgens de gekozen beleidslijn wordt er voor de vordering op openbare lichamen geen voorziening getroffen. Voor alle “overige debiteuren” wordt op basis van de ouderdomsanalyse een percentage van de hoofdsom als voorziening berekend.

Liquide middelen en overlopende activa
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen
Reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen
Volgens het BBV mag er een voorziening worden gemaakt in deze vier gevallen:
• Er zijn verplichtingen en verliezen waarvan de hoogte op de balansdatum niet zeker is, maar die wel redelijk ingeschat kunnen worden;
• Er zijn op de balansdatum risico’s die kunnen leiden tot verplichtingen of verliezen, waarvan de hoogte al redelijk in te schatten is;
• Er zullen kosten worden gemaakt in een volgend begrotingsjaar. Hiervoor mag een voorziening worden gevormd als het maken van die kosten zijn oorsprong mede in het huidige of in voorafgaande begrotingsjaren vindt en de voorziening is bedoeld om de lasten gelijk te verdelen over een aantal begrotingsjaren;
• Er worden bijdragen verstrekt aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.
De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale of contante waarde.

Vaste schulden > 1 jaar
Onder vaste schulden worden verstaan de schulden met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer. De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met de aflossingen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
In de categorie niet uit de balans blijkende verplichtingen worden de meerjarige inkoopcontracten opgenomen tegen de resterende contractwaarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Volledigheid opbrengsten CAK
Omdat de gemeente afhankelijk is van het CAK kan de gemeente zelf de volledigheid van de opbrengsten uit de eigen bijdragen van het CAK niet garanderen. Intern worden controles uitgevoerd om vast te stellen of het CAK cliënten volledig in hun administratie heeft opgenomen (waaronder controle melding cliënt en opgave CAK).

Personeelslasten
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks

terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Algemene uitkering
Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling. Voor 2020 is er sprake van 1 uitzondering, het derde corona steunpakket. Ook deze uitspraak komt van de commissie BBV.

Dividend
Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend vastgesteld wordt.

Continuïteit
De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Balans en toelichting

Balans

x € 1.000

Activa	31-12-2021	31-12-2020	Passiva	31-12-2021	31-12-2020
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Immateriële vaste activa	1.008	1.052	Eigen vermogen	31.565	25.364
Materiële vaste activa	57.484	57.338	Voorzieningen	8.729	8.367
Financiële vaste activa	20.673	17.829	Vaste schulden	40.600	44.400
Totaal vaste activa	**79.165**	**76.219**	**Totaal vaste passiva**	**80.894**	**78.131**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Voorraden	797	539	Vlottende schulden	4.318	1.138
Uitzettingen	8.420	8.696	Overlopende passiva	18.820	17.882
Liquide middelen	11.333	6.245			
Overlopende activa	4.317	5.452			
Totaal vlottende activa	**24.867**	**20.932**	**Totaal vlottende passiva**	**23.138**	**19.020**
Totaal activa	**104.032**	**97.151**	**Totaal passiva**	**104.032**	**97.151**

Uitgebreide balans activa

x € 1.000

Activa	31-12-2021	31-12-2020
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	1.008	1.052
Totaal immateriële vaste activa	**1.008**	**1.052**
Materiële vaste activa		
Economisch nut	34.774	34.120
Economisch nut, dekking door heffing	11.010	11.253
Maatschappelijk nut	11.700	11.965
Totaal materiële vaste activa	**57.484**	**57.338**
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	260	260
RC-verhouding met het Rijk	18.126	15.830
Overige langlopende leningen	2.287	1.739
Totaal financiële vaste activa	**20.673**	**17.829**
Totaal vaste activa	**79.165**	**76.219**
Vlottende activa		
Voorraden		
Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie woningbouwterreinen	-1.073	-1.506
Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie bedrijventerreinen	2.153	2.695
Voorziening nog uit te voeren werken	-	-
Verliesvoorziening	-283	-650
Voorraad woningen		-
Totaal voorraden	**797**	**539**
Uitzettingen < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	3.707	3.375
Overige vorderingen	4.713	5.321
Totaal uitzettingen < 1 jaar	**8.420**	**8.696**
Liquide middelen		
Banken	11.333	6.245
Totaal liquide middelen	**11.333**	**6.245**
Overlopende activa		
Overige overlopende activa	4.317	5.452
Totaal overlopende activa	**4.317**	**5.452**

Totaal vlottende activa	**24.867**	**20.932**
Totaal activa	**104.032**	**97.151**
Verschuldigde vennootschapsbelasting	nihil	nihil

Uitgebreide balans passiva

x € 1.000

Passiva	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	19.856	17.105
Bestemmingsreserves	8.771	6.153
Saldo van rekening	2.938	2.106
Totaal Eigen vermogen	**31.565**	**25.364**
Voorzieningen		
Voorzieningen	8.729	8.367
Totaal voorzieningen	**8.729**	**8.367**
Vaste schulden		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	40.600	44.400
Totaal vaste schulden	**40.600**	**44.400**
Totaal vaste passiva	**80.894**	**78.131**
Vlottende passiva		
Vlottende schulden		
Overige vlottende schulden	4.318	1.138
Totaal vlottende schulden	**4.318**	**1.138**
Overlopende passiva		
Overige overlopende passiva	18.820	17.882
Totaal overlopende passiva	**18.820**	**17.882**
Totaal vlottende passiva	**23.138**	**19.020**
Totaal passiva	**104.032**	**97.151**
Niet uit de balans blijkende verplichtingen:		
Gewaarborgde leningen en garantstellingen	31.925	39.250
Huur en leasecontracten	-	-
	31.925	**39.250**

Vaste activa

De vaste activa bestaan uit immateriële vaste activa; materiële vaste activa en financiële vaste activa. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

x € 1.000

Vaste activa	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Aflossingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021
Immateriële vaste activa	1.052	-	-	44	-	-	1.008
Materiële vaste activa	57.338	3.827	263	3.214	-	-204	57.484
Financiële vaste activa	17.829	3.170	-	-	326	-	20.673
Totaal	**76.219**	**6.997**	**263**	**3.258**	**326**	**-204**	**79.165**

Immateriële vaste activa

x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021
Activa in eigendom van derden	1.052	-	-	44	-	1.008
Totaal	**1.052**	**-**	**-**	**44**		**1.008**

Specificatie immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021
Activa in eigendom van derden betreft:						
Bijdrage huisvesting bibliotheek Gorredijk	1.052	-	-	44	-	1.008

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn te verdelen in materiële vaste activa met een economisch nut, economisch nut met een dekking door heffing en maatschappelijk nut.

x € 1.000

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021
Economisch nut						
Bedrijfsgebouwen	24.229	2.170	1	1.176	-	25.222
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.759	-	-	293	-	3.466
Overige machines	1.177	371	-	223	-	1.325
Overige materiële vaste activa	255	-	-	94	-	161
Vervoermiddelen	685	-	-	100	-	585
Gronden en terreinen	9.958	-	-	-	-	9.958
Voorziening gronden en terreinen	-5.943	-	-	-	-	-5.943
Totaal economisch nut	**34.120**	**2.541**	**1**	**1.886**	**-**	**34.774**
Economisch nut, dekking door heffing						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	12.245	-	-	565	-	11.680
Voorziening vervanging en verbetering riool	-992	526	-	-	-204	-670
Totaal economisch nut, dekking door heffing	**11.253**	**526**	**-**	**565**	**-204**	**11.010**
Maatschappelijk nut						
Bedrijfsgebouwen	-	71	-	-	-	71
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11.630	689	262	718	-	11.339
Overig	335	-	-	45	-	290
Totaal maatschappelijk nut	**11.965**	**760**	**262**	**763**	**-**	**11.700**
Totaal	**57.338**	**3.827**	**263**	**3.214**	**-204**	**57.484**

Toelichting materiële vaste activa

Er zijn geen afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen geweest in 2021.
De voorziening vervanging en verbetering riool wordt toegelicht bij voorzieningen onder de passiva.
De afschrijvingstermijnen zijn conform de financiële verantwoording. Er wordt lineair afgeschreven.

Financiële vaste activa

x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringen	Desinvesteringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2021
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	260	-	-	-	260
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	15.830	2.296	-	-	18.126
Overige langlopende leningen	1.739	874	-	326	2.287
Totaal	**17.829**	**3.170**	**-**	**326**	**20.673**

x € 1.000

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren	
	2021
Drempelbedrag	**602,7682275**

x € 1.000

Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
	Q1	Q2	Q3	Q4
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	45.675	46.614	42.665	45.727
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	508	512	464	497

x € 1.000

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	Aantal aandelen	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Deelneming Caparis NV	3.465	3	3
Deelneming Afvalsturing Friesland BV	120	54	54
Deelneming Fryslân Miljeu NV	11.381	52	52
Deelneming BNG Bank NV	66.651	151	151
Deelneming Publiek Belang Elektriciteitproductie BV	34.746	-	-
Deelneming Claim Staat Vennootschap BV	464	-	-
Totaal		**260**	**260**

x € 1.000

Overige langlopende leningen	Oorspr. Bedrag	Begin looptijd	Einde looptijd	Boekwaarde 31-12-2020	Opname 2021	Aflossing 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Aflossing totaal
A. Leningen aan woningbouwcorporaties	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal leningen aan woningbouwcorporaties	**-**			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
B. Overige langlopende geldleningen								
Stichting Volkskrediet Leeuwarden	77	divers	divers	77	-	-	77	-
SVN Startersleningen	1.405	divers	divers	1.066	247	303	1.010	395
SVN Blijversleningen	8	2020	2028	8	-	1	7	-
Totaal overige langlopende geldleningen	**1.490**			**1.151**	**247**	**304**	**1.094**	**395**
C. Renteloze leningen								
Korfbalvereniging LDODK	75	2017	2031	55	-	5	50	25
Voetbalvereniging Gorredijk	78	2017	2031	53	-	5	48	30
Vereniging PCBO Ureterp	200	2010	2024	46	-	12	34	166
St. Beheer en exploitatie NLD Lippenhuizen	55	2021	2046	-	55		55	-
Rekening courant SVN	-	nvt	nvt	434	572	-	1.006	-
Totaal renteloze leningen	**408**			**588**	**627**	**22**	**1.193**	**221**
Totaal bedrag balans	**1.898**			**1.739**	**874**	**326**	**2.287**	**616**

Vlottende activa

x € 1.000

Vlottende activa	31-12-2021	31-12-2020
Voorraden	797	539
Uitzettingen	8.420	8.696
Liquide middelen	11.333	6.245
Overlopende activa	4.317	5.452
Totaal	**24.867**	**20.932**

Voorraden

x € 1.000

Voorraden	31-12-2021	31-12-2020
Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie woningbouwterreinen	-1.074	-1.507
Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie bedrijventerreinen	2.154	2.696
Verliesvoorziening	-283	-650
Totaal	**797**	**539**

x € 1000

Onderhanden werk Bouwgrond in exploitatie	Boekwaarde 1-1-2021	Kosten 2021	Opbrengsten 2021	Winstnemingen 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Verliesvoorziening 2021	Balanswaarde 31-12-2021
Woningbouwterreinen							
Frieschepalen-Locatie De Skans	93	11	-	-6	110	-	110
Gorredijk-Loevestein fase 4 west	-847	109	103	-94	-747	-	-747
Gorredijk-Loevestein fase 4 oost	746	105	-	-	851	-	851
Hemrik-Fabryksleane	-262	7	-	-6	-249	-	-249
Lippenhuizen-De Wiken	-213	93	-	-120	-	-	-
Terwispel-Kolderveen	-4	-	-	-	-4	-	-4
Ureterp-Noord	-275	5	-	-	-270	-	-270
Ureterp-De Hege Kamp	-511	208	1.318	-966	-655	-	-655
Wijnjewoude-Zuidwest	-234	-	-	-124	-110	-	-110
Totaal	**-1.507**	**538**	**1.421**	**-1.316**	**-1.074**	**-**	**-1.074**
Bedrijventerreinen							
Gorredijk-Industrie	2.696	65	607	-	2.154	283	1.871
Totaal	**2.696**	**65**	**607**	**-**	**2.154**	**283**	**1.871**
Totaal	**1.189**	**603**	**2.028**	**-1.316**	**1.080**	**283**	**797**

x € 1.000

Verliesvoorziening	Boekwaarde 31-12-2020	Mutaties	Boekwaarde 31-12-2021
Gorredijk-Industrie	650	-367	283
Totaal	**650**	**-367**	**283**

Toelichting bouwgrond in exploitatie

De voorraad bouwgrond in exploitatie (BIE) wordt gevormd door gronden in eigendom van de gemeente waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

De boekwaarde van de BIE bedraagt eind 2021 € 1.080.000. Na verwerking van de verliesvoorziening blijft een balanswaarde van € 797.000 over. Rekening houdend met de nog te maken kosten en de te verwachten opbrengsten kunnen de diverse complexen op termijn worden afgesloten met een voordelig resultaat van in totaal € 1.625.000. Hierbij wordt echter wel de kanttekening geplaatst dat het behalen van dit resultaat voor een belangrijk deel afhankelijk is van economische factoren. Het "economische tij" is van grote invloed op de verkoopopbrengsten. Een vertraging of uitval van de verkopen verlaagt de winstgevendheid van de complexen. De resultaten van de in exploitatie genomen gronden (BIE) worden per complex gespecificeerd in het bijlagenboek bij de verantwoording.

x € 1000

Prognose Grondexploitaties per 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2021	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen bijdragen	Opbrengst verkopen	Resultaat (-=neg.)	Looptijd t/m	Kavels beschikbaar	Te verkopen in m2	Op schema
Woningbouwterreinen									
Frieschepalen-Locatie De Skans	110	34	-	249	106	2023	4	1.508	nee 2)
Gorredijk-Loevestein fase 4 west	-747	961	-	352	138	2024	4	2.109	nee 2)
Gorredijk-Loevestein fase 4 oost	851	96	-	1.180	233	2024	-	-	ja
Hemrik-Fabryksleane	-249	225	-	-	24	2023	-	-	ja 1)
Lippenhuizen-De Wiken	-	-	-	-	-		-	-	3)
Terwispel-Kolderveen	-4	30	-	38	11	2023	"overhoek"	10.920	nee 2)
Ureterp-Noord	-270	265	-	339	344	2024	3	1.577	nee 2)
Ureterp-De Hege Kamp	-655	653	-	986	988	2024	5	3.006	ja
Wijnjewoude-Zuidwest	-110	46	-	-	64	2022	-	-	ja 1)
Totaal	**-1.074**	**2.310**	**-**	**3.144**	**1.908**		**16**	**19.120**	
Bedrijventerreinen									
Gorredijk-Industrie	2.154	679	-	2.550	-283	2025	13	33.499	nee 2)
Totaal	**2.154**	**679**	**-**	**2.550**	**-283**		**13**	**33.499**	
Totaal	**1.080**	**2.989**	**-**	**5.694**	**1.625**		**29**	**52.619**	

1) Alle kavels zijn verkocht

2) Vertraging in de kavelverkoop

3) Complex afgesloten

De bedragen in de kolommen "nog te maken kosten" en "nog te ontvangen bijdragen" zijn gebaseerd op de meest recente exploitatieopzetten.

Uitzettingen <1 jaar

x € 1.000

Uitzettingen < 1 jaar	31-12-2021	31-12-2020
Vorderingen op openbare lichamen	3.707	3.375
Overige vorderingen	4.713	5.321
Totaal	**8.420**	**8.696**

x € 1.000

Vorderingen op openbare lichamen	31-12-2020	31-12-2019
BTW Compensatiefonds	60	3.257
Debiteuren openbare lichamen	3.647	118
Totaal	**3.707**	**3.375**

x € 1.000

Overige vorderingen	31-12-2021	31-12-2020
Debiteuren algemeen	813	1.169
Debiteuren belastingen	2.608	2.562
Voorziening oninbaarheid	- 809	- 715
Terugvordering en verhaal, leenbijstand	912	1.087
Krediethypotheken	520	587
BBZ	669	631
Totaal	**4.713**	**5.321**

Toelichting overige vorderingen

De voorziening oninbaarheid bestaat voor een belangrijk deel uit vorderingen op basis van diverse socialezekerheidsuitkeringen (Algemene bijstand c.a.). De inbaarheid van deze vorderingen wordt jaarlijks beoordeeld. Op grond van de uitgevoerde beoordeling wordt de voorziening indien nodig aangepast.

Liquide middelen

x € 1.000

Liquide middelen	31-12-2021	31-12-2020
Banken	11.333	6.245
Totaal	**11.333**	**6.245**

Overlopende activa

x € 1.000

Overlopende activa	31-12-2021	31-12-2020
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die		
ten laste van de volgende begrotingsjaren komen	4.317	5.452
Totaal	**4.317**	**5.452**

x € 1.000

Specificatie	31-12-2021	31-12-2020
Nog op te leggen aanslagen boekjaar	1.211	1.436
Nog te verrekenen voorschotten in afwachting toekenning uitkering	1.167	3.676
Nog te ontvangen overig	947	340
Vooruitbetaalde kosten	992	-
Totaal	**4.317**	**5.452**

Vaste passiva

x € 1.000

Vaste passiva	31-12-2021	31-12-2020
Eigen vermogen	31.565	25.364
Voorzieningen	8.729	8.367
Vaste schulden	40.600	44.400
Totaal	**80.894**	**78.131**

x € 1.000

Eigen vermogen	31-12-2021	31-12-2020
Algemene reserve	19.856	17.105
Bestemmingsreserves	8.771	6.153
Saldo van de rekening	2.938	2.106
Totaal	**31.565**	**25.364**

Reserves

x € 1.000

Reserves	Saldo 31-12-2020	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2021
Algemene Reserve	19.211	1.900	1.256	19.856
Bestemmingsreserves	6.153	3.145	527	8.771
Totaal	**25.364**	**5.045**	**1.783**	**28.627**

Algemene reserve	Saldo 31-12-2020	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2021
Saldo 31-12-2020	19.211			
Stortingen				
Vrijval precario-Perspectiefbrief 2020		1.900		
Budgetoverhevelingen van 2020 naar 2021				
Sweachsterwei (GVVP)			100	
Samenwerking onderwijs en bedrijfsleven			7	
Transformatie bedrijventerreinen			28	
Essentaksterfte			21	
Inburgering			54	
Duurzaamheidsagenda			43	
Welzijnswerk			20	
Gidsgelden			34	
Energietransitie			332	
Woonplannen-Ontwikkelagenda			25	
Snelfietsroute Drachten-Ureterp (GVVP)			173	
OWO-Bedrijfsvoering			30	
Overig				
Vorming egalisatiereserve Corona			349	
Juridische kosten Stichting Sportgebouw Kortezwaag			40	
Totaal	**19.211**	**1.900**	**1.256**	**19.856**

Bestemmingsreserves	Programma	Saldo 31-12-2020	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2021
Reserve egalisatie Corona	0	-	1.502	-	1.502
Reserve organisatiedoelstellingenfonds	0	342	-	4	338
Reserve onderhoud verharding BKP	2	-	248	248	-
Reserve onderhoud wegen	2	-	297	-	297
Reserve recreatie en toerisme	3	487	180	133	534
Reserve De Treffer	4	263	-	-	263
Reserve huisvesting basisonderwijs	4	4.117	25	-	4.142
Reserve huisvesting speciaal onderwijs	4	437	2	-	439

Reserve verbouw dorpshuizen	6	85	30	-	115
Reserve zwembad Bakkeveen	6	37	-	-	37
Reserve riolering	7	86	-	-	86
Reserve energietransitie	7	-	467	-	467
Reserve komplannen	8	141	207	142	206
Reserve invoering omgevingswet	8	158	187	-	345
Totaal		**6.153**	**3.145**	**527**	**8.771**

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Er zijn in 2021 geen structurele reservemutaties.

Toelichting algemene reserve

Het saldo van de algemene reserve bestaat uit een buffer en een vrij besteedbaar deel. De buffer is door de gemeenteraad vastgesteld. Deze buffer is gevormd om eventuele onvoorziene tegenvallers op te vangen. De buffer bedraagt € 7.500.000.

Het vrij besteedbare deel is het bedrag dat bijvoorbeeld beschikbaar is voor de financiering van lasten waarvoor op geen enkel andere wijze dekking kan worden gevonden. Daarnaast behoort het vrij besteedbare deel tot het reguliere weerstandsvermogen van de gemeente.

Het resultaat 2020 van € 2.106.000 is in de algemene reserve gestort. Bij het vaststellen van de Perspectiefbrief 2020 is een bedrag van € 1.900.000 aan precario gestort.

Voor budgetoverhevelingen is er € 867.000 onttrokken, dit gaat om budgetten die bij de jaarrekening 2020 zijn overgegaan naar begrotingsjaar 2021.

Voor de vorming van de egalisatiereserve Corona is € 349.000 onttrokken. Ten behoeve van juridische kosten Sportgebouw Kortezwaag is € 40.000 onttrokken. Daarnaast is het resultaat van 2020 van € 2.106.00 onttrokken aan de algemene reserve.

Toelichting bestemmingsreserves

Programma 0

Reserve egalisatie Corona

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten die verband houden met Corona. In 2021 is een storting gedaan van € 1.502.000 in deze reserve.

Reserve organisatiedoelstellingsfonds

De doelstelling van deze egalisatiereserve is het egaliseren van kosten die verband houden met organisatieontwikkeling, mobiliteitsbevordering en uitstroom van personeel als gevolg van bezuinigingen en/of OWO-samenwerking. De egalisatie over 2021 betreft een onttrekking van € 4.000 uit deze reserve.

Programma 2

Reserve onderhoud verharding BKP

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten die verband houden met onderhoud verharding BKP. In 2021 is een storting gedaan van € 248.000 en daarnaast is € 248.000 voor dit doel besteed.

Reserve onderhoud wegen

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van onderhoudskosten wegen. In 2021 is € 297.000 gestort in de reserve.

Programma 3

Reserve recreatie en toerisme

Het saldo van de baten (toeristenbelasting) en lasten (kosten van recreatie) wordt aan deze reserve onttrokken of toegevoegd. Er is per saldo in 2021 € 47.000 aan de reserve toegevoegd.

Programma 4

Reserve De Treffer

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten die samenhangen met de bouw van De Treffer die direct afgeboekt mogen worden. In 2021 zijn er geen mutaties geweest.

Reserve huisvesting basisonderwijs

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten van huisvesting van het basisonderwijs. Er is in 2021 € 25.000 toegevoegd aan deze reserve.

Reserve huisvesting speciaal onderwijs

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten van huisvesting van het speciaal onderwijs. In 2021 is er € 2.000 toegevoegd aan deze reserve.

Programma 6

Reserve verbouw dorpshuizen

Het dorpshuizenbeleid is gebaseerd op het uitgangspunt dat elk dorp beschikt over een openbare accommodatie voor sociale- en culturele activiteiten. Het doel van deze reserve is het dekken van de gemeentelijke bijdrage in de kosten van verbouwing van dorpshuizen. Elk jaar wordt € 30.000 in deze reserve gestort. In 2021 is er niets aan deze reserve onttrokken.

Reserve zwembad Bakkeveen

Deze reserve is bedoeld voor een impuls voor zwembad Bakkeveen. In 2021 zijn er geen mutaties geweest.

Programma 7

Reserve riolering

Deze reserve heeft een egalisatiefunctie. In 2021 waren geen mutaties noodzakelijk.

Reserve energietransitie

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten van de energietransitie. Er is € 152.000 gedoteerd vanuit budget Transitievisie Warmte en er is € 315.000 door egalisatie toegevoegd. In totaal is over 2021 € 467.000 toegevoegd aan de reserve.

Programma 8

Reserve komplannen

De reserve komplannen heeft een egalisatiefunctie. In 2021 is voor € 65.000 geëgaliseerd. De reserve is met dit bedrag toegenomen.

Reserve invoering omgevingswet

Deze reserve heeft een egalisatiefunctie. In 2021 is er € 187.000 gestort in deze reserve, er is niets onttrokken.

Voorzieningen

x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 31-12-2020	Dotatie	Bestedingen	Vrijval	Saldo 31-12-2021
Voorziening wethouderspensioenen	4.329	20	148	90	**4.111**
Voorziening strategisch personeelsplan (SPP)	149	121	-	40	**230**
Voorziening groot onderhoud rioleringen	1.770	226	37	-	**1.959**
Voorziening beheersplan kunstwerken	1.199	257	200	-	**1.256**
Voorziening onderhoud gebouwen	382	718	543	-	**557**
Voorziening begraafrechten	411	120	-	41	**490**
Voorziening nog uit te voeren werken	127	-	1	-	**126**
Totaal	**8.367**	**1.462**	**929**	**171**	**8.729**

Voorziening wethouderpensioenen

Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). De pensioenpremie wordt op het salaris van de wethouder ingehouden. Deze wordt gestort in de kas van de gemeente in plaats van bij een pensioenfonds. Gemeenten hebben op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de taak om hiervoor een voorziening te vormen. Daarmee is zichtbaar voor welk bedrag oud- en zittende wethouders pensioen hebben opgebouwd. De gehanteerde rekenrente is gebaseerd op een jaarlijkse circulaire van het ministerie van BZK hierover.

In 2021 is uit de voorziening € 148.000 aan pensioenen uitgekeerd, € 90.000 kon vrijvallen. Op basis van de actuariële berekeningen was een toevoeging van € 20.000 noodzakelijk.

Voorziening strategisch personeelsplan (SPP)

In 2021 is € 40.000 uitbetaald ten behoeve van aangegane verplichtingen in verband mobiliteit van personeel. Daarnaast is er € 121.000 gedoteerd in verband met mobiliteits- en mogelijke ww-verplichtingen.

Voorziening groot onderhoud rioleringen

In 2021 waren de kosten voor groot onderhoud € 37.000. Er is € 226.000 gedoteerd. Hiervan is € 300.000 de jaarlijkse storting conform het Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2020 (GRP). Deze dotatie is met € 9.000 verlaagd in verband met het nieuwe Gemeentelijk Watertakenprogramma 2020-2025 (GWP), en met € 65.000 verlaagd in verband met lagere personeelskosten.

Voorziening vervanging en verbetering riool

Deze voorziening is volgens de verslaggevingsvoorschriften in mindering gebracht op de investeringen in de riolering (zie de toelichting op de materiële vaste activa) en komt daarom niet voor op deze lijst met voorzieningen. De voorziening heeft als doel het dekken van de kosten van toekomstige investeringen in de vervanging en verbetering van het riool. Er is € 204.000 gestort :€ 300.000 jaarlijkse storting volgens GRP minus een correctie van € 116.000 in verband met het nieuwe GWP en minus een correctie van € 65.000 in verband met lagere personeelskosten. Daarnaast is er € 85.000 gestort in verband met de kostendekkendheid van de riolering. Er is € 526.000 aan kosten voor project De Vlecke in mindering gebracht op de voorziening.

Voorziening beheersplan kunstwerken

In 2021 zijn de kosten voor groot onderhoud aan kunstwerken van € 200.000 onttrokken aan deze voorziening. Op basis van het meerjarig onderhoudsplan is € 257.000 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening onderhoud gebouwen

Op basis van het meerjarig onderhoudsplan is € 693.000 toegevoegd aan deze voorziening. Daarnaast is er € 18.000 subsidie voor instandhouding monumenten, en € 7.000 uit het restauratiefonds ontvangen. In totaal is er € 718.000 gestort in de voorziening. De kosten voor het groot onderhoud van € 544.000 zijn ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening begraafrechten

De verslaggevingsvoorschriften geven aan dat ontvangen begraafrechten die betrekking hebben op meerdere jaren opgenomen dienen te worden in een voorziening. Er is € 120.000 gestort en het deel van de voorziening dat betrekking heeft op 2021 is vrijgevallen, dit betrof € 41.000.

Voorziening nog uit te voeren werken

In 2021 is € 1.000 aan kosten ten laste van de voorziening gebracht.

Vaste schulden

x € 1.000

Vaste schulden	Oorspronkelijk bedrag	Rente %	Einde looptijd	Boekwaarde 31-12-2020	Opname 2021	Aflossing 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Aflossing totaal	Rente 2021
Opgenomen leningen									
BNG									
109980	20.000	0,800%	2025	10.000	-	2.000	8.000	10.000	89
112212	16.000	1,252%	2038	14.400	-	800	13.600	1.600	188
1-30813	20.000	- 0,090%	2040	20.000	-	1.000	19.000	-	-18
Totaal	**56.000**			**44.400**	**-**	**3.800**	**40.600**	**11.600**	**259**

De vaste schulden betreffen door de gemeente aangetrokken langlopende geldleningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

Vlottende passiva

x € 1.000

Vlottende passiva	31-12-2021	31-12-2020
Netto vlottende schulden	4.318	1.138
Overlopende passiva	18.820	17.882
Totaal	**23.138**	**19.020**

x € 1.000

Netto vlottende schulden	31-12-2021	31-12-2020
Kasgeldleningen	-	-
Crediteuren	4.318	1.138
Totaal	**4.318**	**1.138**

Onder netto-vlottende schulden worden verstaan die schulden die een rente typische looptijd kennen die korter is dan één jaar.

Overlopende passiva

x € 1.000

Overlopende passiva	31-12-2021	31-12-2020
Verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	5.912	4.116
Ontvangen voorschotten voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren	12.908	13.766
Totaal	**18.820**	**17.882**

x € 1.000

Ontvangen voorschotten	31-12-20	Toevoegingen	Uitgaven	31-12-2021
Rijk:				
Regiodeal ZO Friesland	5.624	7.077	3.587	9.114
Proeftuin Aardgasvrije Wijk	3.452	1.833	3.452	1.833
TOZO	3.564	1.136	3.564	1.136
Doeluitkering Reductie Energiegebruik	-	234	-	234
Doeluitkering Sportstimulering	-	81	-	81
Doeluitkering VVE	-	64	-	64
Regiodeal Natuur en Veerkrachting landschap	-	50	-	50
Energiestransitie	202	-	202	-
Coronasteunpakket	133	-	133	-
Lokaal Onderwijs Achterstanden Beleid	47	-	47	-
GVVP Sweachsterwei	72	-	72	-
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
Project Ervaren & Turf	334	-	235	99
Overig	30	77	30	77
Nedvang Zwerfafval	44	73	44	73
Doeluitkering NPO	-	60	-	60
De Vlecke Gorredijk	264	-	217	47
Doeluitkering Wijk GGD	-	40	-	40
Totaal	**13.766**	**10.725**	**11.583**	**12.908**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Borgstellingen:

Onze gemeente staat per 31 december 2021 borg voor € 31.925.000. Dit betreft 50% en 100% gewaarborgde geldleningen (€ 30.874.000) en borgstellingen gemeentegaranties (€ 1.051.000). Het bedrag is, volgens de verslaggevingseisen, buiten de balans onder passiva verantwoord. In 2021 is het bedrag aan indirect gegarandeerde geldleningen waarborg 50% WSW en NWB afgenomen met € 13.750.000.

Gemeentegarantie:

De borgstellingen in het kader van de regeling “gemeentegarantie” (particuliere woningbezitters) hebben betrekking op 37 verstrekte hypotheken (adressen). Deze afgegeven garanties lopen af, er komen geen nieuwe garanties bij. De verstrekte gemeentegarantie met het hoogste saldo is per ultimo 2021 € 105.957. Het gemiddelde gegarandeerde bedrag is € 28.410. Gezien de hoogte van de gegarandeerde leningen zal de waarde van de betreffende woningen hoger zijn dan het gegarandeerde bedrag. Het risico voor onze gemeente is daarom beperkt.

x € 1.000

Gegarandeerde geldleningen Waarborg 100%	Geldnemer	Oorspr Bedrag	Restant lening 31-12-2020	Restant lening 31-12-2021
BNG				
Woningbouw	WoonFriesland	187	188	188
Woningbouw	WoonFriesland	381	381	381
Woningbouw	WoonFriesland	446	337	317
Woningbouw	WoonFriesland	990	652	606
Woningbouw	WoonFriesland	1.067	653	600
Dorpshuis Beetsterzwaag	De Buorskip	140	34	-
Diversen				
Garantstelling hypotheken	Inwoners/personeel		1.618	1.051
Totaal 100% borgstelling		**3.211**	**3.863**	**3.143**

x € 1.000

Indirect gegarandeerde geldleningen* Waarborg 50%	Geldnemer	Oorspr Bedrag	Restant lening 31-12-2020	Restant lening 31-12-2021
BNG				
WSW	Stichting Elkien	7.500	7.500	7.500
WSW	Stichting Elkien	994	799	701
WSW	Stichting Elkien	8.160	8.160	8.160
WSW	Stichting Elkien	2.040	2.040	2.040
WSW	Stichting Elkien	12.500	2.500	2.500
WSW	Stichting Elkien	15.100	3.020	3.020
WSW	Stichting Elkien	7.400	1.480	1.480
WSW	Stichting Elkien	10.000	5.200	4.300
WSW	Stichting Elkien	9.000	1.800	1.800
WSW	Stichting Elkien	2.500	2.500	-
WSW	Stichting Elkien	9.400	9.400	-
WSW	Stichting Elkien	600	600	-
WSW	WoonFriesland	3.700	3.700	3.700
WSW	Woonzorg Nederland	3.780	1.449	1.197
Ned. Waterschaps Bank				
WSW	Stichting Elkien	3.500	3.500	3.500
WSW	WoonFriesland	16.000	16.000	16.000
WSW	Woonzorg Nederland	1.665	1.665	1.665

Totaal		**71.313**	**57.563**
	113.839		
Hiervan 50% indirect gegarandeerd		**35.657**	**28.782**

Totale borgstellingen 31-12-2021		**39.520**	**31.925**
	219.184		

In de toelichting wordt ook opgenomen het totaalbedrag van de betalingen die inzake de borg- en garantstelling zijn gedaan tot en met het eind van het begrotingsjaar.

Overige niet uit de balans blijkende verplichtingen

Huurovereenkomst brandkranen

Het betreft hier een overeenkomst met Vitens (het waterleidingbedrijf) voor onbepaalde tijd.

Afvalverwerking, straatvegen en kolken zuigen

Met Omrin is een overeenkomst voor onbepaalde tijd afgesloten. De kosten voor afvalverwerking, straatvegen en kolken zuigen bedragen jaarlijks € 1.218.000.

Overeenkomst Accountantsdiensten

Er is een nieuwe overeenkomst voor accountantsdiensten afgesloten met HZG accountants en adviseurs. De overeenkomst is van kracht met ingang van het boekjaar 2020 en heeft een looptijd van vier jaar en eindigt wanneer de accountantsdiensten over het boekjaar 2023 zijn afgerond. De overeenkomst kan tweemaal verlengd worden met één boekjaar. Omdat deze dienst in OWO verband is aanbesteed komt 1/3 deel ten laste van onze gemeente. De kosten per jaar voor onze gemeente bedragen € 48.000 (1/3 deel van € 144.000).

Overeenkomst groenafval

Deze overeenkomst is aangegaan voor 4 jaar (2022 t/m 2025) De kosten bedragen € 150.000 per jaar.

Overeenkomst brandstof

Er is een overeenkomst voor de levering van brandstof tegen een fluctuerend kortingstarief. Looptijd 2022 t/m 2025, de kosten bedragen € 100.000 per jaar.

Overeenkomsten aanschaf voertuigen en cirkelmaaiers

De overeenkomst voor de aanschaf van voertuigen is aangegaan voor 4 jaar (2022 t/m 2025). Het betreft de aanschaf van 10-12 auto's. Totale contractwaarde bedraagt € 600.000.

De overeenkomst voor de aanschaf van cirkelmaaiers is aangegaan voor 3 jaar (2022 t/m 2024). De kosten zijn € 75.000 per jaar.

Overeenkomst hekkelen

Er is een overeenkomst afgesloten voor 2 jaar (2022-2023) met de optie tot 2 jaar verlengen. De kosten bedragen € 50.000 per jaar.

Buurtsportwerk

Er is een afspraak gemaakt om gedurende een meerjarige periode de uitvoering van het gemeentelijke sportbeleid door Sport Fryslân te laten verzorgen. Sport Fryslân dient hiervoor jaarlijks een subsidieaanvraag in bij de gemeente Opsterland.

Overzicht van baten en lasten met toelichting

Toelichting

Begrotingsrechtmatigheid

De door de raad vastgestelde begroting en begrotingswijzigingen zijn de norm voor de begrotingsrechtmatigheid. Bestedingen boven het vastgestelde begrotingsbedrag (lasten) per programma die niet door de raad zijn geautoriseerd zijn strikt genomen onrechtmatig. Er kunnen verschillende soorten begrotingsafwijkingen worden onderkend. Het hangt dan van de reden af of de overschrijding meetelt in het oordeel van de accountant. Uit onderstaande tabel blijkt dat er bij enkele programma's een overschrijding is bij de lasten. We hebben geconstateerd dat deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en niet eerder bekend waren. De overschrijdingen vallen daarmee in de categorie “onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel”.

Wij verzoeken de raad deze overschrijdingen alsnog te autoriseren door middel van het vaststellen van de Jaarstukken 2021. Voor een toelichting op de overschrijding verwijzen we naar de financiële analyses bij de betreffende programma's.

Overzicht baten en lasten jaarrekening 2021

x € 1.000

Programma	Begroting 2021	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021
0 Bestuur en ondersteuning			
Baten	2.074	2.019	1.309
Lasten	3.504	4.370	3.966
Saldo	**-1.430**	**-2.351**	**-2.657**
1 Veiligheid			
Baten	25	25	6
Lasten	2.073	2.073	2.049
Saldo	**-2.048**	**-2.049**	**-2.044**
2 Verkeer en vervoer			
Baten	188	247	236
Lasten	3.278	3.494	3.175
Saldo	**-3.090**	**-3.247**	**-2.939**
3 Economie			
Baten	617	583	1.407
Lasten	904	874	1.223
Saldo	**-287**	**-291**	**184**
4 Onderwijs			
Baten	464	614	346
Lasten	3.307	3.476	2.921
Saldo	**-2.843**	**-2.862**	**-2.575**
5 Sport, cultuur en recreatie			
Baten	197	544	749
Lasten	5.707	6.110	6.269
Saldo	**-5.510**	**-5.566**	**-5.521**
6 Sociaal domein			
Baten	9.410	9.752	11.783
Lasten	36.171	38.144	37.947
Saldo	**-26.761**	**-28.392**	**-26.164**
7 Volksgezondheid en milieu			
Baten	6.567	11.335	9.865
Lasten	7.417	12.518	10.471
Saldo	**-850**	**-1.183**	**-606**

8 Bouwen, wonen en gronden			
Baten	3.178	3.301	4.068
Lasten	3.227	3.412	3.316
Saldo	**-49**	**-110**	**752**
Algemene dekkingsmiddelen			
Baten			
OZB	4.626	4.626	4.589
Precariobelasting	1.900	1.900	2.327
Gemeentefonds	49.415	51.392	53.264
Dividend	190	190	121
Financieringsfunctie	5	5	-
Lasten			
OZB	765	759	795
Saldo	**55.371**	**57.354**	**59.506**
Overhead			
Baten	625	863	833
Lasten	11.386	11.496	12.571
Saldo	**-10.761**	**-10.633**	**-11.738**
Resultaat voor bestemming	**1.745**	**669**	**6.199**
Mutaties reserves			
Baten	619	2.226	1.782
Lasten	2.364	2.895	5.045
Saldo	**-1.745**	**-669**	**-3.263**
Resultaat na bestemming	**-0**	**-0**	**2.936**

Totaaloverzicht baten en lasten

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	85.709	77.736	86.105	84.703	-1.402
Baten	85.969	79.212	87.395	90.903	3.508
Saldo voor bestemming	**260**	**1.476**	**1.289**	**6.199**	**4.910**
Mutaties reserves					
Lasten	2.404	2.364	2.895	5.045	2.150
Baten	2.144	888	2.226	1.781	-445
Saldo na bestemming	**-0**	**-**	**620**	**2.935**	**2.315**

Programma 0

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	17.617	15.652	16.004	17.332	1.327
Baten	59.272	58.566	60.994	62.443	1.448
Saldo voor bestemming	**41.656**	**42.914**	**44.990**	**45.111**	**121**
Mutaties reserves					
Lasten	1.906	1.900	2.249	3.402	1.153
Baten	1.197	269	688	423	-265
Saldo na bestemming	**40.946**	**41.283**	**43.429**	**42.132**	**-1.297**

Programma 1

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	1.919	2.073	2.073	2.049	-24
Baten	8	25	25	6	-19
Saldo voor bestemming	**-1.911**	**-2.048**	**-2.049**	**-2.044**	**5**
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	**-1.911**	**-2.048**	**-2.049**	**-2.044**	**5**

Programma 2

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	3.410	3.278	3.494	3.175	-318
Baten	190	188	247	236	-10
Saldo voor bestemming	**-3.219**	**-3.090**	**-3.247**	**-2.939**	**308**
Mutaties reserves					
Lasten	248	248	248	545	297
Baten	348	248	521	521	-
Saldo na bestemming	**-3.119**	**-3.090**	**-2.974**	**-2.963**	**11**

Programma 3

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	1.001	904	874	1.223	349
Baten	875	617	583	1.407	824
Saldo voor bestemming	**-126**	**-287**	**-291**	**184**	**475**
Mutaties reserves					
Lasten	205	125	155	180	25
Baten	40	-	34	34	-
Saldo na bestemming	**-292**	**-412**	**-412**	**38**	**450**

Programma 4

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	2.960	3.307	3.476	2.921	-555
Baten	350	464	614	346	-268
Saldo voor bestemming	**-2.609**	**-2.843**	**-2.862**	**-2.575**	**287**
Mutaties reserves					
Lasten	9	61	61	28	-33
Baten	5	188	188	-	-188
Saldo na bestemming	**-2.614**	**-2.716**	**-2.735**	**-2.603**	**132**

Programma 5

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	6.321	5.707	6.110	6.269	159
Baten	436	197	544	749	205
Saldo voor bestemming	**-5.885**	**-5.510**	**-5.566**	**-5.521**	**46**
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	55	125	146	154	8
Saldo na bestemming	**-5.830**	**-5.385**	**-5.420**	**-5.367**	**54**

Programma 6

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	40.126	36.171	38.144	37.947	-197
Baten	12.254	9.410	9.752	11.783	2.031
Saldo voor bestemming	**-27.872**	**-26.761**	**-28.392**	**-26.164**	**2.228**
Mutaties reserves					
Lasten	30	30	30	30	-
Baten	37	-	74	74	-
Saldo na bestemming	**-27.864**	**-26.791**	**-28.348**	**-26.120**	**2.228**

Programma 7

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	7.572	7.417	12.518	10.471	-2.047
Baten	6.792	6.567	11.335	9.865	-1.470
Saldo voor bestemming	**-781**	**-850**	**-1.183**	**-606**	**576**
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	152	467	315
Baten	262	-	409	409	-
Saldo na bestemming	**-518**	**-850**	**-926**	**-664**	**261**

Programma 8

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (primair)	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021	Mutatie begroting/ realisatie 2021
Lasten	4.784	3.227	3.412	3.316	-96
Baten	5.792	3.178	3.301	4.068	767
Saldo voor bestemming	**1.008**	**-49**	**-110**	**752**	**863**
Mutaties reserves					
Lasten	5	-	-	393	393
Baten	200	58	166	166	-
Saldo na bestemming	**1.202**	**9**	**56**	**525**	**470**

Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

De ramingen/geschatte afrekeningen zijn gebaseerd op bestaand beleid maar zijn alleen opgenomen als de prestatie in 2021 is geleverd.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Gegevens 2021 Functiegegevens	J.M. van der Weij Gemeentesecretaris	I. Zwart Griffier	T. Oosterhaven Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12	01/01-31/01	01/02-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0.889	0.889
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 115.707	€ 6.856	€ 65.904
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.369	€ 1.211	€ 11.969
Subtotaal	*€ 137.076*	*€ 8.067*	*€ 77.873*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 15.483	€ 170.318
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totaal bezoldiging	**€ 137.076**	**€ 8.067**	**€ 77.873**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2020 Functiegegevens	J.M. van der Weij Gemeentesecretaris	I. Zwart Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0.889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 107.944	€ 78.353
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.007	€ 13.870
Subtotaal	*€ 127.951*	*€ 92.223*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000	€ 178.689
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totaal bezoldiging	**€ 127.951**	**€ 92.223**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2021	**A.S. Zijlstra**
Functiegegevens	**Griffier a.i.**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	26-8 t/m 31-12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	5
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 199
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 138.500
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 77.411
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 35.256
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 35.256
(-/-) Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0
Totale bezoldiging, exclusief BTW	**€ 35.256**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Het bezoldigingsmaximum in 2021 voor onze gemeente is € 209.000. In 2020 was dit € 201.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen ook de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2021 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2021 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Overzicht incidentele baten en lasten

x € 1.000

Omschrijving	Programma	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Jaarrekening 2021	Verschil Jaarrekening/ begroting
Baten					
Verkoop gemeentelijk vastgoed	0	1.450	1.450	-	-1.450
Vrijval voorziening Precariobelasting	0	1.900	1.900	2.327	427
GVVP-Sweachsterwei bijdrage ministerie I&W	2	-	72	72	-
Regiodeal-Geweldig Gorredijk Overtoom	3	-	40	-	- 40
Huisvesting BO-Suvis bijdrage OBS It Ambyld	4	-	150	-	- 150
Koepelproject Ervaren en turf	5	-	188	235	47
Lokaal sportakkoord en leefstijlinterventies	5	-	85	4	- 81
Frysk taalbeleid	5	-	14	14	-
Regiodeal-Natuur en veerkrachtig landschap	5	-	50	-	- 50
Regiodeal-Geweldig Gorredijk Tûntsjes	5	-	10	-	- 10
Expertiseteam relatie en scheiding	6	-	60	28	- 32
Regiodeal-Geweldig Gorredijk dorpsdialoog	6	-	53	-	- 53
Regiodeal-Geweldig Gorredijk merk	6	-	50	-	- 50
Regiodeal-Geweldig Gorredijk preventie	6	-	112	-	- 112
Proeftuin aardgasvrije wijk Wijnjewoude	7	-	4.291	2.458	- 1.833
Ontwikkelagenda duurzaamheid-Uitv. Progr.energietransitie-PAW Wijnjewoude RRE	7	-	202	202	-
Regeling reductie energiegebruik woningen-energiebesparing en energiecoaches	7	-	255	21	- 234
Lokaal preventieakkoord gezondheid	7	-	20	20	-
Regiodeal-Proef verkeersinrichting kernwinkelgebied Gorredijk	8	-	30	21	- 9
Resultaat grondexploitatie	8	938	1.134	1.316	182
Onttrekkingen aan reserves					
Algemene reserve- vrije deel ten behoeve van vorming Egalisatiereserve Corona	0	-	349	349	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van juridische kosten Sportgebouw Kortezwaag	0	-	40	40	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van OWO-Bedrijfsvoering	0	-	30	30	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Sweachsterwei	2	-	100	100	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van snelfietsroute Drachten-Ureterp (GVVP)	2	-	173	173	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Samenwerking onderwijs en bedrijfsleven	3	-	7	7	-

Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Transformatie bedrijventerreinen	3	-	28	28	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Essentaksterfte	5	-	21	21	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Inburgering	6	-	54	54	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Welzijnswerk	6	-	20	20	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Duurzaamheidsagenda	7	-	43	43	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Energietransitie	7	-	332	332	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Gidsgelden	7	-	34	34	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Woonplannen-Ontwikkelagenda	8	-	25	25	-
Reserve organisatiedoelstellingfonds	0	-	-	4	4
Reserve onderhoud verharding BKP	2	248	248	248	-
Reserve recreatie en toerisme	3	125	125	133	8
Reserve onderwijshuisvesting basisonderwijs	4	188	188	-	- 188
Reserve komplannen	8	58	141	141	-
Totaal incidentele baten		**4.907**	**12.123**	**8.498**	**-3.624**
Lasten					
(Junior) omgevingsmanager	0	72	72	72	-
Tijdelijk niet opvullen vacature gebiedscoordinator	0	- 62	- 62	- 62	-
Tijdelijke formatie medewerker communicatie	0	- 48	- 48	- 48	-
Tijdelijke formatie medewerker subsidies	0	- 60	- 60	- 60	-
Opleidingsbudget	0	15	15	15	-
Formatie linking pin OWO BO-SD	0	36	36	36	-
Administratieve ondersteuning	0	36	36	36	-
Informatieadviseur	0	72	72	72	-
Inhuur in verband met afwezigheid door opleidingen	0	69	69	69	-
Uitbreiding openstelling gemeentehuis	0	36	36	36	-
Projectbeheersing	0	72	72	72	-
Procesverbinder openbare ruimte	0	29	29	29	-
Programmasturing	0	50	50	-	- 50
Versterken toegang SD 2 fte	0	-	75	75	-
Informatiebeveiliging	0	30	-	-	-
Incidentele lasten OWO t/m 2024	0	72	72	72	-
Formatie carrousel omgevingsdomein	0	32	32	32	-
Inhuur verkeersdiensten	0	25	25	25	-
Inhuur adviseur verkeer	0	-	30	30	-

Inhuur projecten	0	-	40	40	-
Tijdelijke formatie programmamanager	0	90	90	90	-
Tijdelijke formatie bestuursondersteuning/trainee	0	60	60	60	-
Tijdelijke formatie 1 fte projecten	0	-	29	29	-
OWO Bedrijfsvoering en Marap	0	-	101	101	-
Kosten inkoop snippers houtkachel (3x90m2)	0	7	7	7	-
Ziekteverzuim Corona	0	50	50	50	-
Stg. Sportgebouw Kortezwaag-juridische kosten	0	-	40	40	-
Aanvulling oudejaarsactiviteiten	1	6	6	1	- 5
GVVP-Snelfietsroute Drachten-Ureterp	2	-	63	61	- 2
GVVP-Sweachsterwei	2	-	172	172	-
Samenwerking onderwijs en bedrijfsleven	3	-	7	-	- 7
Transformatie bedrijventerreinen	3	-	28	-	- 28
Inhuur tbv aansturing EZ	3	25	25	14	- 11
Adviseur Veenweiden	3	10	10	14	4
Detailhandelsbeleid	3	25	25	25	-
Regiodeal-Geweldig Gorredijk Overtoom	3	-	40	-	- 40
Ondersteuning IHP en verordening onderwijshuisvesting	4	-	19	19	-
Huisvesting BO-Suvis bijdrage OBS It Ambyld	4	-	150	-	- 150
Essentaksterfte	5	70	91	14	- 77
Koepelproject Ervaren en turf	5	-	188	235	47
Lokaal sportakkoord en leefstijlinterventies	5	-	85	4	- 81
Frysk taalbeleid	5	-	14	9	- 5
Regiodeal-Natuur en veerkrachtig landschap	5	-	50	-	- 50
Regiodeal-Geweldig Gorredijk Tûntsjes	5	-	10	-	- 10
Uitbreiden tegenprestatie sociaal domein	6	144	144	84	- 60
Lokale duurzaamheidsagenda	6	40	83	8	- 76
Ontwikkelagenda leefbaarheid-Dorpsregisseurs	6	60	60	58	- 2
Inburgering	6	-	54	20	- 34
Welzijnswerk gebiedsteams	6	-	20	20	-
Sociaal domein-prijsstijging en tekort jeugdzorg	6	-	1.100	1.100	-
Regiodeal-Geweldig Gorredijk dorpsdialoog	6	-	53	-	- 53
Regiodeal-Geweldig Gorredijk merk	6	-	50	-	- 50
Regiodeal-Geweldig Gorredijk preventie	6	-	112	-	- 112
Expertiseteam relatie en scheiding	6	-	60	28	- 32
Proeftuin aardgasvrije wijk Wijnjewoude	7	-	4.291	2.458	- 1.833
Ontwikkelagenda duurzaamheid-Uitv. Progr.energietransitie-PAW Wijnjewoude RRE	7	-	202	107	- 95
Ontwikkelagenda duurzaamheid-Uitvoeringsprogramma energietransitie	7	135	315	308	- 7
Regeling reductie energiegebruik woningen-energiebesparing en energiecoaches	7	-	255	21	- 234
Gezond in de stad (GIDS)	7	35	72	34	- 38

Lokaal preventieakkoord gezondheid	7	16	36	36	-
Riolering GRP	7	-	47	47	-
Natuurbescherming-implementatie gedragscode soortbescherming	7	-	20	-	- 20
Ontwikkelagenda leefbaarheid-Woonplannen per dorp	8	30	55	27	- 28
Advisering planontwikkeling	8	58	58	5	- 54
Advisering planontwikkeling-inhuur RO en welstand	8	-	83	19	- 64
Kerkenvisie	8	-	50	-	- 50
Geweldig Gorrelijk-projectkosten	8	38	38	-	- 38
Regiodeal-Proef verkeersinrichting kernwinkelgebied Gorredijk	8	-	30	8	- 22
Invoering omgevingswet	8	303	303	35	- 268
Inhuurcapaciteit Invoering Omgevingswet	8	-	185	262	77
Stortingen in reserves					
Algemene reserve ten behoeve van Precariobelasting	0	1.900	1.900	1.900	-
Egalisatiereserve Corona	0	-	349	1.502	1.153
Reserve onderhoud verharding BKP	2	248	248	248	-
Reserve onderhoud wegen	2	-	-	298	298
Reserve recreatie en toerisme	3	125	155	180	25
Reserve onderwijshuisvesting basisonderwijs	4	-	-	26	26
Reserve onderwijshuisvesting speciaal onderwijs	4	61	61	2	- 59
Reserve verbouw dorpshuizen	6	30	30	30	-
Reserve energietransitie	7	-	152	467	315
Reserve invoering omgevingswet	8	-	-	186	186
Reserve komplannen	8	-	-	207	207
Totaal incidentele lasten		**4.041**	**12.619**	**11.214**	**- 1.405**
Totaal incidenteel resultaat		**866**	**- 496**	**- 2.716**	**- 2.220**

Uiteenzetting financiële positie

Reserves

x € 1.000

Algemene reserve	Saldo 31-12-2020	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-21
Buffer	7.500	-	-	7.500
Vrij besteedbaar	11.711	4.006	3.630	12.087
Totaal algemene reserve	**19.211**	**4.006**	**3.630**	**19.587**
Bestemmingsreserves				
Reserve egalisatie Corona	-	1.502	-	1.502
Reserve organisatiedoelstellingenfonds	342	-	4	338
Reserve onderhoud verharding BKP	-	248	248	-
Reserve onderhoud wegen	-	297	-	297
Reserve recreatie en toerisme	487	180	133	534
Reserve De Treffer	263	-	-	263
Reserve huisvesting basisonderwijs	4.117	25	-	4.142
Reserve huisvesting speciaal onderwijs	437	2	-	439
Reserve verbouw dorpshuizen	85	30	-	115
Reserve zwembad Bakkeveen	37	-	-	37
Reserve riolering	86	-	-	86
Reserve energietransitie	-	467	-	467
Reserve komplannen	141	207	142	206
Reserve invoering omgevingswet	158	187	-	345
Totaal bestemmingsreserves	**6.153**	**3.145**	**527**	**8.771**
Totaal reserves	**25.364**	**7.151**	**4.157**	**28.358**

Voorzieningen

x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 31-12-2020	Dotatie	Bestedingen	Vrijval	Saldo 31-12-2021
Voorziening wethouderpensioenen	4.329	20	148	90	**4.111**
Voorziening strategisch personeelsplan (SPP)	149	121	-	40	**230**
Voorziening groot onderhoud rioleringen	1.770	226	37	-	**1.959**
Voorziening beheersplan kunstwerken	1.199	257	200	-	**1.256**
Voorziening onderhoud gebouwen	382	718	544	-	**556**
Voorziening begraafrechten	411	120	-	41	**490**
Voorziening nog uit te voeren werken	127	-	1	-	**126**
Totaal	**8.367**	**1.462**	**930**	**171**	**8.728**

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (Sisa)

SiSa staat voor: Single information, Single audit, eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is sinds 2006 de manier waarop provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (hierna: medeoverheden) zich per jaar verantwoorden over de besteding van specifieke uitkeringen en/of provinciale middelen.

Sisa regelingen

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A4**	**Regeling eenmalige uitkering gemeenten voor maatregelen ter vermindering overlast en criminaliteit asielzoekers** Gemeenten	Besteding (jaar T) - zelfstandige uitvoering **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: A4/01*	Cumulatieve besteding uitvoering projectplan (t/m jaar T) - inclusief uitvoering door derden **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: A4/02*	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A4/03*	Toelichting op projecten die afwijken van voorlopige toekenning *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A4/04*	Project afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A4/05*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A4/06*
		1	€ 0	€ 0	Nee	De regeling wordt volledig door gemeente Smallingerland uitgevoerd. Opsterland heeft geen middelen ontvangen voor deze regeling.	Ja	Ja
JenV	**A12B**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

			Aard controle n.v.t. *Indicator: A12B/01*	*Aard controle R* *Indicator: A12B/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/05*	
			Veilgheidsregio Fryslan	€ 10.694	Ja	€ 10.694	Ja	
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/02*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/03*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B2/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			€ 0	35	35	€ 0	€ 0	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*			
			Ja	Ja	Nee			
			Reeks 1	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**		

			Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle D2* *Indicator: B2/09*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/12*		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/14*				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15* € 0	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/16* € 0	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17* € 0	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/18* € 0	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19* € 0	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/20* € 0

			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t* *Indicator: B2/22*			
			€ 0	€ 0			
BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/01*	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*		
			Ja	1.550	857		
			Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/04*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/05*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/06*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie *Aard controle R* *Indicator: C1/07*	

			1	Campagne in dorpen	€ 24.807	Ja	
			2	Inzet wooncoaches	€ 650	Ja	
			3	Energy Parties Buurkracht	€ 0	Ja	
			4	Beleefgame	€ 5.830	Ja	
			5	Workshops	€ 6.373	Ja	
			6	Groene give-away	€ 3.884	Ja	
			7	Collectieve aankoop	€ 0	Ja	
			8	Groene kortingsvouchers	€ 68.992	Ja	
				Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting op afwijkingen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: C1/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/11*
			1	*Campagne in dorpen*	€ 28.027		Ja
			2	*Inzet wooncoaches*	€ 10.282		Ja
			3	*Energy Parties Buurkracht*	€ 0		Ja
			4	*Beleefgame*	€ 5.830		Ja
			5	*Workshops*	€ 6.373		Ja
			6	*Groene give-away*	€ 3.884		Ja
			7	*Collectieve aankoop*	€ 0		Ja
			8	*Groene kortingsvouchers*	€ 68.992		Ja

BZK	**C30**	**Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 2e ronde**	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-readygemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			Indicator 06 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Verplicht als bij indicator 05 'Nee' is ingevuld
		Gemeenten						
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D2*	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: C30/01	*Indicator: C30/02*	*Indicator: C30/03*	*Indicator: C30/04*	*Indicator: C30/05*	*Indicator: C30/06*
			€ 2.475.950	€ 2.475.950	13	13	Ja	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t.					
			Indicator: C30/07					
			Nee					
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen**	Beschikkingsnummer / naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten						

			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: C32/01	*Indicator: C32/02*	*Indicator: C32/03*	*Indicator: C32/04*	*Indicator: C32/05*	*Indicator: C32/06*
		1	SUVIS2021-0074438	€ 145.851	€ 145.851	Ja		Nee
		2	SUVIS2021-01245399	€ 0	€ 0	Ja		Nee
BZK	**C43**	**Regeling reductie energiegebruik woningen** Gemeenten	Beschikkingsnummer/ naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: C43/01	*Indicator: C43/02*	*Indicator: C43/03*	*Indicator: C43/04*	*Indicator: C43/05*	*Indicator: C43/06*
			RREW2020-00450150	€ 20.588	€ 20.588	1.760		Nee
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: C62/01	*Indicator: C62/02*	*Indicator: C62/03*	*Indicator: C62/04*		
			35	€ 5.250	€ 0	Ja		

OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: D8/01	*Indicator: D8/02*	*Indicator: D8/03*	*Indicator: D8/04*	
			€ 227.299	€ 83.951	€ 0	€ 46.917	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid **Bedrag**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid **Bedrag**	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	
			Indicator: D8/05	*Indicator: D8/06*	*Indicator: D8/07*	*Indicator: D8/08*	
		1					

OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: D14/01	*Indicator: D14/02*	*Indicator: D14/03*	*Indicator: D14/04*	
			€ 19.048	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	
			Indicator: D14/05	*Indicator: D14/06*	*Indicator: D14/07*	*Indicator: D14/08*	
		1					
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	

			Indicator: E20/01	*Indicator: E20/02*	*Indicator: E20/03*	*Indicator: E20/04*		
			€ 172.005	€ 172.005	€ 99.955	Ja		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E20/05	*Indicator: E20/06*	*Indicator: E20/07*	*Indicator: E20/08*		
		1	108 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Ja	4			
		2	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Ja	2			
		3	124 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen | aantal in meters	Ja	2.000			
EZK	**F9**	**Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie**	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting	

					Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: F9/01	*Indicator: F9/02*	*Indicator: F9/03*	*Indicator: F9/04*	*Indicator: F9/05*	
			1	Opstellen TVW Opsterland	€ 20.660	€ 20.660	Ja	eindverslag aan RVO gestuurd, afsluitend interview gepland 10 febr 2022	
				Eindverantwoording (Ja/Nee)					
				Aard controle n.v.t.					
				Indicator: F9/06					
				Ja					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021**		Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2/01	*Indicator: G2/02*	*Indicator: G2/03*	*Indicator: G2/04*	*Indicator: G2/05*	*Indicator: G2/06*
			€ 6.743.532	€ 216.000	€ 768.165	€ 269	€ 99.156	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2/07	*Indicator: G2/08*	*Indicator: G2/09*	*Indicator: G2/10*	*Indicator: G2/11*	*Indicator: G2/12*
			€ 238.647	€ 169.200	€ 0	€ 498.721	€ 174	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				

			Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 8.500	€ 1.561	€ 38.898	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T)		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: G3/07	*Indicator: G3/08*	*Indicator: G3/09*	*Indicator: G3/10*	*Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G4/01	*Indicator: G4/02*	*Indicator: G4/03*	*Indicator: G4/04*	*Indicator: G4/05*	*Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 53.625	€ 6.370	€ 3.448
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 3.841	€ 90	€ 182
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 351.068	€ 31.471	€ 11.080	€ 967	€ 37

			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 158.098	€ 5.500	€ 7.492	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 79.076	€ 0	€ 2.384	€ 0	€ 0
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: G4/07	*Indicator: G4/08*	*Indicator: G4/09*	*Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	58	5	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	52	3	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	28	1	Ja		
				Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T)			
				Aard controle R	*Aard controle D2*	*Aard controle R*			

				Indicator: G4/11	*Indicator: G4/12*	*Indicator: G4/13*		
				€ 0	€ 0	0		
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
						4		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: G4/14	*Indicator: G4/15*	*Indicator: G4/16*	*Indicator: G4/17*	*Indicator: G4/18*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				

SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/01* € 0	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/02* € 0	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire toeslagen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03* 35	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01* € 76.450	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02* € 75.963		

			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: H4/03	*Indicator: H4/04*	*Indicator: H4/05*	*Indicator: H4/06*	*Indicator: H4/07*	*Indicator: H4/08*
		1	SPUKSPRT21145	€ 75.963	€ 69.259	€ 6.704	€ 0	
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
					Gerealiseerd	**Gerealiseerd**	**Gerealiseerd**	**Gerealiseerd**
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: H8/01	*Indicator: H8/02*	*Indicator: H8/03*	*Indicator: H8/04*	*Indicator: H8/05*	*Indicator: H8/06*
		1	1033607	€ 85.142	€ 0	€ 4.433	€ 16.366	€ 23.433
			Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: H8/07	*Indicator: H8/08*				
		1	1033607	Nee				

VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: H12/01	*Indicator: H12/02*	*Indicator: H12/03*			
			€ 20.000	Ja	Ja			
VWS	**H16**	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden**	Betreft jaar	Beschikkingsnummer / naam	Totale besteding			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*			
			Indicator: H16/01	*Indicator: H16/02*	*Indicator: H16/03*			
		1	2020	SPUKIJZ21119	€ 87.366			
		2	2021	SPUKIJZ21R2145	€ 63.680			
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	
			Indicator: H16/04	*Indicator: H16/05*	*Indicator: H16/06*	*Indicator: H16/07*	*Indicator: H16/08*	
		1	Optisport Opsterland	€ 78.137	€ 78.137	€ 0	2020	
		2	Stichting de Delte	€ 8.403	€ 8.403	€ 0	2020	
		3	Vereniging Zwembad Hemrik	€ 796	€ 796	€ 0	2020	
		4	Optisport Opsterland	€ 56.745	€ 56.745	€ 0	2021	
		5	Stichting De Blauwe Kamp	€ 6.935	€ 6.935	€ 0	2021	

LNV	L5	Regiodeals 3e tranche		Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5/01*	Cofinanciering per pijler (jaar T) Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: L5/02*	Totale besteding per pijler (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: L5/03*	Totale cofinanciering per pijler (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: L5/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5/05*
			1	Pijler 1: Vitale kernen	€ 34.383	€ 0	€ 42.860	€ 602.482	
			2	Pijler 2: Veerkrachtig landschap	€ 0	€ 0	€ 615.171	€ 1.114.864	
				Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5/06*	Totale uitvoeringskosten (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5/07*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: L5/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5/09*		
				Ja	€ 185.061	€ 11.391	Nee		

Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

x € 1.000

Taakveld		Baten	Lasten
0.1	Bestuur	332	1.415
0.10	Mutaties reserves	1.782	5.045
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten		2.936
0.2	Burgerzaken	343	1.359
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	372	940
0.4	Overhead	833	12.571
0.5	Treasury	311	252
0.61	OZB woningen	3.116	795
0.62	OZB niet-woningen	1.473	-
0.63	Parkeerbelasting	-	-
0.64	Belastingen overig	2.387	0
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	53.264	-
0.8	Overige baten en lasten	12	-
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-	1.826
1.2	Openbare orde en veiligheid	6	223
2.1	Verkeer en vervoer	236	3.171
2.3	Recreatieve havens	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-
2.5	Openbaar vervoer	-	4
3.1	Economische ontwikkeling	252	368
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	974	756
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	32
3.4	Economische promotie	181	68
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	236
4.2	Onderwijshuisvesting	55	1.407
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	291	1.278
5.1	Sportbeleid en activering	288	429
5.2	Sportaccommodaties	71	1.151
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	381
5.4	Musea	7	73
5.5	Cultureel erfgoed	14	13
5.6	Media	8	607
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	361	3.615
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	290	2.035
6.2	Wijkteams	31	661

6.3	Inkomensregelingen	10.772	12.038
6.4	Begeleide participatie	-	3.560
6.5	Arbeidsparticipatie	-	1.375
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	18	1.098
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	672	6.373
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-	9.060
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	315
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-	1.430
7.1	Volksgezondheid	20	1.541
7.2	Riolering	2.884	2.021
7.3	Afval	3.969	3.146
7.4	Milieubeheer	2.787	3.457
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	205	306
8.1	Ruimtelijke ordening	21	256
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.178	1.862
8.3	Wonen en bouwen	869	1.198
	Totaal	**92.685**	**92.685**

Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht

Onder de algemene dekkingsmiddelen vallen de vrij besteedbare lokale heffingen, de uitkering uit het gemeentefonds, financieringsfunctie en de dividenduitkeringen.

De specificatie van de algemene dekkingsmiddelen is:

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Realisatie 2021
Baten		
OZB	4.626	4.589
Precariobelasting	1.900	2.327
Gemeentefonds	51.392	53.264
Dividend	190	121
Financieringsfunctie	5	-
Totale baten	**58.113**	**60.301**
Lasten		
OZB	759	795
Totale lasten	**759**	**795**
Saldo algemene dekkingsmiddelen	**57.354**	**59.506**

Kosten Overhead

Onder overhead wordt verstaan alle lasten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Door deze duidelijk definitie kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de lasten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden. Deze definitie is gebaseerd op een richtinggevende notitie van de Commissie BBV.

Vennootschapsbelasting

In de begroting 2021 is voor vennootschapsbelasting geen last opgenomen. De belastingaangifte over 2021 is nog niet definitief, we zijn nog in overleg met de belastingdienst. Er is geen voorlopige aanslag over 2021 opgelegd.

Onvoorzien

De post onvoorzien is in 2021 gebruikt voor de volgende activiteiten:

Beschikbaar volgens de vastgestelde begroting 2021	€ 37.500
Besteed is:	
MFA de Tynje - rapport synarchis	€ 15.000
Resteert	€ 22.500